

«MottakerNavn»

«Adresse»

«PostNr» «PostSted»

«Kontakt»

Trondheim, 31.05.2022

Deres ref.:

«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):

2022/5904

Saksbehandler:

Siv Grethe Aarnes

Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2022/2023

Vedtak

Miljødirektoratet gir statsforvalterne i rovviltregion 4, 5, 7 og 8 myndighet til å iverksette betinget skadefelling av inntil 12 gauper i perioden 1. juni 2022–15. februar 2023. Kvote gjelder i aktuelle forvaltningsregioner og kan iverksettes i flere områder samtidig.

Tabell 1: Kvote for betinget skadefelling av gaupe f.o.m. 1.juni 2022- 15.02.2023 Tallene i parentes for region 8, angir fastsatt mål for antall familiegupper i Finnmark.

Forvaltningsregion	Nasjonalt mål (ungekull)	Snitt 2019-2021 (ungekull)	Kvote for betinget skadefelling
Region 8*	10 (4)	7,3 (2)	4
Region 7	10	8,8	4
Region 5	10	7,5	2
Region 4	6	1,5	1

*inkl. samarbeidsområdet i region 7

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldlovens § 18 første ledd bokstav b, se § 7, og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Vi viser også til vedlegget "Grunnlag for å fortsette kvote for skadefelling av gaupe i Norge 2022/2023".

Føringer

- Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig, se vilkårene i rovviltforskriften § 9, se § 1 og § 6.
- Statsforvalterne må koordinere seg når en rovviltregion omfatter flere fylker. Dette er særlig viktig i tilfellene hvor det kun er/gjenstår én skadefellingstillatelse i området.
- Statsforvalteren skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for gaupe. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.

- Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaupe, være iverksatt.
- Statsforvalteren kan iverksette skadefellingstillatelser i flere områder samtidig.
- Gauper som felles på eventuell kvotejakt, skal ikke belastes denne kvoten for skadefelling. Gaupe felt på skadefelling i perioden for kvotejakt på gaupe (1. februar til 31. mars), skal belastes jaktkvoten i regionen.
- Den som fatter enkeltvedtak om felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal umiddelbart registrere vedtaket i Miljøvedtaksregisteret.
- Felling av gaupe i samsvar med dette vedtaket, skal umiddelbart registreres i Rovbase.
- Vi kan til enhver tid omfordele, trekke tilbake eller gi tillegg til kvoten for betingede fellingstillatelser.

Se også vedlegget "Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling".

Bakgrunnen for saken

Stortingets rovviltforlik fra 2011¹ gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 65 familiegrupper av gaupe med delmål fordelt på syv av de åtte rovviltregionene². Rovviltforskriften gir de regionale rovviltnemndene myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

For perioden 16. februar til og med 31. mai, kan Miljødirektoratet fatte vedtak om betinget kvote etter rovviltforskriften § 13.

Bestandssituasjonen for gaupe på landsbasis

- Dokumenterte familiegrupper i 2021: 67
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 59,7
- Estimert bestand i Norge 2021: omkring 395 dyr

Antall døde gauper på landsbasis

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 78 gauper
- Kvotejakt: 61 gauper
- Skadefelling: 8 gauper
- Andre årsaker: 9 gauper
- Antall døde gauper i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 1 gaupe

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader på tamrein på landsbasis

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 358
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret (30. mai 2022): 42

¹ [Rovviltforliket](#) (Stortinget.no)

² [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#) (Regjeringen.no)

- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 6 219
- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2021: 174
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2021: 4 144

Region 4

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2021: 3
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 1,5

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 2 gauper
- Kvotejakt: Ingen kvote
- Skadefelling: 0 gauper
- Annen avgang: 2 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår (30. mai 2022): 0 gauper

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2021: 11
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2021: 83

Region 5

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2021: 8,5
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 7,5

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 1 gaupe
- Kvotejakt: Ingen kvote
- Skadefelling: 0 gauper
- Annen avgang: 1 gaupe
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår (30. mai 2022): 0 gauper

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 0
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret (30. mai 2022): 0
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 151

- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2021: 7
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2021: 136

Region 7

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2021: 10

- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 8,8

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 4 gauper
- Kvotejakt: 3 gauper
- Skadefelling: 1 gauper
- Annen avgang: 0 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår (30. mai 2022): 0 gauper

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 51
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret (30. mai 2022): 12
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 1 381

- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2021: 50
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2021: 1 076

Region 8

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2021: 4 i Troms og 2 i Finnmark
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 5,3 i Troms og 2 i Finnmark

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 5 gauper
- Kvotejakt: 0 gauper
- Skadefelling: 5 gauper
- Annen avgang: 0 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår (30. mai 2022): 1 gaupe

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 269
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret (30. mai 2022): 26
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 3 892

- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2021: 6
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2021: 248

Miljødirektoratets vurderinger

Gaupa er fredet. Det er likevel mulig å felle gaupe, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. I vår vurdering av kvote for betinget skadefelling av gaupe i de respektive regioner har vi lagt til grunn informasjon som framkommer i vedlegget "Grunnlag for å fortsette kvote for skadefelling av gaupe i Norge 2022/2023", og følgende:

- føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografisk differensierte forvaltningen av gaupe med prioriterte gaupeområder og prioriterte beiteområder
- bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av gaupe i regionene
- antall døde gauper de siste årene
- skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene

Direktoratet har fått tilrådning om betingede kvoter fra rovviltnemndene i region 4, 5 og 8. Nemndene i region 4 og 5 ber om at det fastsettes en kvote for betinget skadefelling på èn gaupe i sin respektive region, og nemnda i region 8 anmoder en kvote på seks gauper. Direktoratet har tatt rovviltnemndenes anbefalinger med i vurderingene som er gjort rundt kvote for betinget skadefelling av gaupe.

Vi gir kvoter for betinget skadefelling i rovviltregion 4, 5, 7 og 8 for å begrense skade på husdyr og tamrein.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe.

Klagerett

Dere og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Rovviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Rovviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Rovviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Rovviltnemnda i region 4	Postboks 325	1502	MOSS
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO

Vedlegg

- 1 Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling
- 2 Hvordan rapportere på skadefellingstillatelse via Miljøvedtaksregisteret
- 3 Grunnlag kvote for betinget skadefelling gaupe 2022_2023

«MottakerNavn»
«Adresse»
«PostNr» «PostSted»
«Kontakt»

Trondheim, 31.05.2022

Deres ref.:
«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/5888

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Kvotene for betinget skadefelling av brunbjørn 2022-2023

Vedtak

Miljødirektoratet gir statsforvalterne i rovviltregion 6, 7 og 8 myndighet til å iverksette betinget skadefelling av inntil fem bjørn i perioden 1. juni 2022 til 15. februar 2023. Kvotene gjelder i aktuelle forvaltningsregioner og kan iverksettes i flere områder samtidig.

Tabell 1: Kvotene for betinget skadefelling av brunbjørn f.o.m. 1.juni 2022 til 15. februar 2023.

Forvaltningsregion	Nasjonalt mål (ungekull)	Estimert antall ynglinger 2021 ¹	Kvotene for betinget skadefelling
Region 8	6	2,9	2
Region 7	1	0	1
Region 6	3	1,6	2

) 1) NINA rapport 2125

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldlovens § 18 første ledd bokstav b, se § 7, og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Vi viser også til vedlegget "Grunnlag for å fortsette kvote for skadefelling av bjørn i Norge 2022-2023".

Føringer

- Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig, se vilkårene i rovviltforskriften § 9, se § 1 og § 6.
- Statsforvalterne må koordinere seg når en rovviltregion omfatter flere fylker. Dette er særlig viktig i tilfellene hvor det kun er/gjenstår én skadefellingstillatelse i området.
- Statsforvalteren kan iverksette skadefellingstillatelser i flere områder samtidig.
- Bjørnebinner og unger i følge med binner er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.

- Statsforvalteren skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for brunbjørn. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert. For region 7 gjelder dette generelt som følge av at regionen ikke har egnet forvaltningsområde for bjørn. Vi viser til Miljødirektoratets uttalelse til forvaltningsplanen om forvaltningsområde for brunbjørn og områdenes egnethet samt regionens bestandsmål.
- Den som fatter enkeltvedtak om felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal umiddelbart registrere vedtaket i Miljøvedtaksregisteret.
- Felling av bjørn i samsvar med dette vedtaket, skal umiddelbart registreres i Rovbase.
- Vi kan til enhver tid omfordele, trekke tilbake eller gi tillegg til kvoten for betingede fellingstillatelser.

Se også vedlegget "Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling".

Bakgrunnen for saken

Stortingets rovviltforlik fra 2011¹ gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt de nasjonale bestandsmålene for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Det har også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt.² De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 13 ungekull av brunbjørn med delmål fordelt på fire av de åtte rovviltregionene³. Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene.

Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

Bestandssituasjonen for bjørn på landsbasis

- Bestandsmål: 13 ungekull
- Estimert antall ungekull i 2021: 8,1

Antall døde bjørner på landsbasis

- Antall døde bjørner registrert i jaktåret 2021/2022: 13 bjørner
- Skadefelling: 12 bjørner
- Lisensfelling: 0 bjørner
- Andre årsaker: 1 bjørn

¹ [Rovviltforliket](#) (Stortinget.no)

² Innst. S. nr. 174 (2003-2004)

³ [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#) (Regjeringen.no)

- Antall døde bjørner i så langt i inneværende jaktår 22. mai 2022: 3 (En binne og to unger)

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader på landsbasis

- Antall rein påvist tatt av bjørn i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 4
- Antall rein påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende reindriftsåret 30. mai 2022: 17
- Antall rein erstattet som tapt til bjørn i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 444

- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i løpet av 2021: 275
- Antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i løpet av 2021: 1 526
- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 2

Region 8

Bestandssituasjonen

- Bestandsmål: 6 ungekull
- Estimert antall ungekull i 2021: 3,9

Antall døde bjørner

- Antall døde bjørner registrert i jaktåret 2021/2022: 4 bjørner
- Skadefelling: 4 bjørner
- Lisensfelling: 0 bjørner
- Andre årsaker: 0 bjørner
- Antall døde bjørner i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 0

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av bjørn i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 3
- Antall rein påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende reindriftsåret 30. mai 2022: 1
- Antall rein erstattet som tapt til bjørn i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 127

- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i løpet av 2021: 65
- Antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i løpet av 2021: 238
- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 0

Region 7

Bestandssituasjonen

- Bestandsmål: 1 ungekull
- Estimert antall ungekull i 2021: 0

Antall døde bjørner

- Antall døde bjørner registrert i jaktåret 2021/2022: 0 bjørner
- Antall døde bjørner i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 0

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av bjørn i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 0
- Antall rein påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende reindriftsåret 30. mai 2022: 1

- Antall rein erstattet som tapt til bjørn i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 57
- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i løpet av 2021: 45
- Antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i løpet av 2021: 361
- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 0

Region 6

Bestandssituasjonen

- Bestandsmål: 3 ungekull
- Estimert antall ungekull i 2021: 1,6

Antall døde bjørner

- Antall døde bjørner registrert i jaktåret 2021/2022: 5 bjørner
- Skadefelling: 5 bjørner
- Lisensfelling: 0 bjørner
- Andre årsaker: 0 bjørner
- Antall døde bjørner i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 3 (en binne og to unger)

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av bjørn i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 0
- Antall rein påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende reindriftsåret 30. mai 2022: 15
- Antall rein erstattet som tapt til bjørn i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 299
- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i løpet av 2021: 113
- Antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i løpet av 2021: 505
- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 2

Miljødirektoratets vurderinger

Bjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle bjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. I vår vurdering av kvote for betinget skadefelling av bjørn i de respektive regioner har vi lagt til grunn informasjon som framkommer i vedlegget "Grunnlag for å fortsette kvote for skadefelling av bjørn i Norge 2022-2023", og følgende

- føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografisk differensierte forvaltningen av bjørn med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder
- bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av bjørn i regionene
- antall døde bjørner de siste årene
- skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene

Vi gir kvoter for betinget skadefelling av bjørn i rovviltregionene 6, 7 og 8 for å begrense skade på husdyr og tamrein.

Direktoratet har fått tilrådning om betingede kvoter fra Rovviltnemndene i region 6 og 8, der nemndene ber om at det fastsettes en kvote for betinget skadefelling på tre bjørner i sin respektive region. Direktoratet har tatt rovviltnemndenes anbefalinger med i vurderingene som er gjort rundt kvote for betinget skadefelling av bjørn.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for bjørn.

Klagerett

Dere og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Kopi til:

Rovviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Rovviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Rovviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO

Vedlegg

- 1 Grunnlag kvote for betinget skadefelling brunbjørn 2022_2023
- 2 Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling
- 3 Hvordan rapportere på skadefellingstillatelse via Miljøvedtaksregisteret versj. 28.april2020

ARV – Aktivt rovdyrvern

Organisasjonsnummer: 825 731 342
Vipps: 686985
Kontonummer: 1813 43 97884

Aktivt rovdyrvern v/ Jim Schelander
Sandvollveien 48, 1425 Ski

Epost: jimsc_s@hotmail.com

Miljødirektoratet

KLD

Statsforvalteren i Nordland

Dato: 02.06.2022

Klage fra Aktivt Rovdyrvern på betinget skadefelling av jerv og ulv i region 7 - 2022/2023

Deres ref. 2022/67 Arkivnr. 434.11, datert 31.05.2022

Klageadgang: Vedtaket kan påklages til Klima- og Miljødepartementet innen tre uker, jf. forvaltningsloven §§ 28 og 29 og rovviltforskrifta § 18. En eventuell klage skal framsettes for rovviltnemnda region 7, jf. forvaltningsloven § 32. Klagen er følgelig rettidig inngitt.

Rovviltnemnda i Nordland har fattet vedtak om to (2) betingede skadefellingstillatelser på ulv og seks (6) betingede skadefellingstillatelser på jerv i perioden 01.06.2022 – 15.02.2023.

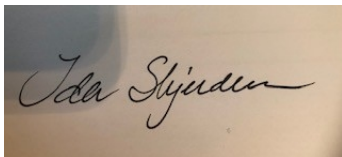
Aktivt Rovdyrvern anser at vedtaket er i strid med Naturmangfoldsloven og Bernkonvensjonen. Ulv er kritisk truet i Norge og uttak kan true bestandens overlevelse, sett hen til det samlede uttaket i form av betingede skadefellinger som er vedtatt av rovviltnemndene. Vi har i dag så vidt vites ca 49 ulver i Norge. Dette er katastrofalt for artens overlevelse i Norge og en utrydding av arten må ikke påskyndes av skadefellinger. Enn videre er det helt avgjørende å kartlegge hvorvidt det dreier seg om en genetisk viktig ulv, før en eventuell skadegjører blir drept.

Når det gjelder jerv har Norge et særlig ansvar for å ivareta denne arten. Bestandsmålet er angivelig oppfylt, men det legges til grunn at ARV vurderer at dette bestandsmålet er satt altfor lavt, sett hen til Norges særlige ansvar for arten, samt det faktum at bestandsmålet verken er tuftet på forskning eller i utgangspunktet var intendert som et maksimum, selv om dessverre praksis er blitt slik de siste årene. I 2021 ble det påvist 60 jervekull i Norge. Dette er en nedgang på tre kull sammenlignet med 2020. En kan derfor anta at bestanden er i nedgang i Norge. Det skal tilføyes at praksis med hiuttak av jervemødre med unger ikke kan betraktes som annet enn uhyrlig i et dyrevelfersperspektiv og med nødvendighet må være i strid med Dyrevelferdsloven sett hen til hva dette innebærer av lidelse og inhuman metodikk.

Skadefelling skal enn videre ikke benyttes preventivt, først etter skadegjøring, og da etter at andre tiltak er forsøkt, jfr Forskrift om skadefelling § 3-3b. Videre skal individet være reelt skadegjørende, jfr § 3-3c. Sist, men ikke minst, skal uttaket ikke true bestandens overlevelse, jfr § 3-3e.

Vi ser en økende malpraksis på dette området, hvor en tyr til skadefelling i såkalt forebyggende hensikt, selv før beitedyra har kommet på utmark, som vi har sett denne våren. En ber om økt bruk av bedøving og flytting av rovviltet og at bufe uten tilsyn i utmark opphører helt for bevaring av vårt truede rovvilt. Vi har forpliktelser gjennom Bernkonvensjonen og Naturmangfoldsloven som tør være kjent for direktoratet.

For ARV

A photograph of a handwritten signature in black ink on a light-colored background. The signature is written in a cursive style and reads "Ida Skjerden".

Ida Skjerden

Sekretær, Aktivt Rovdyrvern (ARV)

Byrkjje reinbeitedistrikt
v/Tor Enok Larsen, Austfiplingdalsveien 490
8685 Trofors

Trondheim, 02.06.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/928

Saksbehandler:
Anders Braa

Avslag på søknad om skadefelling av jerv i region 7 våren 2022

Vi viser til foreløpig svar på søknader om skadefelling av jerv i region 7, Nordland, av 3. mars

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknader om å felle jerv i region 7.

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldloven § 18 første ledd bokstav b og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Bakgrunnen for saken

Jerven er fredet. Det er likevel mulig å felle jerv, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at fellingen ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige kull av jerv med delmål fordelt på fem av de åtte rovviltregionene. De regionale rovviltmyndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte jerveområder og prioriterte beiteområder.

Det går fram av rovviltforliket at det er et mål at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden for å forhindre skader på husdyr og tamrein. Ekstraordinære uttak av jerv over tid, kan på denne måten reduseres til et minimum. Med ekstraordinære uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om skadefelling av jerv, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

Søknadene

Søknadene kommer fra Saltfjellet reinbeitedistrikt 1. februar, fra Ballangen sau og geit og Håfjell beitelag av 17. februar og fra Byrkjå reinbeitedistrikt av 28. februar, alle 2022. Alle søker om ekstraordinære uttak av jerv i sine områder.

Saltfjellet reinbeitedistrikt opplyser at det er funnet mange reinkadaver i deler av Saltfjellet. Til tross for et godt beiteår er det få kalver igjen. Det er tatt ut lite jerv i distriktet gjennom lisensfellingsperioden. Dårlig og vekslende vær har ført til stor spredning av reinflokkene, noe som har ført til problemer med å holde tilsyn med reinen. Det ble i desember 2021 konstatert beitekrise for distriktet.

Ballangen sau og geit og Håfjell beitelag viser til store tap av sau og lam de siste sesongene til både gaupe og jerv på Håfjellhalvøya i Narvik kommune. En jerv er tatt ut på ekstraordinær skadefelling av en kvote på to jerver. De ber om at også det siste dyret på kvoten blir tatt ut.

Byrkjå reinbeitedistrikt viser til at det er påvist tap av fem rein til jerv i området fra Daningen i nord til Reinfjella i sør. Tapene er trolig mye større enn de som ble funnet. Reinen vil flytte inn til dette området for å kalve om en drøy måneds tid. Distriktet vurderer situasjonen som alvorlig og ber om skadefelling primært for å redusere skaden på de reinene som beiter i området nå.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av jerv i region 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for jerv, målt i årlige valpekull:

- Antall valpekull for landet: 39
- Antall valpekull for regionen: 10

Tall fra overvåkingen av jerv i regionen viser følgende:

- Påviste valpekull i 2021: 8
 - Påviste valpekull i perioden 2019-2021: 11, 12 og 8
 - Gjennomsnittlig antall valpekull etter ekstraordinære uttak de siste tre årene: 9,7
 - Påviste valpekull hittil i sesongen: 9
- Rapport om antall ungekull av jerv i regionen for 2021 publiseres av Rovdata 1. oktober.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 7

Statsforvalteren i Nordland utbetalte erstatninger for 819 sau og lam som tap til jerv i 2021. Statsforvalteren erstattet 1204 rein som tapt til jerv i Nordland i reindriftsåret 2020/2021.

Det er påvist jerveskade på 42 sau eller lam og 65 tamrein i region 7 siden 1. januar 2021.

Miljødirektoratets vurderinger

Det er i de siste 3 årene registrert et gjennomsnitt på netto årlige valpekull av jerv på 9,7 i region 7, som er tett på det nasjonale målet for regionen på 10 årlige valpekull. Så langt i år er det registrert 9 valpekull i regionen, hvorav 2 er innenfor forvaltningsområdene for jerv.

8 jerver er belastet lisenskvoten for region 7 i lisensfelleringsperioden fra 10. september til 15. februar 2022. Av disse ble det felt ei tisper etter beslutning fra Miljødirektoratet om skadefelling på Håfjellhalvøya 1. februar, gjennomført av SNO. Etter lisensfelleringsperioden ble det felt nok ei tisper på Håfjell 4. april av SNO. Det er ikke tatt ut ynglehi av jerv i regionen i vinter.

Vi har lagt vekt på følgende i vår vurdering:

- Skadehistorikken og skadepotensialet på sau og tamrein i regionen
- Bestandssituasjonen for jerv i regionen
- Den geografiske differensieringen av prioriterte beiteområder og forvaltningsområder for jerv nedfelt i forvaltningsplanen
- Roviltnemndas årlige prioritering av aktuelle områder for uttak
- Den nasjonale bestandssituasjonen for jerv

Direktoratet har gjort fortløpende vurderinger av behovet for ekstraordinære uttak gjennom hele sesongen, som denne gangen startet allerede i slutten av oktober i fjor. Vanskelige vær- og føreforhold i tillegg til andre lokale forhold har noen ganger satt begrensninger på muligheter for å gjennomføre aktuelle uttak av enkeltdyr og hilokaliteter.

Direktoratet har i de fleste tilfeller hvor vi har bestemt å gjøre forsøk på uttak iverksatt forsøk på eget tiltak. Det vil si at vi har iverksatt tiltak uavhengig av søknad. Slike beslutninger er ikke å regne som enkeltvedtak og kan derfor ikke påklages. Vi har imidlertid sett på innholdet i søknadene og tatt de med i vurderingene våre.

I praksis betyr det at noen søknad fra Ballangen sau og geit og Håfjell beitelag av 17. februar er imøtekommet gjennom de ekstraordinære uttakene som er utført eller forsøkt utført.

Fra og med 1. juni er Statsforvalteren rette myndighet for å forvalte skadefellingsregimet på jerv, innenfor den kvote som er satt av rowiltnemnda.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ

Vedlegg

- 1 Grunnlag for felling av jerv 2021- 2022

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Trondheim, 03.06.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/4835

Saksbehandler:
Anders Braa

Miljødirektoratet oversender klage på avslag av 25. mai 2022 på søknad om forebyggende uttak av bjørn i Grane kommune

Miljødirektoratet avslo 25. mai 2022 søknader om å felle brunbjørn i Grane kommune i rovviltregion 7 Nordland. Grane kommune har klaget på vedtaket. Direktoratet kan ikke se at det i klagen fremkommer nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak, og oversender klagesaken til Klima- og miljødepartementet (KLD) for endelig avgjørelse.

Vi har mottatt klage fra Grane kommune på avslag om felling datert 26. mai 2022. Klagen er mottatt innen fristen. Vi vurderer at vilkårene for å behandle klagen er oppfylt.

Lovgrunnlag

Miljødirektoratet sin behandling av saken er hjemlet i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3.

Bakgrunn for saken

Følgende dokumenter inneholder informasjon som er bakgrunn for saken:

- Naturmangfoldloven
- Rovviltforskriften
- Representantforslag 163 S (2010-2011)
- Forvaltningsplan for rovvilt i region 7 og direktoratets uttalelse til denne
- Siste bestandsrapport for brunbjørn fra Rovdata (NINA rapport 2125)

I tillegg har vi lagt til grunn skadehistorikken i området, observasjoner av bjørn samt innmeldte kadaverfunn der bjørn etter undersøkelser utført av Statens Naturoppsyn er påvist (dokumentert eller antatt) som skadevolder. Vi har også lagt til grunn erstatninger for tap av husdyr til brunbjørn i Grane, Hattfjelldal og tilgrensende kommuner.

Vi viser også til Klima- og miljødepartementet sin endelige avgjørelse i klagesak fra Grane kommune av 1. mai 2022. Departementet gav klager medhold i at det kunne felles en bjørn, og

begrunnet det med at det er påvist tap av ei simle til bjørn og at kalvingsperioden for rein var i gang eller nært forestående. Det var et betydelig potensial for ytterligere skader på tamrein.

Om klagen

Klager mener Miljødirektoratet ikke har gjort en tilstrekkelig vurdering av de forhold som taler for ekstraordinært uttak av bjørn, i forbindelse med reinkalving og i forkant av beitesesong for sau.

To bjørner befinner seg i kalvingslandet til Voengel Njaarke reinbeitedistrikt sør i Grane. Dette tilsier et betydelig skadepotensiale framover.

Reinbeitedistriktet bekrefter at det går simler som har kalvet helt inntil stedet hvor bjørnene er lokalisert, og de uttrykker stor bekymring for tapsutviklingen fremover.

Reinbeitedistriktet informerer i tillegg om at distriktet har vært rammet av beitekriser i vinter. Bjørn i kalvingslandet vil forsterke dette ytterligere, og medføre store tap av dyr. Simlene er i dårlig kondisjon, og det er ekstra stort behov for beitero i tida som kommer. Før- var- prinsippet bør komme til anvendelse i dette tilfellet.

Det vises til at erfaringer fra tidligere våruttak i Grane kommune (2015) som har gitt en betydelig reduksjon i skadeomfang i etterkant av uttak av brunbjørn. Videre påpekes det at begrunnelsen til Miljødirektoratet i 2015 var følgende: "Med bakgrunn i en helhetlig vurdering av situasjonen, anser direktoratet at det ikke foreligger annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn felling av brunbjørn. Et slikt uttak er vurdert ikke å være til skade for bjørnebestandens overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4". Det ble felt 2 bjørner, og det ble ingen tap av sau til bjørn i 2015. Klager understreker at det heller ikke i 2015 var dokumentert skade av beitedyr i forkant av vedtakene om uttak av brunbjørn, og ønsker en "konkret begrunnelse av årsaken til at foreliggende søknad fra Grane blir vurdert helt annerledes nå i forhold til i 2015."

Klager viser til svært høye historiske tap av sau forårsaket av brunbjørn i Grane, og omfattende skader i flere sauebesetninger i beitesesongen 2021. Kommunen mener at antall sauer omsøkt erstattet vil gi en langt mer korrekt beskrivelse av de omfattende tapene til brunbjørn, enn antall påviste og erstattede dyr i 2021.

Klager betrakter tapsomfanget i 2021 som et brudd på forvaltningsplanen for region 7 og på Mattilsynet sine mål vedrørende tapsomfang/dyrevelferd. Bestandsmålet for bjørn skal oppnås innenfor forvaltningssonen for bjørn. Grane kommune er i beiteprioritert sone.

Kommunen viser videre til føringer på rovviltområdet i Hurdalsplattformen som skal føre til økt bruk av utmarksbeite i landbruket. Det aktuelle området er svært viktig for både sau og tamrein.

Grane kommune viser videre til departementet sin klageavgjørelse datert 1. mai i år, der departementet gav fellingstillatelse på en bjørn. Det ble ikke felt bjørn innen fellingsperioden gikk ut 16. mai. Kommunen mener departementet sin begrunnelse for vedtaket tilsier at fellingsperioden burde blitt forlenget utover 16. mai.

Det vises til klagen i sin helhet, som er vedlagt.

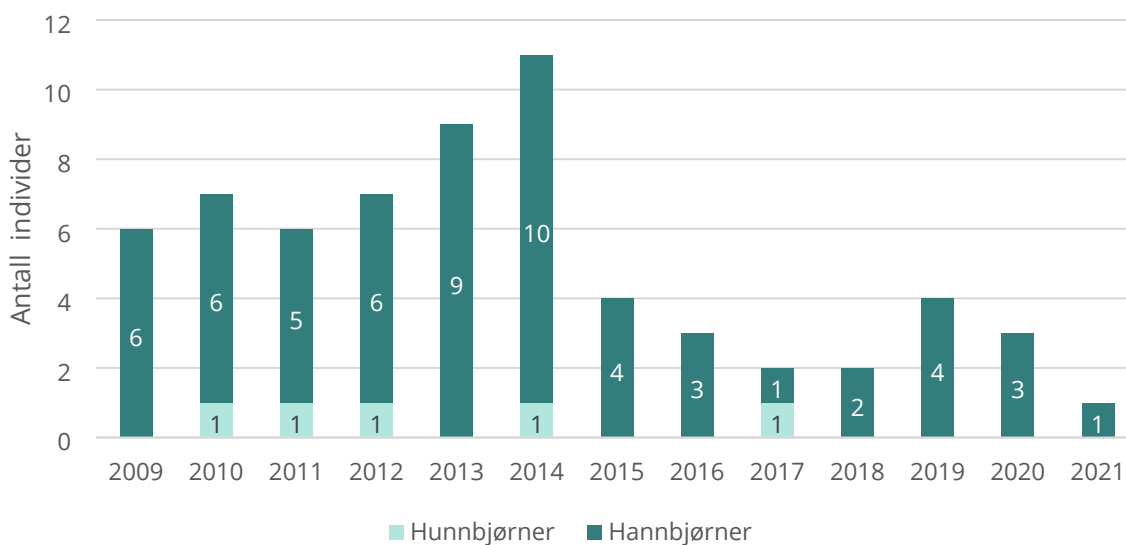
Vår vurdering av klagen

Vi viser til vårt vedtak 25. mai 2022, hvor vi legger til grunn føringer i Naturmangfoldloven og rovviltforskriften, i tillegg til Representantforslag 163 S (2010-2011) og forvaltningsplanen for region 7. Det er av betydning at dokumentene som er førende for forvaltningen leses i sin helhet, ettersom det for rovviltforvaltningen er lagt føringer med kryssende hensyn som må avveies.

Vi finner innledningsvis også grunn til å påpeke at vårt utgangspunkt er at brunbjørn ble fredet i Kgl.res. 11. mai 1973, og at eventuelle vedtak om fjerning/felling, skjer etter konkrete interesseavveininger der en etter konkrete vurderinger av aktuell situasjon har funnet at hensynet til brunbjørn som fredet art, må vike til fordel for andre hensyn. Hovedregelen for forvaltninga av arten er at den er fredet, men det er etablert unntaksregler som gir mulighet for uttak der behovet anses stort, og forutsatt at gitte vilkår er oppfylt. Vurderinger av påført skade og skadepotensial er derfor sentralt ved vurdering av om skadefelling skal iverksettes.

Vi har ved vår vurdering av søknaden lagt hovedvekt på at forvaltningsplanen i region 7 gir svært begrenset mulighet for differensiert forvaltning av brunbjørn. Av i alt 158 påviste observasjoner av bjørn i Nordland etter 2016 (Rovbase) er kun to innenfor forvaltningsområdet for bjørn, jf. forvaltningsplanen for rovvilt i region 7.

Bestanden av brunbjørn i regionen har gått drastisk ned de siste årene (figur 1). I fjor ble det kun påvist én bjørn i Nordland, i tillegg til én bjørn som var registrert både i Trøndelag og i Nordland. Region 7 er langt under bestandsmålet på én årlig yngling. Direktoratet har derfor vurdert at terskelen for uttak av brunbjørn i Nordland er høy. Det bekreftes også i departementet sin klageavgjørelse av 1. mai i år. Vi legger denne vurderingen til grunn også ved vurderingen av klagesaken.

Figur 1: Antall DNA-registrerte brunbjørner i Nordland fra 2009 til 2021.

Utgangspunktet for direktoratet sitt avslag på søknadene om skadefelling var nye sporfunn av bjørn ved Toselveveien og ved Majavatn i Grane kommune. Sporfunnene var henholdsvis 24 og 41 km fra stedet der ei simle ble drept av bjørn tidligere i vår. Det påviste simletapet var sammen med potensialet for fremtidig skade viktige argumenter for departementet sin klageavgjørelse. Direktoratet mener derfor dette er en ny situasjon som ikke har en direkte kobling til saken som ble klagebehandlet 1. mai.

Så langt er det uklart hvor mange bjørner som har vært involvert i de observasjoner som er gjort av bjørn i søndre del av Nordland i år. Kun en bjørn er identifisert gjennom DNA-analyse. Det er en hannbjørn som har vært i Eiterådalen i Vefsn kommune 9. mai.

Klager påpeker at observasjonen av brunbjørn er i kalvingsland og at simler som skal kalve går helt inntil stedet der bjørnesporene ble oppdaget. Det er ikke påvist skader til rein forårsaket av brunbjørn fram til nå og det ble heller ikke påvist skader av brunbjørn på tamrein i reindriftsåret 2021/2022 i region 7. 18 tamrein ble erstattet som tap til brunbjørn i reindriftsåret 2021/2022. Det er ikke oppgitt når kalvene fødes, men ifølge driftsplanen til reinbeitedistriktet foregår kalvingen i mai-juni (vår-sommer).

Vi vurderer at potensialet for skade på tamrein på dette tidspunktet ikke er tilstrekkelig stort for å igangsette uttak av en brunbjørn som er observert i området. Det er ikke en pågående skadesituasjon i området.

Det er etter vår vurdering potensiale for skader på sau når sau slippes på beite til våren dersom bjørnen fortsatt befinner seg i området. Det er kort tid til beitesesongen for sau starter, men det er usikkert om det observerte individet vil oppholde seg i området når sau slippes ut på utmarksbeite.

Klager viser til begrunnelse for vedtak om uttak av brunbjørn på vårsnø fattet av Miljødirektoratet i 2015, og ønsker en begrunnelse for hvorfor vi nå har vurdert situasjonen annerledes. Ved vedtakstidspunktet i 2015 var bestandssituasjonen for brunbjørn i Nordland svært annerledes. Siste rapport fra Rovdata viste en bestand på elleve individer, ti hannbjørner og en hunnbjørn, og bestanden i Nordland viste en økende trend (figur 1). Miljødirektoratet avsløp en søknad om våruttak av brunbjørn i 2019 (ref. 2019/2792) med begrunnelse i daværende bestandssituasjon (to individer registrert i 2018). I avslaget ble det også da kommentert at eksisterende forvaltningsplan ikke fungerer tilfredsstillende når det gjelder å bygge opp en bjørnebestand innenfor et definert forvaltningsområde, jf. prinsippet om differensiert forvaltning.

Når det gjelder bruk av talldata for å for en korrekt beskrivelse av tap til brunbjørn, er vi av den mening at antall påviste og erstattet tap til brunbjørn er de tallene som gir en best mulig beskrivelse av tapssituasjonen. Ved søknad om erstatning av husdyr som ikke er påvist tatt av brunbjørn eller som ikke fyller kriteriene for § 7 skal Statsforvalteren i henhold til erstatningsforskriften gjøre en vurdering av sannsynligheten av tap til brunbjørn etter § 8. Vurderingen av sannsynlighet innebærer en systematisering av en rekke faktorer som berører tapssituasjonen. Forhold som bidrar til å belyse tapssituasjonen er blant annet skadedokumentasjon i egen besetning, dokumenterte skader i beiteområdet og i nærliggende

områder, driftsforhold, tapshistorikk, forekomst av rovvilt i beiteområdet eller i nærliggende områder, skademønster og kunnskap om andre tapsårsaker. Dersom tapsårsak ikke er kjent, og brunbjørn ikke er sannsynliggjort som årsak til tapene, vil erstatning ikke kunne innvilges. Da er det vurdert at dyret med større sannsynlighet har omkommet av andre årsaker.

Miljødirektoratet viser til at reinbeitedistriktet kan ta kontakt med Statsforvalteren for å avklare muligheter for forebyggende tiltak, og ev. tilskudd til forebyggende tiltak.

Konklusjon

Miljødirektoratet har vurdert vedtaket av 25. mai 2022 på nytt, men kan ikke se at det er kommet inn nye opplysninger som har avgjørende betydning for vår vurdering av saken. Vi finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender med dette saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Erik Lund
fung. seksjonsleder

Kopi til:

LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
GRANE KOMMUNE	Industriveien 2	8682	TROFORS
Rovviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ

Vedlegg

- 1 Klage på avslag på søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane kommune - førsteinstans
- 2 E-post
- 3 Avslag på søknader om skadefelling av brunbjørn i Grane kommune

- 4 krav om uttak av bjørn 20.05.22
- 5 E-post
- 6 Søknad om ekstraordinært uttak av bjørn i Grane våren 2022

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

21/3721-

16. juni 2022

Høring om lisensfellingsperioden for jerv

Klima- og miljødepartementet sender med dette på høring alternative forslag i tilknytning til lisensfellingsperiodens lengde for jerv, og eventuell endring i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften).

De alternative forslagene er at:

- 1) § 10 femte ledd bokstav b blir værende som i dag, altså lisensfellingsperiode for jerv i perioden fra 10. september til og med 15. februar.
- 2) § 10 femte ledd bokstav b endres slik at lisensfellingsperioden for jerv utvides til 20. august - 15. februar i hele landet.
- 3) § 10 femte ledd bokstav b endres slik at lisensfellingsperioden for jerv utvides til 20. august - 15. februar i områder der det er åpnet for villreinjakt. Dette for ytterligere samordning av lisensfellingsperioden for jerv med perioden for villreinjakt.
- 4) § 10 femte ledd bokstav b endres for en treårsperiode slik at lisensfellingsperioden for jerv utvides til 20. august - 15. februar i utvalgte områder der det er åpnet for villreinjakt. Dette som en prøveordning for å kunne evaluere effekter av ytterligere samordning av lisensfellingsperioden for jerv med perioden for villreinjakt.

Det tas sikte på en endelig avgjørelse og eventuell ikrafttredelse innen 20. august 2022, slik at eventuelle endringer i lisensfellingsperiodens lengde kan gjøres gjeldende førstkommande lisensfellingsperiode.

Høringssvar sendes inn ved å bruke skjemaet for høringssvar på [regjeringen.no](https://www.regjeringen.no).

<https://www.regjeringen.no/id2919223/>.

Ved tekniske problemer kan innspill, med referanse 21/3721, i stedet sendes på e-post til postmottak@kld.dep.no. Fristen for å sende inn innspill er 29. juli 2022.

Liste over høringsinstanser følger vedlagt. Høringsinstansene bes vurdere om saken skal sendes til eventuelle underliggende etater eller tilsluttede virksomheter eller samarbeidende organisasjoner.

Alle som ønsker det kan uttale seg, selv om de ikke er oppført på listen over høringsinstanser.

Høringsuttalelsene er offentlige etter offentlighetsloven og blir publisert på [regjeringen.no](https://www.regjeringen.no).

Høringsdokumentet er lagt ved.

Med hilsen

Morten Gluva (e.f.)
fung. avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Vedlegg: 1

Adresseliste

Finansdepartementet

Justis- og beredskapsdepartementet

Kommunal- og distriktsdepartementet

Landbruks- og matdepartementet

Artsdatabanken

Alle statsforvaltere

Landbruksdirektoratet

Mattilsynet

Miljødirektoratet

Norsk institutt for bioøkonomi

Rovviltnemndene

Økokrim

Norges miljø- og biovitenskapelige universitet

Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet

Universitetet i Bergen

Universitetet i Oslo

Universitetet i Troms

Sametinget

Alle fylkeskommuner

Alle kommuner

Sivilombudsmannen

Statskog SF

Aksjonen Rovviltets Røst

Bygdefolk for rovdyr

Den Norske Turistforening

Dyrenes røst

Dyrevernalliansen

Folkeaksjonen ny rovdyrpolitikk
Foreningen Våre Rovdyr
Forum for natur og friluftsliv
Høgskolen i Innlandet
Jegernes interesseorganisasjon
Kommunesektorens organisasjon
Natur og ungdom
Naturvernforbundet
NHO
NOAH – for dyrs rettigheter
Norges Bondelag
Norges Fjellstyresamband
Norges Jeger- og Fiskerforbund
Norges Miljøvernforbund
Norges Naturvernforbund
Norges Skogeierforbund
Norsk Bonde- og Småbrukarlag
Norsk Friluftsliv
Norske Reindriftsamers Landsforbund
Norsk institutt for naturforskning
Norsk Kennel Klub
NORSKOG
Norsk Sau og Geit
Norsk Zoologisk forening
Samarbeidsrådet for biologisk mangfold (SABIMA)
Utmarkkommunenes Sammenslutning
Verdens naturfond (WWF) – Norge

Høring om lisensfellingsperioden for jerv

Klima- og miljødepartementet sender med dette på høring alternative forslag i tilknytning til lisensfellingsperiodens lengde for jerv, og eventuell endring i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rowilt (rowiltforskriften).

De alternative forslagene er at:

- 1) § 10 femte ledd bokstav b blir værende som i dag, altså lisensfellingsperiode for jerv i perioden fra 10. september til og med 15. februar.
- 2) § 10 femte ledd bokstav b endres slik at lisensfellingsperioden for jerv utvides til 20. august - 15. februar i hele landet.
- 3) § 10 femte ledd bokstav b endres slik at lisensfellingsperioden for jerv utvides til 20. august - 15. februar i områder der det er åpnet for villreinjakt. Dette for ytterligere samordning av lisensfellingsperioden for jerv med perioden for villreinjakt.
- 4) § 10 femte ledd bokstav b endres for en treårsperiode slik at lisensfellingsperioden for jerv utvides til 20. august - 15. februar i utvalgte områder der det er åpnet for villreinjakt. Dette som en prøveordning for å kunne evaluere effekter av ytterligere samordning av lisensfellingsperioden for jerv med perioden for villreinjakt.

Det tas sikte på en endelig avgjørelse og eventuell ikrafttredelse innen 20. august 2022, slik at eventuelle endringer i lisensfellingsperioden kan gjøres gjeldende forstkommende lisensfellingsperiode.

Høringssvar sendes inn ved å bruke skjemaet for høringssvar på regjeringen.no. Ved tekniske problemer kan innspill, med referanse 21/3721, i stedet sendes på e-post til postmottak@kld.dep.no. Fristen for å sende inn innspill er 29. juli 2022.

Liste over høringsinstanser følger vedlagt. Høringsinstansene bes vurdere om saken skal sendes til eventuelle underliggende etater eller tilsluttede virksomheter eller samarbeidende organisasjoner.

Alle som ønsker det kan uttale seg, selv om de ikke er oppført på listen over høringsinstanser.

Høringsuttalelsene er offentlige etter offentlighetsloven og blir publisert på regjeringen.no.

1. Bakgrunn

I Hurdalsplattformen står følgende:

«Regjeringen vil [...] (e)ffektivisere lisensjakt på jerv med mer moderne jaktmetoder».

Stortinget har vedtatt et bestandsmål på 39 årlige ungekull av jerv i Norge, og at lisensfelling utført av vanlige jegere skal være hovedvirkemiddelet i regulering av bestandens størrelse og utbredelse. I noen regioner har lisensfelling ikke vært effektiv nok til å møte de politiske målsettingene, og flere tiltak på landsbasis har derfor blitt iverksatt de senere år. Det er gjennomført en prøveordning med bruk av elektronisk overvåking av fangstbås samt bruk av kunstig lys på åte, og begge virkemidler er etablert som fast ordning i hele landet fra 2020. Videre er det blant annet arrangert motivasjonskurs m.m. for jegere i ulike deler av landet. Årlig gjennomfører også Statens naturoppsyn et større ekstraordinært uttak av jerv, både enkeltindivider og hiuttak (mordyr og/eller valper), og det er en målsetting å redusere denne andelen så langt som mulig.

Regjeringen har i Hurdalsplattformen lagt føringer om at det skal sikres at bestandsmålene følges opp, og at bestandene skal forvaltes i tråd med det bestandsmålet som til enhver tid er vedtatt av Stortinget. Videre vil regjeringen innrette praktiseringen av rovviltforliket slik at kvoter for lisensfelling tas ut i samsvar med vedtak, og effektivisere lisensfelling av jerv med mer moderne jaktmetoder. En høring av alternative forslag knyttet til varigheten av lisensfellingsperioden for jerv er en oppfølging i samsvar med regjeringserklæringen.

Under følger en helhetlig vurdering av lisensfellingsperiodens varighet, og departementets vurderinger knyttet til ulike alternativer. Vi ønsker høringsinstansenes syn på disse alternativene.

Det er i forbindelse med dette arbeidet innhentet en faglig vurdering fra Miljødirektoratet. Miljødirektoratet har ved utførelse av oppdraget også innhentet en gjennomgang av eksisterende kunnskap fra Norsk Institutt for Naturforskning (NINA).

2. Biologiske forhold og dyreetiske hensyn

Fastsettelse av lisensfellingstider og fellingsperioder er sentrale elementer i bestandsforvaltningen av rovdyr. Grunnleggende biologi og økologi hos de ulike artene setter ytre rammer for aktuell jakttid/fellingsperiode. Ved fastsettelse av jakt- og fellingsperioder er det lagt vekt på hensynet til yngletidsfredning og at det ikke tillates jakt eller felling i pågående reproduksjonssesong der felling av voksne individer gir dødelighet på avkom. Videre har hensynet til yngletidsfredning vært et påkrevd og allment akseptert rammevilkår i rovviltforvaltningen. Betydningen av dyreetiske hensyn i forbindelse med jakt og felling går blant annet frem av viltloven § 9 andre ledd siste setning, naturmangfoldloven § 15 første ledd andre setning og lov om dyrevelferd §§ 3 og 20.

Av den faglige vurderingen fra Miljødirektoratet, samt rapporten som er utarbeidet av NINA i forbindelse med oppdraget, framgår det at det ikke finnes sikker kunnskap om hvordan jervevalper vil bli påvirket av en utvidelse av lisensfellingsperioden i forkant av dagens periode som starter 10. september. Det finnes imidlertid noe data som gir indikasjoner på når valpene er uavhengige av mora, slik som vektdata, tidspunkt for valpenes utvandring og tid mora tilbringer med valpene.

Med utgangspunkt i gjennomsnittlig fødselstidspunkt vandrer jervevalper ut fra mordyret sitt revir rundt 15. september, men en del blir i mordyret sitt revir en del lenger. Mor og valper tilbringer over halvparten av tiden sammen 20. august, men det er usikkert hvor avhengig jervevalpene er av mordyret på dette tidspunktet. Ved å kombinere dette med vektdata ser det ut til at de fleste tispevalpene har nådd voksenvekt rundt 20. august, men ikke hannvalpene.

Modellering basert på avlivede valper i Norge og estimerte vekstkurver viser at de fleste jervevalper (90 %) har estimert fødselstidspunkt i løpet av en periode på

ca. 1 måned (5. februar – 12. mars), og de fleste av disse blir født i siste halvdel av februar. Modelleringen indikerer likevel en relativt stor variasjon i fødselstidspunkt fra 24. januar til 30. mars. Generelt vil sannsynligheten for negativ påvirkning på valpene bli større jo tidligere lisensfellingsperioden starter, og de dyreetiske utfordringene vil kunne være større for jervevalper født seint (mars) sammenlignet med ungekull som blir født tidlig (januar).

3. Hensyn til effektiv felling

Hvorvidt lisensfelling har vært effektiv oppfattes oftest ved å se på hvor stor del av den tildelte lisensfellingkvoten som blir felt innenfor aktuell lisensfellingsperiode. Måling av effektivitet blir dermed avhengig av at kvoter for lisensfelling settes til et realistisk nivå og at det antall dyr som tillates felt faktisk befinner seg i området, noe som ikke alltid er tilfelle. Interessen for lisensfelling av jerv påvirker også effektiviteten i ulike områder. Hvor mange lisensjegere som driver faktiske forsøk på felling varierer, og dermed også forutsetningene for å vurdere effektiviteten av lisensfelling i ulike områder. Departementet viser i denne sammenheng også til at det fra 2020 ble etablert nye virkemidler (elektronisk varsling ved fangstbås og kunstig lys på åte), som kan nyttes ved lisensfelling av jerv. Det er grunn til å anta at det vil ta noe tid å oppnå den fulle effekten av disse virkemidlene. Videre vil det etter departementets vurdering være mulig å nå bestandsmålet innenfor bruk av gjeldende virkemidler.

Bestandssituasjon og fellingsresultat

Etter ett år med lav effektivitet i lisensfellingsperioden 2017-2018, viser fellingstallene en økende trend på landsbasis de etterfølgende årene. Målt etter hvor stor andel av kvoten som blir felt, viser tallene at det er regionale forskjeller. Resultatene fra lisensfellingsperioden 2021-2022 (tabell 1) viser at effektiviteten har vært størst i region 3 (Oppland), 5 (Hedmark) og 6 (Trøndelag og Møre og Romsdal), etterfulgt av region 7 (Nordland) og region 8 (Troms og Finnmark). I region 1 (Vestland, Rogaland, Vest-Agder), 2 (Buskerud, Vestfold og Telemark, Aust-Agder) og 4 (Akershus, Oslo, Østfold) var fellingsprosenten lav.

Tabell 1. Oversikt over dyr felt av lisensjegere og andre døde jerver belastet lisensfellingskvoten i lisensfellingsperioden 10. september 2021 – 15. februar 2022.

Region	Total kvote	Hunndyr kvote	Belastet totalt	Belastet hunndyr	Felt av lisensjegere	Felling-% totalt	Felling-% hunndyr
Reg 1*	8	8	1	0	1	13%	0%
Reg 2	2	2	0	0	0	0%	0%
Reg 3	15	8	12	7	9	80%	88%
Reg 4	1	1	0	0	0	0%	0%
Reg 5**	35	22	23	11	22	66%	50%
Reg 6	32	16	21	13	16	47%	81%
Reg 7	18	9	8	5	6***	44%	56%
Reg 8 TR	12	8	6	4	5	50%	50%
Reg 8 FI	30	15	4	1	1	13%	7%
	153	89	75	37	60		

Den politiske målsettingen i forvaltning av jervebestanden er angitt som et antall årlige ungekull nasjonalt, og bestandsmålet er videre fordelt mellom landets rovviltregioner, jf. rovviltforskriften §§ 3 og 4. En forståelse av hensynet til effektiv felling av jerv må derfor også ses i sammenheng med bestandssituasjonen for jerv opp mot bestandsmål. Rovdata publiserer årlig en rapport som viser bestandsstatus for jerv, og siste statusrapport viser at det også her er regionale forskjeller i måloppnåelse (NINA rapport 2031, Yngleregistreringer av jerv i Norge i 2021). Tallene i Rovdata sin rapport viser at det ved å se på gjennomsnittet for den siste treårsperioden er region 3 (Oppland), 5 (Hedmark), 6 (Nord-Trøndelag, Sør-Trøndelag, Møre og Romsdal) og 8 (Troms og Finnmark) som har hatt en jervebestand over de regionale bestandsmålene. I de øvrige fire regionene har bestanden vært i samsvar med de regionale bestandsmålene.

Tabell 2. Tabellen er hentet fra NINA rapport 2031 og viser bestandsmål og bestandsstatus for jerv nasjonalt og fordelt på de åtte ulike forvaltningsregionene for årene 2019-2021.

Forvaltningsregion	Nasjonalt bestandsmål	2019	2020	2021	Gjennomsnitt	Antall jerv	SE
1	-	0	0	0	0	-	-
2	-	0	0	0	0	-	-
3	4	8	7**	8	7,7	48,0	8,4
4	-	0	0	0	0	-	-
5	5	12	9**	18	13	81,5	19,6
6	10	18*	17	17	17,3	108,6	17,6
7	10	11	12	8	10,3	64,7	12,7
8***	10(3)	13(5)	18(7)	9(5)	13,3	83,5	19,5
Sum	39	62	63	60	62	386,4	42,9

* Antall ynglinger i region 6 ble oppdatert fra 17 til 18 i etterkant av rapporteringen i 2019 (Rovdata 2020)

** En yngling i region 3 ble flyttet til region 5 i etterkant av rapporteringen i 2020 (Rovdata 2021)

*** tallene i parentes angir ynglinger i tidligere Finnmark fylke.

De senere år har region 5 (Hedmark) utmerket seg med en jervebestand betydelig større enn det regionale bestandsmålet. I 2021 ble det registrert født 18 ungekull i Hedmark mot et bestandsmål på 5 årlige ungekull. Den viktigste forklaringen på dette er imidlertid ikke mangel på effektiv lisensfelling, men at det i større deler av regionen ikke er åpnet for lisensfelling fordi det er vurdert å ikke være lovhjemmel for uttak. Dette har sammenheng med at jerven i de aktuelle delene av Hedmark ikke utgjør et tilstrekkelig skadepotensial på beitedyr, og at det ikke har gjort seg gjeldende offentlige interesser av vesentlig betydning som tilser felling av jerv, jf. naturmangfoldloven (nml.) § 18. En endring i lisensfellingsperiodens varighet vil dermed ikke få betydning for bestandsregulering av jerv i disse deler av region 5 (Hedmark).

Forventet effekt av oppstart 20. august

Gitt de etiske betenkelighetene knyttet til negativ effekt en tidligere oppstart av lisensfellingsperioden kan ha på jervevalpenes overlevelse, bør det kunne anføres en forventet sterk økning i effektiviteten av lisensfelling dersom oppstart flyttes fram til 20. august. Videre vil hensynet til effektive uttak måtte vektles sterkere enn dyrevelferdsmessige utfordringer knyttet til potensiell redusert overlevelse for jervevalper.

Det er vanskelig å vurdere hvilken effekt en eventuell tidligere oppstart av lisensfellingsperioden (20. august) kan ha på fellingsresultatet. Det er imidlertid nærliggende å sammenligne perioden 20. august – 10. september med første del av gjeldende lisensfellingsperiode (10. september – 1. oktober), da forholdene normalt vil være lignende med blant annet mangel på snø. Basert på en slik

sammenligning kan en forvente at det på landsbasis gjennomsnittlig vil bli felt i størrelsesorden 4-8 flere jerver per år i perioden fra 20. august til 10. september. Legger man til grunn en slik forventning, om gjennomsnittlig 4-8 flere jerver felt nasjonalt på lisensfelling per år, vil effekten ikke ha særlig betydning med tanke på uttak av lisensfellingskvoter eller redusert behov for ekstraordinære uttak. Dette bør tillegges stor vekt. Et usikkerhetsmoment i denne sammenheng er hvilken effekt en samtidig oppstart med villreinjakta eventuelt kan ha i områder med villreinjakt. En samtidig oppstart med villreinjakt kan potensielt gi en økt effekt i lisensfellingen av jerv, fordi et større antall jegere kan drive samjakt med villrein over en lengre periode. Dette vil imidlertid igjen avhenge av flere faktorer, slik som jerveforekomst, antall villreinjegere som vil drive samtidig fellingsforsøk av jerv i villreinområdene m.m.

Villreinområder og jerveforekomst

Villreinjakta varer fra 20. august til 30. september. Dersom tidligere oppstart av lisensfellingsperioden for jerv avgrenses til kun områder med villreinjakt, vil effekten som utgangspunkt kunne bli mindre enn om lisensfellingsperioden starter tidligere i hele landet. Dette fordi villrein kun forekommer i deler av Sør-Norge (sør for Trondheim) og tidligere oppstart av lisensfellingen følgelig vil omfatte mer avgrensede deler av lisensfellingsområder for jerv. Samtidig er det usikkert hvilken tilleggseffekt en samtidig oppstart av villreinjakta kan ha for fellingsresultat av jerv i slike områder.

Villreinområder med fast reproduserende forekomst av jerv er knyttet til deler av regionene 3 (Oppland), region 5 (Hedmark) og sørlig deler av region 6 (Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Møre og Romsdal). Enkeltindivider av jerv, og i noen få tilfeller ungekull, opptrer også i region 1 (Hordaland, Rogaland, Vest-Agder, Sogn og Fjordane) der det i enkelte områder er potensial for samtidig villreinjakt og lisensfelling av jerv. Utover disse regioner er det også villrein i region 2 (Buskerud, Telemark, Vestfold), men i denne regionen er det kun uregelmessig og sjelden aktivitet av enkeltindivider av jerv.

Med denne bakgrunn vil en samordnet oppstart av lisensfelling av jerv med villreinjakt følgelig først og fremst kunne ha et potensial for økt fellingsprosent av jerv i region 3 (Oppland), 5 (Hedmark) og i sørlige deler av 6 (Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Møre og Romsdal). Samtidig fremgår det av fellingsoversikten i

tabell 1 at dette også er de regionene der effektiviteten av lisensfelling av jerv er størst. Utviklingen av hvor effektiv lisensfelling er i disse regionene de senere år tilsier derfor ikke et særskilt behov for tidligere oppstart av lisensfellingsperioden i disse områdene. Videre vil betydningen av endret lisensfellingsperiode være ytterligere mindre i regioner med villrein, men sjelden forekomst av jerv (region 1 (Hordaland, Rogaland, Vest-Agder, Sogn og Fjordane)) og 2 (Buskerud, Telemark, Vestfold)). Jerv opptrer mer sjeldent og uregelmessig i de sistnevnte regionene.

Samtidig er det slik at det også i regionene 1 (Hordaland, Rogaland, Vest-Agder, Sogn og Fjordane), 3 (Oppland), 5 (Hedmark) og 6 (Sør-Trøndelag, Nord-Trøndelag, Møre og Romsdal) regelmessig gjennomføres ekstraordinære uttak av jerv. Ekstraordinære uttak i form av avliving av mordyr og/eller valper i yngleperioden er et virkemiddel som bør benyttes i minst mulig grad, og det vil være i tråd med denne målsettingen om mer effektiv lisensfelling kan bidra til å redusere behovet for slike uttak. Som beskrevet over er det svært begrenset forventning til i hvor stor grad en tidligere oppstart av lisensfellingsperioden for jerv kan bidra til mer effektiv lisensfelling og dermed redusere behovet for ekstraordinære uttak. Samtidig er det usikkerhet knyttet til hvilken effekt samtidig oppstart med villreinjakta kan ha, og det kan derfor ikke utelukkes at en slik endring kan ha større effekt enn antatt i områder med villreinjegere.

4. Departementets vurdering

Jakt- og fellingsperioder skal på den ene siden bidra til effektive uttak i tråd med gjeldende politikk. Samtidig er det viktig at de perioder som gjelder for bestandsregulering gjennom kvotejakt og lisensfelling ivaretar grunnleggende etiske hensyn til yngletidsfredning. Dette er et grunnleggende prinsipp i all viltforvaltning.

Gjeldende lisensfellingsperiode for jerv er avgrenset blant annet med grunnlag i kunnskap fra forskning på arten. I dette er det blant annet vurdert hva som er nødvendige begrensninger som følge av at jervevalper i en periode er avhengig av mordyret for å overleve, i tråd med prinsippet om yngletidsfredning som er et grunnleggende prinsipp i viltforvaltningen. Videre har man også sett på hensynet til overholdelse av internasjonale avtaler, som innebærer at jerven i Norge er

totalfredet. Jervens bestandsstatus er også en av grunnene til at tilstanden for hovedøkosystemet fjell i Norge ikke er god nok.

Departementet mener det er viktig å holde fast på grunnleggende etiske prinsipper som yngletidsfredning i all forvaltning av vilt. Dette må gjelde også for arter som kan gjøre skade på husdyr eller tamrein, slik som jerv. En lisensfellingsperiode som medfører risiko for at valper ikke overlever dersom mordyret blir skutt vil være svært betenkelig, særlig dersom dette innføres på permanent basis.

En utvidelse av lisensfellingsperioden for jerv slik at den starter 20. august, kan ut fra foreliggende kunnskap komme i konflikt med de biologiske hensyn beskrevet i punkt 2. Dette tilsier isolert sett at det ikke bør etableres en tidligere oppstart av lisensfellingsperioden. Kunnskapen om dette er imidlertid noe usikker.

Departementet har ikke tatt stilling til om det bør vurderes endring av tidspunktet for oppstart av lisensfellingsperioden for jerv, eller hvordan en slik eventuell endring bør gjøres. Det er derfor vi sender dette forslaget med ulike alternativer på alminnelig høring. I det videre diskuterer departementet fire alternativer, og det er ønskelig med innspill fra høringsinstansene på disse.

1. Beholde gjeldende lisensfellingsperiode for jerv

Effekten av lisensfelling vil som beskrevet over påvirkes av flere faktorer, slik som blant annet vær- og føreforhold, antall aktive lisensjegere og kvotestørrelser opp mot faktisk jervebestand. Videre er det slik at etter et lavt uttak i lisensfellingsperioden 2017-2018 har fellingstallene hatt en økende trend på landsbasis de etterfølgende fem årene. På bakgrunn av at det fra 2020 ble innført nye virkemidler med bruk av elektronisk varsling av fangstbåser og kunstig lys på åte, er det etter departementets vurdering grunn til å anta en ytterligere effektivisering av lisensfelling innenfor gjeldende lisensfellingsperiode og gjeldende virkemiddelbruk de kommende år.

Gjeldende avgrensning av lisensfellingsperioden for jerv er etablert av hensyn til både å tilrettelegge for effektive uttak i tråd med gjeldende politikk og samtidig ivareta grunnleggende etiske hensyn til yngletidsfredning. Det foreligger ikke sikker kunnskap om tidspunkt for når jervevalper blir uavhengige av mordyret.

Det at kunnskapen om disse biologiske forhold er usikker, kan tilsa at lisensfellingsperioden ikke bør utvides ytterligere før eventuell ny kunnskap viser at dette ikke er problematisk med tanke på etiske hensyn til yngletidsfredning.

2. Lisensfellingsperioden for jerv utvides til 20. august – 15. februar i hele landet

Som beskrevet i alternativ 1 vil effekten av lisensfelling kunne påvirkes av flere faktorer, og det er vanskelig å vurdere hvilken effekt en eventuell tidligere oppstart av lisensfellingsperioden kan ha på fellingsresultatet. Det er imidlertid nærliggende å sammenligne perioden 20. august – 10. september med første del av gjeldende lisensfellingsperiode (10. september – 1. oktober), da forholdene normalt vil være lignende med blant annet mangel på snø. Basert på en slik sammenligning kan en forvente at det på landsbasis gjennomsnittlig vil bli felt i størrelsesorden 4-8 jerver per år i en lisensfellingsperiode fra 20. august til 10. september. En slik begrenset effekt vil ikke ha særlig betydning med tanke på uttak av lisensfellingskvoter eller redusert behov for ekstraordinære uttak.

Forventet effekt av tiltaket må veies opp mot eventuelle negative virkninger, i dette tilfellet grunnleggende etiske hensyn til yngletidsfredning. Vi har ikke sikker kunnskap om tidspunkt for når jervevalper blir uavhengige av morddyret og kan klare seg på egen hånd, men det finnes noe data som gir indikasjoner på dette, slik som vektdata, tidspunkt for valpenes utvandring og tid mora tilbringer med valpene. Videre er det variasjon i fødselstidspunkt for jervevalper, og valper fra sent fødte kull vil være mer utsatt for lavere overlevelse dersom morddyr felles tidlig. Foreliggende kunnskap om disse biologiske og etiske hensyn tilsier at man bør være forsiktig med å gi en permanent åpning for å starte lisensfelling av jerv i hele landet fra 20. august.

Et alternativ for å redusere sannsynligheten for negative virkninger på jervevalpenes overlevelse kan være å knytte spesifikke vilkår til lisensfelling i perioden 20. august – 10. september. Eksempler på vilkår kan være forbud mot bruk av hund fordi dette kan øke faren for splitting av morddyr og valper, og forbud mot felling av jerv dere flere dyr opptrer sammen.

3. Lisensfellingsperioden for jerv utvides til 20. august – 15. februar i områder det er åpnet for villreinjakt

Som beskrevet i alternativ 2 vil effekten av lisensfelling kunne påvirkes av flere faktorer, og det er vanskelig å vurdere hvilken effekt en eventuell tidligere oppstart av lisensfellingsperioden kan ha på fellingsresultatet. En sammenligning med første del av gjeldende lisensfellingsperiode antyder samtidig at forventet effekt av en fremskyndet oppstart 20. august vil være begrenset. Et usikkerhetsmoment i denne sammenheng er hvilken effekt en samtidig oppstart med villreinjakt eventuelt kan ha i områder med villreinjakt. Dette vil imidlertid igjen avhenge av flere faktorer, slik som jerveforekomst, antall villreinjegere som vil drive samtidig fellingsforsøk av jerv i villreinområdene m.m. Ettersom det ved en avgrensning kun til områder med villreinjakt vil være tidligere oppstart i langt mer avgrensede områder sammenlignet med alternativ 2, kan dette tilsa at effekten vil bli lavere enn i alternativ 2. Legges en forventning om slik begrenset effekt til grunn, vil tidligere oppstart i områder med villreinjakt ikke ha særlig betydning med tanke på uttak av lisensfellingskvoter av jerv eller redusert behov for ekstraordinære uttak.

Forventet effekt av tiltaket må veies opp mot eventuelle negative virkninger, i dette tilfellet grunnleggende etiske hensyn til yngletidsfredning. Som beskrevet over tilsier usikkerheten i kunnskapen om tidspunkt for jervevalpenes uavhengighet fra mordyret (føre-var-prinsippet) at man bør være forsiktig med å endre til et tidligere tidspunkt for oppstart av lisensfelling av jerv. At dette gjøres i mer avgrensede områder, i dette alternativet kun i områder der det er åpnet for villreinjakt, vil redusere omfanget av eventuelle negative effekter på jervevalpenes overlevelse. Muligheten for slike negative effekter knyttet til yngletidsfredningen må likevel avveies opp mot formålet med tiltaket om mer effektiv lisensfelling av jerv.

4. Lisensfellingsperioden for jerv utvides til 20. august – 15. februar som en prøveordning i utvalgte områder det er åpnet for villreinjakt

I hovedsak vil de samme forhold som beskrevet under alternativ 3 her gjøre seg gjeldende, men med noen forskjeller. En forskjell vil være at en prøveordning i utvalgte områder med villreinjakt vil avgrense arealet for lisensfelling av jerv i perioden 20. august – 10. september noe mer, og dermed kunne ytterligere redusere forventningen om effekt i form av økt felling av jerv. Samtidig vil en mer avgrenset prøveordning redusere sannsynligheten for større negative virkninger

for jerven, og også bedre grunnlag for å kunne ha en tettere oppfølging for å fortløpende undersøke effekter av tiltaket og gjennomføre en evaluering etter endt prøveperiode.

Totalt er det 24 villreinområder i Norge. En eventuell videre utvelgelse av aktuelle områder for en slik prøveordning kan skje på ulike måter, men departementet mener det kan være naturlig å ta utgangspunkt i noen kriterier som står sentralt i den helhetlige rovviltforvaltningen. Eksempler på utvalgs-kriterier kan være bestandssituasjonen for jerv i de aktuelle forvaltningsregionene, soneinndelingen mellom jerveprioritert og beiteprioritert område i de regionale forvaltningsplanene og skadesituasjonen for sau.

5. Departementets forslag

Fellingsperiodenes varighet ved lisensfelling av rovvilt reguleres av rovviltforskriften § 10 femte ledd. Femte ledd angir i dag følgende fellingsperioder:

a) gaupe: 1. februar til og med 31. mars

b) jerv: 10. september til og med 15. februar

c) bjørn: 21. august til og med 15. oktober

d) ulv innenfor ulvesonen 1. januar til og med 15. februar

e) ulv utenfor ulvesonen 1. desember til og med 31. mai.

Lisensfellingsperioden for jerv er angitt i § 10 femte ledd bokstav b. Departementet ønsker innspill på fire alternative forslag knyttet til lisensfellingsperioden for jerv (endring angitt i kursiv):

Alternativ 1:

- Bokstav b endres ikke.

Alternativ 2:

- Bokstav b endres til «jerv: 20. august til og med 15. februar».

Alternativ 3:

- Bokstav b endres til «jerv: 20. august til og med 15. februar *i områder det er åpnet for villreinjakt*».

Alternativ 4:

- Bokstav b endres til «jerv: 20. august til og med 15. februar, *som en prøveordning i noen utvalgte områder det er åpnet for villreinjakt*».

6. Øvrige vurderinger

Departementet har i saken basert seg på eksisterende og tilgjengelig kunnskap om jerv. Kravet til kunnskapsgrunnlaget i nml. § 8 anses oppfylt.

Det foreligger betydelig kunnskap om den samlede belastningen arten utsettes for, jf. nml. § 10, i form av statusrapporter fra Rovdata og annen informasjon fra forskning og bestandsregistreringer om regulær og irregulær avgang m.m. Gitt at omfanget av lisensfelling fremdeles vil skje innenfor rammen av tildelte kvoter, mener departementet den samlede belastningen som utgangspunkt i liten grad vil påvirkes av lisensfellingsperiodens avgrensing. Ettersom kunnskapen om tidspunkt for jervevalpenes uavhengighet fra morddyret er usikker, kan det imidlertid ikke utelukkes en mulig negativ effekt knyttet til redusert overlevelse av jervevalper. Departementet mener dermed prinsippet om samlet belastning skal tillegges noe vekt i denne saken. På tilsvarende måte mener departementet at føre-var-prinsippet, jf. nml. § 9, skal tillegges noe vekt grunnet den nevnte usikkerheten knyttet til jervevalpenes overlevelse.

Når det gjelder avveining mellom hensyn til naturmangfold og øvrige viktige samfunnsinteresser og samiske interesser, jf. naturmangfoldloven § 14 første og annet ledd, viser departementet til at det i stor grad er slike øvrige samfunnsinteresser som i denne saken har gjort at departementet gjennomfører en høring rundt tidspunkt for oppstart av lisensfellingsperioden for jerv.

Målsettingen med forutsigbar forvaltning av jerv nær fastsatt bestandsmål har sterk tilknytning til det forhold å begrense tap av beitedyr.

På bakgrunn av en samlet vurdering beskriver departementet ulike forhold knyttet til § 10 femte ledd bokstav b, og alternative muligheter for en eventuell endring av tidspunktet for oppstart av lisensfellingsperioden for jerv.

Departementet vil avslutningsvis presisere at, uavhengig av lisensfellingsperiodens lengde, må vilkårene for felling i naturmangfoldloven og rovviltforskriften være oppfylt for at felling skal kunne skje.

7. Økonomiske og administrative konsekvenser

Departementet kan ikke se at noen av de alternative forslagene vil ha økonomiske eller administrative konsekvenser av betydning.

8. Forslag til forskriftsendringer

Departementet har ikke tatt stilling til de ulike alternativene fremlagt i dette høringsbrevet i form av å foreslå ett konkret alternativ. Departementet har heller ikke gjort en klar prioritering mellom alternativene. Departementet ønsker en reell høring og innspill fra høringsinstansene knyttet til alle fire alternativer før det tas stilling til saken.

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Grane kommune
8680 TROFORS
8680 TROFORS

Deres ref

Vår ref
22/1551-11

Dato
29. juni 2022

Avgjørelse av klage på vedtak om avslag på søknad om forebyggende uttak av bjørn i Grane kommune

Klima- og miljødepartementet viser til klage 26. mai 2022 fra Grane kommune over Miljødirektoratets vedtak 25. mai 2022 om avslag på søknad om skadefelling av bjørn i Grane kommune.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak om ikke å gi tillatelse til forebyggende uttak av bjørn i Grane kommune. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at det ikke er påvist skader på tamrein eller sau i Grane kommune etter det første skadetilfellet der 1 simle ble registrert tatt av bjørn i slutten av april, og det er heller ikke registrert ny bjørneaktivitet. Departementet anser derfor at vilkåret om å avverge skade ikke er oppfylt. Det vises også til at statusen for bjørnebestanden i region 7 (Nordland) tilsier i utgangspunktet en høy terskel for å tillate felling av bjørn i regionen. Bjørnebestanden i regionen har hatt en negativ utvikling fra 11 individer (1 binne og 10 hannbjørner) registrert i 2014 til 1 hannbjørn registrert i 2021 samt ytterligere 1 hannbjørn som har benyttet områder både i Nordland og Trøndelag. Bestandsmålet for brunbjørn i regionen er ett årlig ungekull, og bjørnebestanden er følgelig under bestandsmålet som er fastsatt. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Grane kommune og Voengel Njaarke Reinbeitedistrikt søkte 20. mai 2022 om uttak av bjørn i Grane kommune. Miljødirektoratet avslo søknaden 25. mai 2022. Grane kommune påklagde vedtaket 26. mai 2022. Miljødirektoratet behandlet klagen 3. juni 2022 og opprettholdt sitt tidligere vedtak.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Torkel Ramberg
22 24 58 50

Klagers anførsler

Grane kommune mener Miljødirektoratet ikke har gjort en tilstrekkelig vurdering av de forhold som taler for ekstraordinært uttak av bjørn, i forbindelse med reinkalving og i forkant av beitesesong for sau. To bjørner befinner seg i kalvingslandet til Voengel Njaarke reinbeitedistrikt sør i Grane. Dette tilsier et betydelig skadepotensiale framover. Reinbeitedistriktet bekrefter at det går simler som har kalvet helt inntil stedet hvor bjørnene er lokalisert, og de uttrykker stor bekymring for tapsutviklingen fremover. Reinbeitedistriktet informerer i tillegg om at distriktet har vært rammet av beitekrise i vinter. Bjørn i kalvingslandet vil forsterke dette ytterligere, og medføre store tap av dyr. Simlene er i dårlig kondisjon, og det er ekstra stort behov for beitero i tida som kommer. Førre var-prinsippet bør komme til anvendelse i dette tilfellet. Det vises til at erfaringer fra tidligere våruttak i Grane kommune (2015) som har gitt en betydelig reduksjon i skadeomfang i etterkant av uttak av brunbjørn. Videre påpekes det at begrunnelsen til Miljødirektoratet i 2015 var følgende: "Med bakgrunn i en helhetlig vurdering av situasjonen, anser direktoratet at det ikke foreligger annen tilfredsstillende løsning i det aktuelle området enn felling av brunbjørn. Et slikt uttak er vurdert ikke å være til skade for bjørnebestandens overlevelse, eller å komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn, jf. Innst. S. nr. 174 (2003-2004) og rovviltforskriften §§ 3 og 4". Det ble felt 2 bjørner, og det ble ingen tap av sau til bjørn i 2015. Grane kommune understreker at det heller ikke i 2015 var dokumentert skade av beitedyr i forkant av vedtakene om uttak av brunbjørn, og ønsker en "konkret begrunnelse av årsaken til at foreliggende søknad fra Grane blir vurdert helt annerledes nå i forhold til i 2015." Kommunen viser til svært høye historiske tap av sau forårsaket av brunbjørn i Grane, og omfattende skader i flere sauebesetninger i beitesesongen 2021. Kommunen mener at antall sauer omsøkt erstattet vil gi en langt mer korrekt beskrivelse av de omfattende tapene til brunbjørn, enn antall påviste og erstattede dyr i 2021. Kommunen betrakter tapsomfanget i 2021 som et brudd på forvaltningsplanen for region 7 og på Mattilsynet sine mål vedrørende tapsomfang/dyrevelferd. Bestandsmålet for bjørn skal oppnås innenfor forvaltningssonen for bjørn. Grane kommune er i beiteprioritert sone. Kommunen viser videre til føringer på rovviltområdet i Hurdalsplattformen som skal føre til økt bruk av utmarksbeite i landbruket. Det aktuelle området er svært viktig for både sau og tamrein. Grane kommune viser videre til departementet sin klageavgjørelse datert 1. mai i år, der departementet gav fellingstillatelse på en bjørn. Det ble ikke felt bjørn innen fellingsperioden gikk ut 16. mai. Kommunen mener departementet sin begrunnelse for vedtaket tilsier at fellingsperioden burde blitt forlenget utover 16. mai.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet sier i sitt vedtak blant annet:

«Bestandssituasjonen og overvåkingen av brunbjørn i region 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for brunbjørn:

Antall ungekull for landet: 13

Antall ungekull for region 7 Nordland: 1

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett

år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år. Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet (Bischof og Swenson 2010), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden. Siste års rapport fra Rovdata (NINA rapport 2125) viser at det i 2021 ble påvist 160 ulike bjørner i Norge, 67 hunnbjørner og 93 hannbjørner. I region 7 ble det påvist to hannbjørner. Basert på prøver fra påviste hunnbjørner ble det estimert at det var 8,1 ynglinger i 2021 i Norge. For region 7 er antall ynglinger estimert til null.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 7

Totalt er det påvist at bjørn har forårsaket 45 skader på sau i kommunene Grane (n=27), Hattfjelldal (n=11), Narvik (n=5) og Vefsn (n=2) i 2021. Det er de tre siste reindriftsårene påvist tap av i alt en tamrein til bjørn i Nordland. Denne en voksen simle ble påvist drept av bjørn øst for Trofors i Grane kommune i april i år, innenfor Jillen-Njaarke Reinbeitedistrikt. Statsforvalteren i region 7 utbetalte i 2021 erstatninger for 194 sau og 167 lam som tap til bjørn, da hovedsakelig til beitenæringen i kommunene Hattfjelldal (n=184) og Grane (n=159). Statsforvalteren i region 7 utbetalte også erstatning for 3 464 tamrein som tap til rovvilt i reindriftsåret 2020/2021. Av disse ble 18 tamrein ble erstattet som tap til brunbjørn.

Bakgrunn for søknadene

19. mai ble det dokumentert spor av én bjørn som hadde krysset Toselvegen og Gåsvasselve i sørlig retning i Grane kommune. Den hadde beveger seg fra Jillen-Njaarke og inn i Voengel-Njaarke reinbeitedistrikt. Det er videre 20. mai gjort sporobservasjoner av bjørn nordøst for Majavatn. Høy temperatur med rask smelting av snøen, gjør det vanskelig å måle størrelse og å vurdere alder på sporene. Det usikker om sporene stammer fra to ulike eller samme bjørn.

Miljødirektoratets vurderinger

Et viktig prinsipp nedfelt i regelverket og i rovviltforvaltning er en differensiert forvaltningen som med en geografisk sonering både skal ivareta både bestander av rovvilt og hensyn til beitenæringen, og på denne måten skape forutsigbarhet for næringsutøvelse og andre aktører. Forvaltningsplanen for rovvilt i region 7 gir svært begrenset mulighet for differensiert forvaltning av bjørn. Kunnskap om bjørns områdebruk i Nordland fra det skandinaviske bjørneprosjektet har tidligere vist til at forvaltningsområdene for bjørn er uegnet eller ikke tilstrekkelig som leveområder for bjørn. Dette med bakgrunn i kunnskap om forekomst av binner i tilgrensende områder i Sverige samt at forvaltningsområdet i stor grad inneholder høyereliggende fjellområder med lav egnethet som leveområde for bjørn. Det betyr at det ikke finnes områder som kan ivareta muligheten til å bygge opp en bestand som tilsvarer forvaltningsmålet for regionen. De senere årene har

bjørnebestanden i Nordland vært langt fra målet om 1 årlig yngling. Bestanden av bjørn i Nordland har siden 2014, hvor det var registrert 11 bjørner, gått jevnt nedover. I fjor ble det registrert kun 1 bjørn i Nordland, i tillegg til 1 bjørn som var registrert både i Trøndelag og i Nordland. Det er en forutsetning for forvaltning av bjørn at de avsatte områdene er funksjonelle og egnet som bjørneområde. Forvaltningsplanen for region 7 Nordland slik den er utformet virker i hovedsak til å ivareta hensyn til beitenæringen, og den fungerer ikke tilfredsstillende når det gjelder å bygge opp en bjørnebestand innenfor et definert forvaltningsområde, jf. prinsippet om differensiert forvaltning. Planen er derfor ikke egnet som et styringsverktøy for rovviltforvaltningen i regionen. Med bakgrunn i overnevnte, samt det lave antallet bjørn som er påvist i Nordland vurderer Miljødirektoratet at terskelen for felling av bjørn i regionen ligger høyere enn for regioner som har oppnådd bestandsmålet. Skadefelling er primært et virkemiddel som kan iverksettes dersom det oppstår en akutt skadesituasjon, og dersom det ikke finnes en annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om geografisk differensiert forvaltning. Et element for iverksetting av en skadefelling er at det foreligger kadaver eller skader som kan undersøkes og påvises tatt av bjørn, og at skadene ser ut til å kunne fortsette. Dersom det er sannsynlig at skadene vil vedvare og det ikke er andre rimelige forebyggende tiltak som kan iverksettes, vil skadefelling kunne gis. I særskilte tilfeller kan skadehistorikken og skadepotensialet være så omfattende og sannsynlig, at uttak uten direkte forutgående skade kan vurderes. Det må da være en viss nærhet i tid til skadene potensielt kan oppstå. Grane kommune har også tidligere i vår søkt om skadefelling av bjørn, og en tillatelse til felling av bjørn ble innvilget etter klagebehandling hos Klima- og miljødepartementet 1. mai. Tillatelsen var gjeldende for den delen av Jillen-Njaarke reinbeitedistrikt som er øst og nord for elva Vefsna. Tillatelsen ble gitt etter at en simle var påvist drept av bjørn i det aktuelle området. Det ble ikke felt bjørn i medhold av tillatelsen som var gjeldende fram til 16. mai. I 2021 ble det påvist tap av 27 sauer til bjørn i Grane kommune, men det ble ikke registrert skader i de sørlige delene av kommune der det nå er gjort observasjoner av bjørn 19. og 20 mai. Vi ser likevel at det er et visst potensiale for skader sau, når disse blir sluppet på beite gitt bjørnens vandringskapasitet. Vi er kjent med at det er tamrein som er inne i en sårbar tid ikke langt fra der observasjonene av bjørn er gjort og ser at det er et visst potensiale for fremtidig skade på tamrein i området. Samtidig er det i svært liten grad påvist skader av bjørn på tamrein i region 7, og det er ikke registrert skader av bjørn på tamrein i Voengel-Njaarke sine områder de ti siste sesongene.

Søknadene om skadefelling er begrunnet ut fra forebyggende hensyn med henvisning til skadepotensialet som bjørn har ved å oppholde seg i områdene der den nå er observert. Slik denne situasjonen er per i dag, er det ikke påviste skader på tamrein eller sau i det aktuelle området.

Vi har lagt vekt på følgende i vurderingen vår:

- skadehistorikken og skadepotensialet på sau og tamrein i regionen
- bestandssituasjonen for brunbjørn i regionen
- den geografiske differensieringen av prioriterte beiteområder og
- forvaltningsområdet for brunbjørn nedfelt i forvaltningsplanen
- den nasjonale bestandsstatusen for brunbjørn

Etter en samlet vurdering finner Miljødirektoratet ikke grunnlag for å iverksette skadefelling av bjørn i det aktuelle området på nåværende tidspunkt. Miljødirektoratet legger avgjørende vekt på at det ikke er en pågående akutt tapssituasjon i området.»

I sin vurdering av klagen sier Miljødirektoratet blant annet:

«Vi har ved vår vurdering av søknaden lagt hovedvekt på at forvaltningsplanen i region 7 gir svært begrenset mulighet for differensiert forvaltning av brunbjørn. Av i alt 158 påviste observasjoner av bjørn i Nordland etter 2016 (Rovbase) er kun to innenfor forvaltningsområdet for bjørn, jf. forvaltningsplanen for rovvilt i region 7. Bestanden av brunbjørn i regionen har gått drastisk ned de siste årene (figur 1). I fjor ble det kun påvist én bjørn i Nordland, i tillegg til én bjørn som var registrert både i Trøndelag og i Nordland. Region 7 er langt under bestandsmålet på én årlig yngling. Direktoratet har derfor vurdert at terskelen for uttak av brunbjørn i Nordland er høy. Det bekreftes også i departementet sin klageavgjørelse av 1. mai i år. Vi legger denne vurderingen til grunn også ved vurderingen av klagesaken.»

«Utgangspunktet for direktoratet sitt avslag på søknadene om skadefelling var nye sporfunn av bjørn ved Tosenveien og ved Majavatn i Grane kommune. Sporfunnene var henholdsvis 24 og 41 km fra stedet der ei simle ble drept av bjørn tidligere i vår. Det påviste simletapet var sammen med potensialet for fremtidig skade viktige argument for departementet sin klageavgjørelse. Direktoratet mener derfor dette er en ny situasjon som ikke har en direkte kobling til saken som ble klagebehandlet 1. mai. Så langt er det uklart hvor mange bjørner som har vært involvert i de observasjoner som er gjort av bjørn i søndre del av Nordland i år. Kun en bjørn er identifisert gjennom DNA-analyse. Det er en hannbjørn som har vært i Eiterådalen i Vefsn kommune 9. mai. Klager påpeker at observasjonen av brunbjørn er i kalvingsland og at simler som skal kalve går helt inntil stedet der bjørnesporene ble oppdaget. Det er ikke påvist skader til rein forårsaket av brunbjørn fram til nå og det ble heller ikke påvist skader av brunbjørn på tamrein i reindriftsåret 2021/2022 i region 7. 18 tamrein ble erstattet som tap til brunbjørn i reindriftsåret 2021/2022. Det er ikke oppgitt når kalvene fødes, men ifølge driftsplanen til reinbeitedistriktet foregår kalvingen i mai-juni (vår-sommer).»

«Klager viser til begrunnelse for vedtak om uttak av brunbjørn på vårsnø fattet av Miljødirektoratet i 2015, og ønsker en begrunnelse for hvorfor vi nå har vurdert situasjonen annerledes. Ved vedtakstidspunktet i 2015 var bestandssituasjonen for brunbjørn i Nordland svært annerledes. Siste rapport fra Rovdata viste en bestand på elleve individer, ti hannbjørner og en hunnbjørn, og bestanden i Nordland viste en økende trend (figur 1). Miljødirektoratet avslø en søknad om våruttak av brunbjørn i 2019 (ref. 2019/2792) med begrunnelse i daværende bestandssituasjon (to individer registrert i 2018). I avslaget ble det også da kommentert at eksisterende forvaltningsplan ikke fungerer tilfredsstillende når det gjelder å bygge opp en bjørnebestand innenfor et definert forvaltningsområde, jf. prinsippet om differensiert forvaltning.»

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven, nml.) §§ 18 første ledd bokstav b og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1, 3 og 4. Departementet har, i henhold til naturmangfoldloven § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og § 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i den skjønsmessige vurderingen av saken. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er videre fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. I region 7 (Nordland) er det et mål om ett årlig ungekull av bjørn.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i nml. § 8 dermed er oppfylt. I denne saken foreligger det etter departementets syn tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 får mindre betydning. Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 10, foreligger det statusrapporter og annen vitenskapelig kunnskap som medfører at vi har betydelig kunnskap om den samlede belastningen artene utsettes for. Ut over enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom skjer avgangen av bjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. I 2021 ble det registrert 13 døde bjørner nasjonalt, hvorav ingen i region 7. Av de 13 var det 2 binner. Det er per 16. juni registrert fire døde bjørner i 2022.

Som det går fram av Miljødirektoratets vurderinger har bjørnebestanden i region 7 (Nordland) hatt en negativ utvikling fra 11 individer (1 binne og 10 hannbjørner) i 2014 til 1 hannbjørn i 2021 samt ytterligere 1 hannbjørn som har benyttet områder både i Nordland og Trøndelag. Bestandsmålet for brunbjørn i regionen er ett årlig ungekull, og bjørnebestanden er følgelig under bestandsmålet som er fastsatt. Felling av en bjørn i Nordland denne våren kan innebære at det ikke lenger eksisterer bjørn i regionen. Departementet mener bestandssituasjonen tilsier at terskelen for å tillate felling av bjørn på nåværende tidspunkt skal være høy.

Departementet skal i denne saken vurdere om uttak av bjørn for å «avverge skade» på husdyr og tamrein, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b, er oppfylt. Det er videre to andre vilkår som må være oppfylt for at felling kan gjennomføres og det er: 1) fellingen må ikke true bestandens overlevelse og 2) formålet må ikke kunne nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 andre ledd. Dersom alle de tre vilkårene i nml. § 18 er oppfylt, «kan» departementet åpne for uttak av bjørn.

Vilkåret om å avverge skade

Etter nml. § 18 første ledd bokstav b kan uttak av brunbjørn tillates for å «avverge skade» på blant annet husdyr og tamrein. Det følger av Høyesterettsavgjørelsen fra 2021 om lisensfelling av ulv at «avverge» innebærer at felling kan skje som et forebyggende tiltak. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadens alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A avsnitt 82.

Det er ikke påvist skader på sau forvoldt av bjørn i Grane kommune våren 2022. I region 7 er det per 20. juni totalt registrert 1 sau som antatt sikkert tatt av bjørn, og dette var i Vefsn kommune 9. juni. I Grane kommune er det våren 2022 påvist 1 tamrein tatt av bjørn, med antatt skadedato 22. april. Tapet av sau til bjørn i 2021 var imidlertid større sammenlignet med tamrein, og Miljødirektoratet har også vurdert at det er et potensial for ytterligere skader på sau sommeren 2022.

Etter departementets vurdering tilsier dette at det ikke foreligger et betydelig potensial for skader på tamrein. Departementet anser at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b ikke er oppfylt.

Selv om vilkåret for felling dermed ikke er oppfylt vurderer departementet om også de øvrige vilkårene i loven er oppfylt.

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Det følger av naturmangfoldloven § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om arealdifferensiert forvaltning, som blant annet følger av rovviltforskriften § 1 og rovviltnemndas regionale forvaltningsplan, veie tungt, jf. rovviltforskriften § 13. Av rovviltforliket fra 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig, noe som blant annet innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr.

Skaden som er påvist 30. april, med antatt skadedato 22. april, skjedde i beiteprioritert område, men i et annet område enn der det nå er registrert bjørn. Departementet anser at potensialet for skader på tamrein i det omsøkte området er lite. Vilkåret i nml. § 18 andre ledd om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, er derfor ikke oppfylt.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av naturmangfoldloven § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret må vurderes konkret i den enkelte sak, og terskelen kan tenkes å variere avhengig av blant annet fellingsgrunnlaget og kunnskapsgrunnlaget, jf. HR-2021-662-A avsnitt 65. Eventuell usikkerhet om den fremtidige utviklingen av en

bestand har betydning i vurderingen, og det ligger en viss margin i begrepet «truer» bestandens overlevelse, jf. HR-2021-662-A avsnitt 63 og nml. § 6.

Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er 13 årlige ynglinger. Det er beregnet at det var 8,1 ynglinger av brunbjørn i Norge i 2021. Det regionale bestandsmålet i forvaltningsregion 7 er ett årlig ungekull. I 2021 er det beregnet at det ikke var ungekull i regionen. Det ble registrert 1 hannbjørn i 2021 samt ytterligere 1 hannbjørn som har benyttet områder både i Nordland og Trøndelag. Bestanden av brunbjørn ligger dermed under det nasjonale og det regionale bestandsmålet

Departementet viser til at det er den felles skandinaviske bjørnebestanden som vurderes, jfr. HR-2021-662-A avsnitt 59-61. Departementet vurderer at et eventuelt uttak av 1 bjørn i region 7 ikke vil true overlevelsen til den felles skandinaviske bjørnebestanden, jfr. nml. 18 andre ledd.

Departementets konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak om ikke å gi tillatelse til forebyggende uttak av bjørn i Grane kommune. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at det ikke er påvist skader på tamrein eller sau i Grane kommune etter det første skadetilfellet der 1 simle ble registrert tatt av bjørn i slutten av april, og det er heller ikke registrert ny bjørneaktivitet. Departementet anser derfor at vilkåret om å avverge skade ikke er oppfylt. Det vises også til at statusen for bjørnebestanden i region 7 (Nordland) tilsier i utgangspunktet en høy terskel for å tillate felling av bjørn i regionen. Bjørnebestanden i regionen har hatt en negativ utvikling fra 11 individer (1 binne og 10 hannbjørner) registrert i 2014 til 1 hannbjørn registrert i 2021 samt ytterligere 1 hannbjørn som har benyttet områder både i Nordland og Trøndelag. Bestandsmålet for brunbjørn i regionen er ett årlig ungekull, og bjørnebestanden er følgelig under bestandsmålet som er fastsatt. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Roviltnemnda i region 7
Statsforvalteren i Nordland

KOPPI

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Trondheim, 30.06.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/5888

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Miljødirektoratet oversender klage på kvote for betinget skadefelling av brunbjørn 2022-2023

Miljødirektoratet vedtok 31. mai 2022 kvote for betinget skadefelling av brunbjørn 2022-2023. Kvoten ble satt til fem dyr gjeldende for forvaltningsregionene 6, 7 og 8. Aktivt rovdyrvern har klaget på vedtaket. Direktoratet kan ikke se at det i klagen fremkommer nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak, og oversender klagesaken til Klima- og miljødepartementet (KLD) for endelig avgjørelse.

Bakgrunn for saken

I de regioner der forvaltningsmålet for rovviltartene er nådd, eller der det ikke er fastsatt nasjonale mål, er det rovviltneemndene som fastsetter kvoter for bl.a. betinget skadefelling. I øvrige regioner har Miljødirektoratet myndighet til å fastsette kvote. Kvotene kan benyttes av statsforvalterene i perioden 1. juni 2022 – 15. februar 2023.

Miljødirektoratet fastsatte en kvote for betinget skadefelling på til sammen fem bjørner som er ulikt fordelt mellom rovviltregionene 6, 7 og 8, jf. tabell 1 i vårt vedtaksbrev.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for bjørn.

Om klagen

Rettslig klageinteresse

I henhold til forvaltningsloven § 28 har parter og andre med rettslig klageinteresse klagerett. Ved rettslig klageinteresse må klageren ha en viss tilknytning til saken, det vil si å ha interesser av slik art og styrke at det er rimelig å gi vedkommende et rettskrav på å få avgjort om et forvaltningsvedtak er gyldig eller ugyldig. Organisasjoner har i stor utstrekning rett til å klage for å fremme medlemmenes eller standens interesser, eller for å ivareta organisasjonens ideelle interesser de har som formål å verne om.

Det bemerkes at forvaltningslovens regler om klagebehandling skal følges, jf. rovviltforskriftens § 18. Det innebærer blant annet at underinstansen skal vurdere hvorvidt vilkårene for å ta klagen

til behandling er oppfylt, jf. forvaltningsloven § 33 andre ledd siste punktum. Dersom vilkårene ikke er oppfylt, skal klagen avvises.

Direktoratet er i tvil om ARV har rettslig klageinteresse, men har likevel funnet å ta stilling til anførselene.

Klagen

Aktivt rovdyrvern (ARV) viser til at bjørn "er en av fem nøkkelarter/toppredatorer som står på rødlista over truede arter i Norge. Bjørn er sterkt truet i Norge. Vi har for tiden ca. 150 bjørner i Norge, mot ca. 3000 ved århundreskiftet", og mener at denne nedgangen utelukkende skyldes jakt.

De påpeker at selv om bjørn kan utgjøre en trussel mot rein, ser man at antall rein tatt av bjørn i 2021 er kun fire, selv om rein erstattet som tap til rein var på hele 444. ARV mener at bjørn ikke kan betraktes som en reel trussel mot rein. Videre påpeker klager at "bjørn ha særlig beskyttelse i rovviltprioriterte områder og terskel for uttak her skal være høy".

Klager viser til at "betinget skadefelling skal kun iverksettes når arten ligger over bestandsmålet, jfr. rovviltforskriften § 8", og videre at "skadefelling skal enn videre ikke benyttes preventivt, først etter skadegjøring, og da etter at andre tiltak er forsøkt, jfr. Forskrift om skadefelling § 3-3b. Videre skal individet være skadegjørende, jfr § 3-3c. Sist, men ikke minst, skal uttaket ikke true bestandens overlevelse, jfr § 3-3e".

Det vises til klagen i sin helhet.

Vår vurdering av klagen

Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. naturmangfoldloven § 18 og rovviltforskriften § 13, selv om bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Kvoter for skadefelling skal bl.a. vurderes ut fra om uttak av kvoten vil være skadelig for bestandens overlevelse. Det har Miljødirektoratet gjort i sitt vedtak. Bruk av betingede skadefellingskvoter er ikke et bestandsregulerende virkemiddel, men skal brukes i en akutt situasjon mot spesifikke individer som utgjør et stort skadepotensial. Skadefelling vil videre bli tatt i betraktning ved vurdering av eventuelle vedtak om lisensfelling av bjørn i sesongen 2022. Felte dyr på skadefellingsvedtak vil videre trekkes fra både skadefellingskvoten og kvoten for lisensfelling i perioden mellom vedtak om lisensfelling og 15. februar året etter.

Vi finner her grunn til å presisere at den kvoten vi har vedtatt er en betinget kvote. Og statsforvalteren er gitt myndighet til å kunne iverksette skadefelling av bjørn, etter å ha gjort konkrete vurderinger av søknader om skadefelling, eller av eget tiltak. Vurderingene til statsforvalteren skal foretas i tråd med rovviltforskriften § 9. Det å konkret vurdere eventuelle andre forebyggende tiltak, som i noen tilfeller kan være like eller mer egnet enn felling, har vi følgelig lagt til statsforvalteren å vurdere, fra sak til sak.

Klager viser til forskrift om skadefelling (erstattet av viltforskriften 1. april 2020) og direktoratet vil påpeke at denne forskriften ikke kommer til anvendelse ved uttak av fredet rovvilt, jfr. §3-2 første ledd bokstav c. Vedtaket er fattet etter [naturmangfoldlovens](#) § 18 første ledd bokstav b, se § 7, og [roviltforskriften](#) § 13.

Konklusjon

Miljødirektoratet har vurdert vedtaket av 31. mai 2022 på nytt, men kan ikke se at det er kommet inn nye opplysninger som har avgjørende betydning for vår vurdering av saken. Vi finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender med dette saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Kopi til:

AKTIVT ROVDYRVERN	c/o Jim Schelander Bergstubben 17	1458	FJELLSTRAND
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK	Statens hus	9815	Vadsø
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	Steinkjer
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	Bodø
Roviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Roviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER

Vedlegg

- 1 Klage på betinget skadefelling av bjørn 2022-2023
- 2 Grunnlag kvote for betinget skadefelling brunbjørn 2022_2023
- 3 Kvote for betinget skadefelling av brunbjørn 2022-2023 - region 6, 7 og 8

Fra: post@miljodir.no[post@miljodir.no]
Sendt: 30.06.2022 13:34:54
Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]
Tittel: Oversendelse av kopi av brev fra Miljødirektoratet (Transmission of letter)

Vår ref 2022/5888

Vedlagt følger kopi av brev fra Miljødirektoratet. Brevet sendes elektronisk uten underskrift og skal betraktes som et originalt dokument. Papirdokument vil ikke bli ettersendt.

Vi ber om at offisielle svar og henvendelser til Miljødirektoratet gjøres til post@miljodir.no

Attached is a copy of a letter from the Norwegian Environment Agency. The letter is sent electronically without a signature and should be considered as an original document. Paper documents will not be forwarded.

If you have official responses and inquiries, please send it to the Norwegian Environment Agency post@miljodir.no

Vennlig hilsen

Siv Grethe Aarnes | seniorrådgiver

e-post: Siv.Grethe.Aarnes@miljodir.no

ARV – Aktivt rovdyrvern

Organisasjonsnummer: 825 731 342
Vipps: 686985
Kontonummer: 1813 43 97884

Aktivt rovdyrvern v/ Jim Schelander
Sandvollveien 48, 1425 Ski

Epost: jimsc_s@hotmail.com

Miljødirektoratet

Dato: 02.06.2022

Deres ref: 2022/5888

Klage fra Aktivt Rovdyrvern (ARV) på vedtak om betinget skadefelling på 5 bjørner i region 6,7 og 8 2022/2023

Hitsatt fra vedtak datert 31.5.2022:

Vedtak: Miljødirektoratet gir statsforvalterne i rovviltregion 6, 7 og 8 myndighet til å iverksette betinget skadefelling av inntil fem bjørn i perioden 1. juni 2022 til 15. februar 2023. Kvotene gjelder i aktuelle forvaltningsregioner og kan iverksettes i flere områder samtidig. Tabell 1: Kvote for betinget skadefelling av brunbjørn f.o.m. 1.juni 2022 til 15. februar 2023. Forvaltningsregion Nasjonalt mål (ungekull) Estimert antall ynglinger 20211 Kvote for betinget skadefelling Region 8 6 2,9 2 Region 7 1 0 1 Region 6 3 1,6 2) 1) NINA rapport 2125 Vedtaket er fattet etter naturmangfoldlovens § 18 første ledd bokstav b, se § 7, og rovviltforskriften § 13.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 13 ungekull av brunbjørn med delmål fordelt på fire av de åtte rovviltregionene³. Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

*Bestandssituasjonen for bjørn på landsbasis • **Bestandsmål: 13 ungekull** • **Estimert antall ungekull i 2021: 8,1** Antall døde bjørner på landsbasis • Antall døde bjørner registrert i jaktåret 2021/2022: 13 bjørner • Skadefelling: 12 bjørner • Lisensfelling: 0 bjørner • Andre årsaker: 1 bjørn • Antall døde bjørner i så langt i inneværende jaktår 22. mai 2022: 3 (En binne og to unger) Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader på landsbasis • Antall rein påvist tatt av bjørn i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 4 • Antall rein påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende reindriftsåret 30. mai 2022: 17 • Antall rein erstattet som tapt til*

bjørn i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 444 • Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i løpet av 2021: 275 • Antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i løpet av 2021: 1 526 • Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 2

Klagegrunnlag:

bjørn er en av fem nøkkelarter/toppredatorer som står på rødlista over truede arter i Norge. Bjørn er sterkt truet i Norge. Vi har for tiden ca 150 bjørner i Norge, mot ca 3000 ved århundreskiftet. Denne kraftige nedgangen skyldes utelukkende jakt.

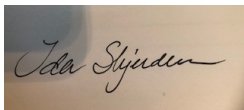
Bjørn kan representere en trussel mot rein, men som vi ser er antall rein påvist tatt av bjørn i 2021, kun 4 rein, selv om rein erstattet som tapt til rein var hele 444. Bjørn kan slik neppe betraktes som en reell trussel mot rein. Enn videre skal bjørn ha særlig beskyttelse i rovviltprioriterte områder og terskel for uttak her skal være høy.

Stortinget opererer med et bestandsmål som ikke er tuftet på forskning og fag, men som er å betrakte som et politisk kompromiss uten forankring i kunnskap om genetikk og bestanders overlevelse. Det vedtatte bestandsmålet var ikke intendert å fungere som et maksimumsmål selv om det dessverre er slik det praktiseres i dag. Subsidiært ser en at bestandsmålet dessuten er satt altfor lavt og at bjørn ligger langt under bestandsmålet i dag. Uttak av bjørn vurderes derfor som en svært uforsvarlig forvaltning av en truet rovviltart. Betinget skadefelling skal kun iverksettes når arten ligger over bestandsmålet, jfr. rovviltforskriften § 8.

Skadefelling skal enn videre ikke benyttes preventivt, først etter skadegjøring, og da etter at andre tiltak er forsøkt, jfr Forskrift om skadefelling § 3-3b. Videre skal individet være skadegjørende, jfr § 3-3c. Sist, men ikke minst, skal uttaket ikke true bestandens overlevelse, jfr § 3-3e.

Vi ser en økende malpraksis på dette området, hvor en tyr til skadefelling i såkalt forebyggende hensikt, selv før beitedyra har kommet på utmark. En ber om økt bruk av bedøving og flytting av rovviltet og at bufe uten tilsyn i utmark opphører helt for bevaring av vårt truede rovvilt. Vi har forpliktelser gjennom Bernkonvensjonen og Naturmangfoldsloven som tør være kjent for direktoratet.

For Aktivt rovdyrvern,

Ida Skjerden
Sekretær Aktivt Rovdyrvern (ARV)

Grunnlag for å fastsette kvote for skadefelling av brunbjørn i Norge 2022/2023

1. Bakgrunn

Alle partiene på Stortinget inngikk i 2011 et rovviltforlik¹ som gir føringer for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt de nasjonale bestandsmålene for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Det har også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt.² De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 13 ungekull av brunbjørn med delmål fordelt på fire av de åtte rovviltregionene³. Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

Videre er det slik at Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt etter eget tiltak eller søknad jf. forskriften § 13. Myndigheten gjelder hele året og i perioden fra 16. februar til og med 31. mai er det kun Miljødirektoratet som har slik myndighet til å vedta skadefelling. Det er et vilkår at slik felling ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut ifra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6.

[Naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) utgjør de juridiske rammene for vedtakene våre om skadefelling (Lovdata.no). [Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene våre.

Brunbjørnen er fredet etter naturmangfoldloven. Siden vi har få bjørner, må vi sikre overlevelsen gjennom forvaltningsmessige tiltak. Unntaksbestemmelsene i naturmangfoldlovens § 18 første ledd b) gjør det likevel mulig å felle bjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Et generelt vilkår for en fellingstillatelse, er at den ikke er til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

¹ [Rovviltforliket](#) (Stortinget.no)

² Innst. S. nr. 174 (2003-2004)

³ [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#) (Regjeringen.no)

Vi legger følgende til grunn når vi vurderer kvotestørrelsen: føringene i de regionale forvaltningsplanene og den differensierte forvaltningen av brunbjørn; bestandssituasjon og avgang av brunbjørn de siste årene samt skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene.

2. Om overvåkingen av brunbjørn i Skandinavia

Offentlige vedtak som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om artenes bestandssituasjon, hva som påvirker bestanden og effekten av påvirkningene. Vi er derfor avhengige av gode bestandstall for å følge opp rovviltpolitikken.

Rovdata har ansvaret for det nasjonale overvåkningsprogrammet i Norge, som er en del av den felles skandinaviske overvåkingen. Rovdata har ansvaret for å formidle, drifte og utvikle nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt og er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet ([Bischof og Swenson 2010](#)), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden.

3. Bestandssituasjonen for bjørn i 2022

Norge

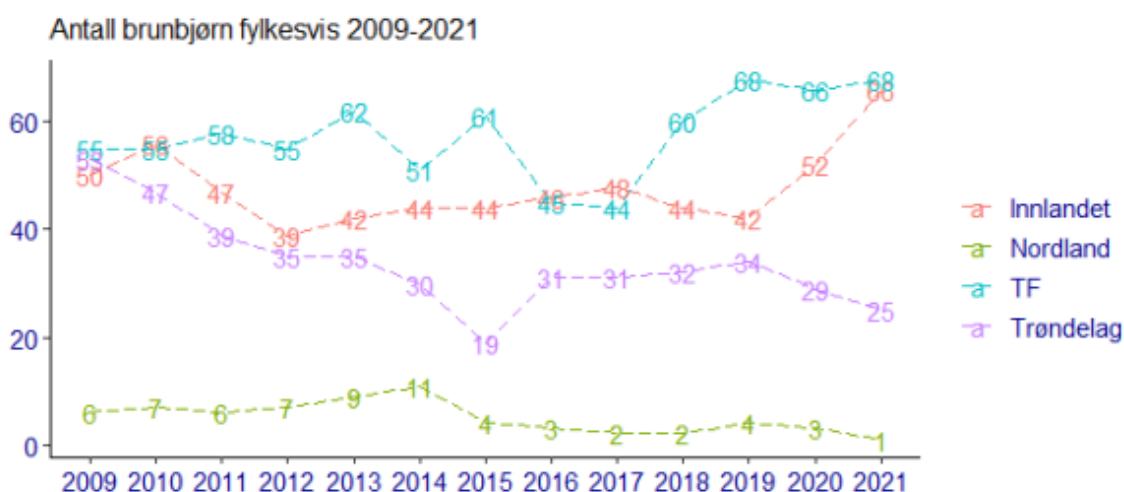
Siste års rapport fra Rovdata ([NINA rapport 2125](#)) viser at det i 2021 ble påvist 160 ulike bjørner i Norge, 67 hunnbjørner og 93 hannbjørner. Dette er en økning på 7 % (10 individer) sammenlignet med 2020, og var det høyeste antallet brunbjørn registrert siden 2010. Forekomsten av brunbjørn var, som i foregående år, hovedsakelig konsentrert i fylkene Troms og Finnmark (n=68), Innlandet (n=66) og Trøndelag (n=25) (tabell 1).

Tabell 1: Fylkesvis oversikt over kjønnsfordeling av 160 brunbjørner identifisert ved DNA i Norge i 2021. Individuer som er påvist med prøver i mer enn ett fylke er ført til fylket med flest prøver. Tabellen inkluderer individer som er registrert døde. Kilde: NINA rapport 2125.

Fylke	Antall individer 2021		
	Totalt	Hann (%)	Hunn (%)
Troms og Finnmark	68 ¹	35 (51 %)	33 (49 %)
Nordland	1 ²	1 (100 %)	0 (0 %)
Trøndelag	25 ³	16 (64 %)	9 (36 %)
Innlandet	60 ⁴	41 (62 %)	25 (38 %)
Alle fylker	160	93 (58 %)	67 (42 %)

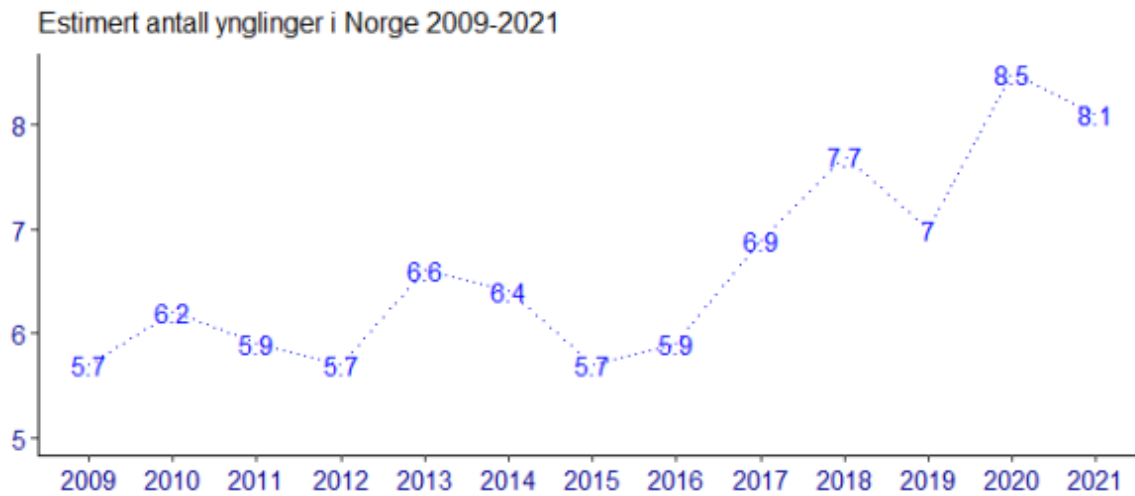
¹⁾ Av de disse er åtte registrert i Troms. ²⁾ Det er i tillegg påvist 1 hannbjørn som også er påvist i Trøndelag ³⁾ Det er i tillegg påvist 2 hannbjørner som også er påvist i Innlandet ⁴⁾ Det er i tillegg påvist 1 hannbjørn som også er påvist i Trøndelag.

Figur 1 viser antall registrerte brunbjørn i de ulike fylkene over flere år. Antall individer i Troms og Finnmark (her Finnmark) og Innlandet har økt de siste årene, mens i Trøndelag og Nordland har antallet sunket. Dette er også gjeldene for Troms i fylket Troms og Finnmark.

Figur 1: Oversikt over antall registrerte brunbjørn i tidsperioden 2009-2021 for rowiltregionene Troms og Finnmark, Nordland, Trøndelag og Innlandet. Figuren er hentet fra NINA rapport 2125.

Basert på prøver fra påviste hunnbjørner ble det estimert at det var 8,1 ynglinger i 2021 i Norge. Dette er en liten nedgang sammenlignet med året før. Utviklingen av årlige ynglinger for brunbjørn i Norge vises i figur 2.

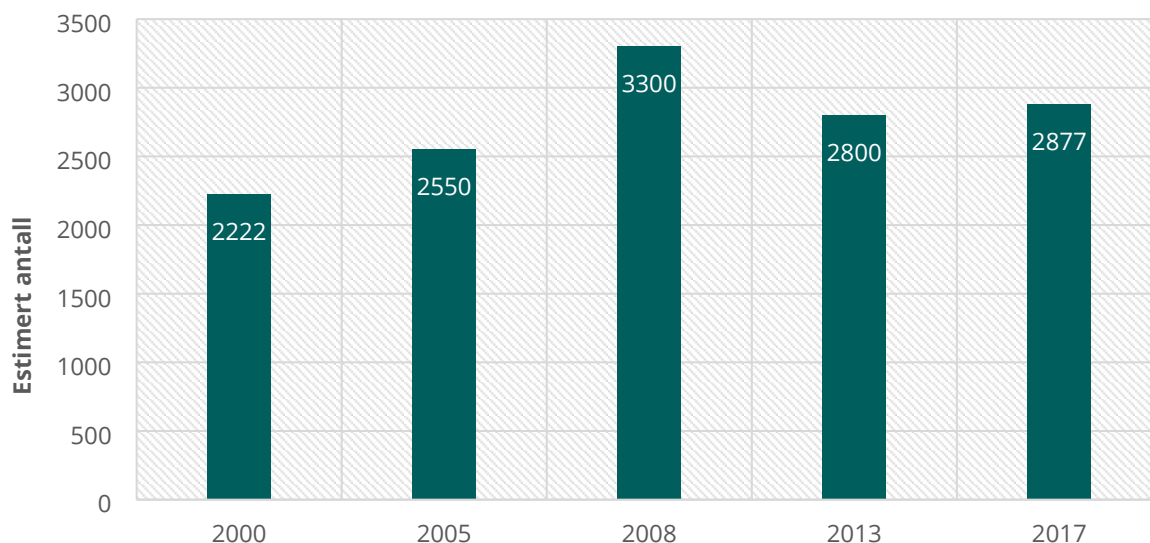
Figur 2: Estimert antall årlige ynglinger for brunbjørn i Norge beregnet for de siste trettien årene. Figuren er hentet fra NINA rapport 2125.

Antallet registrerte brunbjørner er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en har klart i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Samtidig er det slik at brunbjørnebestanden i grenseområdene er felles med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområdene kan derfor stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige.

Roviltforliket fra 2011 sier at det skal tilstrebes en brunbjørnbestand der antall hanner ikke overstiger 1,5 ganger antallet binner i Norge. Det ble registrert en avgang på 13 brunbjørner i Norge i løpet av 2021, 11 hannbjørner og 2 hunnbjørner. Dette betyr at av de bjørnene som ble registrert i fjor lever det maksimalt 82 hanner og 65 hunner. Dermed er forholdstallet mellom hannbjørner og hunnbjørner ikke over 1,5 som ble fastsatt av Stortinget.

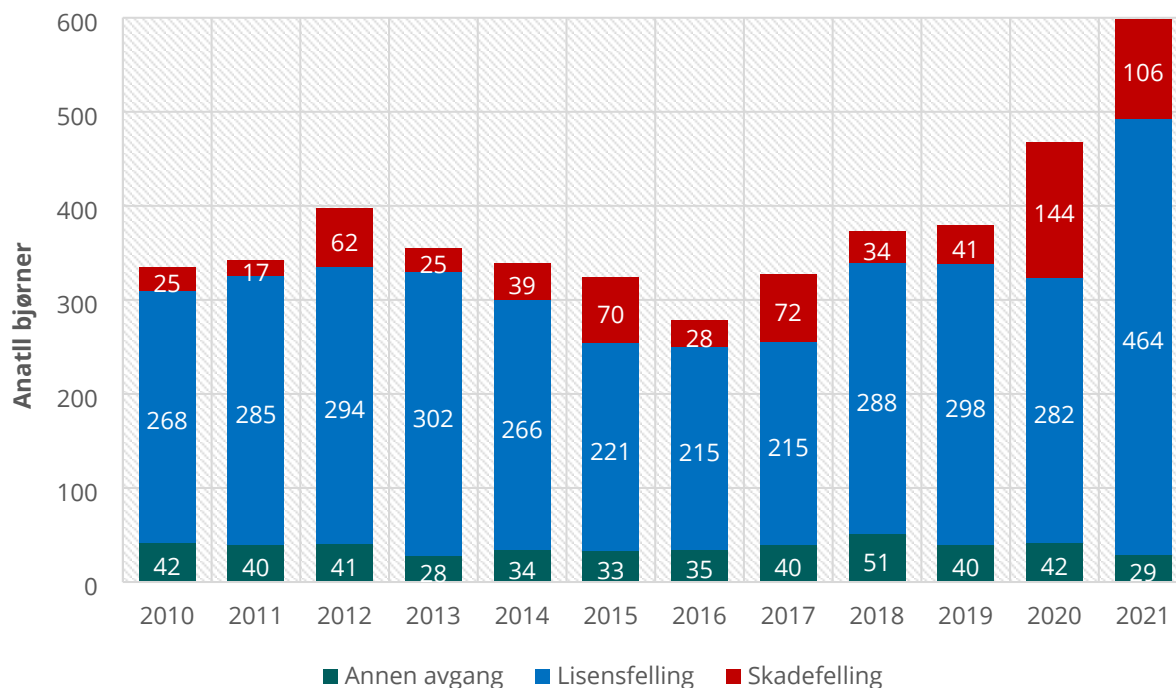
Sverige

Bestandssituasjonen for brunbjørn i Norge er sterkt påvirket av bestandssituasjonen på svensk side. I rapporten «[Bjørnstammens storlek i Sverige 2013](#)» fra Det skandinaviske bjørneprosjektet er bestanden av bjørn i Sverige vurdert til å bestå av om lag 2800 individer. Dette er en reduksjon i bestanden fra første bestandsestimat i 2008 hvor bjørnebestanden var estimert til om lag 3200 individer. Nedgangen er størst i Norrbotten og Jämtlands län, mens den i resterende län har en relativt stabil bestand. Bestandestimering i 2017 ([Bjørnstammens storlek i Sverige 2017](#)) viser omtrent samme nivå som i 2013, om lag 2900 individer (figur 3).

Figur 3: Bestandsutvikling av bjørn i Sverige, 2000-2017. Beregningen er basert på DNA-analyser av innsamlede sporprøver fra bjørn, samt bjørneobservasjoner der prøvene er samlet inn. Kilde: Naturvardsverket.se.

På svensk side er det åpnet for skade- og lisensfelling ("skydds- og lisensjakt"). Fram til og med 2012 økte lisensfellingskvotene. I tillegg har skadefelling på våren, primært i reinbeiteområdene i grenseområdene mot Norge, fått en økt betydning siden 2008. Total kjent avgang av brunbjørn i Sverige har økt betraktelig de siste årene (figur 4). I 2021 er kjent avgang i Sverige 599 bjørner.

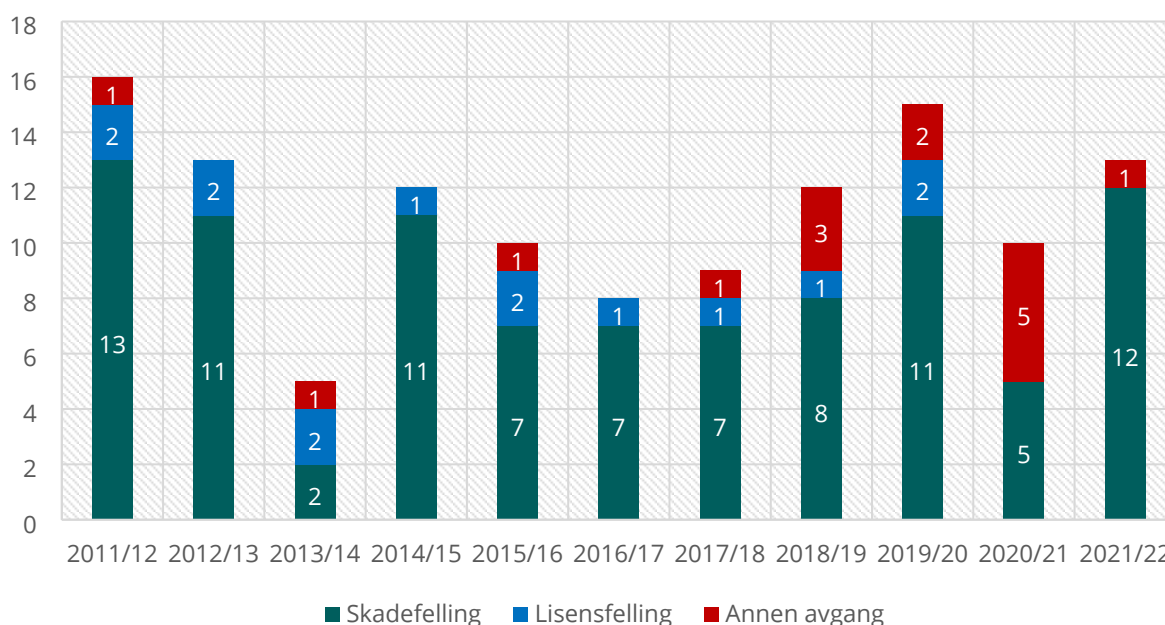

Figur 4: Antall bjørner felt på kvotejakt, skadefelling eller ved annen avganger i Sverige fra 2010 til 2021. Kilde: Rovbase.no

Bestandsnedgangen i Sverige som følge av stort uttak de siste årene vil kunne få stor betydning for tiden det tar før man oppnår det vedtatte bestandsmålet i Norge.

4. Døde brunbjørn i Norge

I jaktåret 2021/22 ble det felt 13 bjørner i Norge, en ved nødverge og resten ved skadefelling. To av disse var binner.

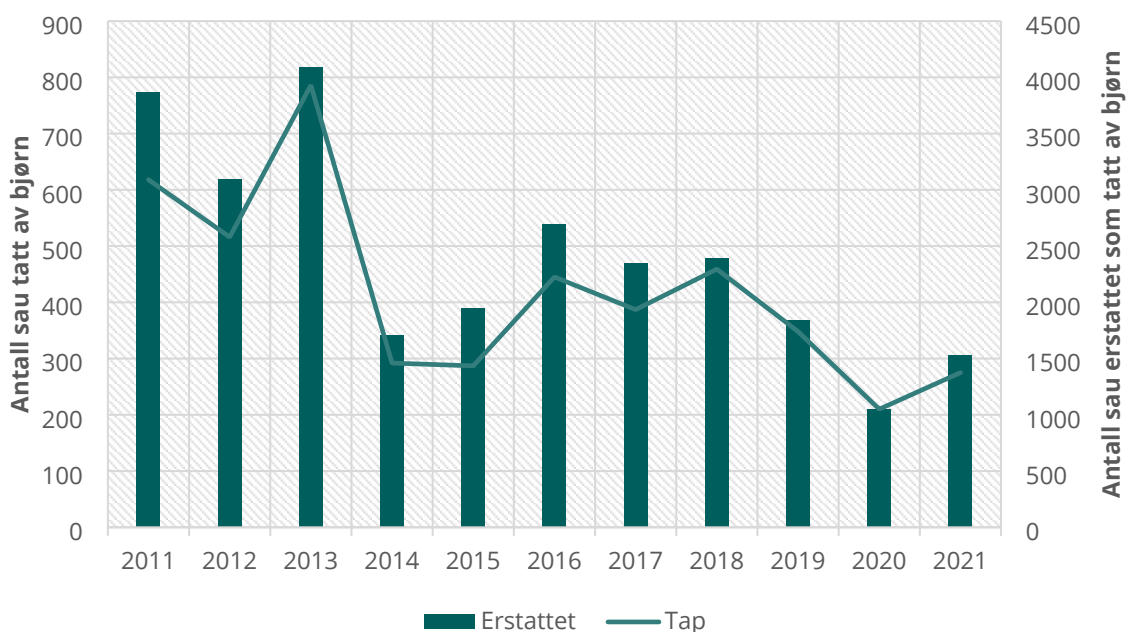
Figur 5: Antall bjørner felt på kvotejakt, skadefelling eller ved annen avganger i Norge fra jaktårene 2011/12 til 2021/22. Et jaktår går fra og med 1. april og til og 31. mars året etter. Kilde: Rovbase.no

5. Skadesituasjon og erstatning for rowiltskader

Alle kadaver av sau og tamrein som meldes inn til Statens naturoppsyn blir undersøkt og lagret i Rovbase og utgjør grunnlaget for å utbetale erstatning for tap av husdyr til rowilt.

Sau

Brunbjørn er totalt sett en vesentlig skadevolder på sau. Skadene kan variere mye, både mellom år og områder, og tapene er redusert betraktelig de siste årene selv om siste år (2021) viser en økning i tap av sau til bjørn sammenlignet med året før (2020). Til sammenligning ble det i 2009 erstattet 7010 sau og lam som tatt av bjørn, noe som viser at skadene forårsaket av bjørn har gått vesentlig ned de seinere år (figur 6).

Figur 6: Antall sau påvist tapt til bjørn (primær akse) og antall rein erstattet tapt til bjørn (sekundær akse) i årene 2011 til 2021. Dataene er hentet fra Rovbase.no.

Skadene er registrert både innenfor og utenfor de definerte forvaltningsområdene for brunbjørn. Skadene forvoldt av brunbjørn er i større grad konsentrert til enkelte skadeområder, der det er påvist til dels mange skader i samme beiteområde. Tabell 2 viser antall sau tapt og erstattet som tapt til brunbjørn for de ulike regionene 6, 7 og 8.

Tabell 2: Antall sau tapt til brunbjørn og erstattet som tapt til brunbjørn i forvaltningsregionene 6, 7 og 8 i 2018 til 2021. Data er hentet fra rovbases.no.

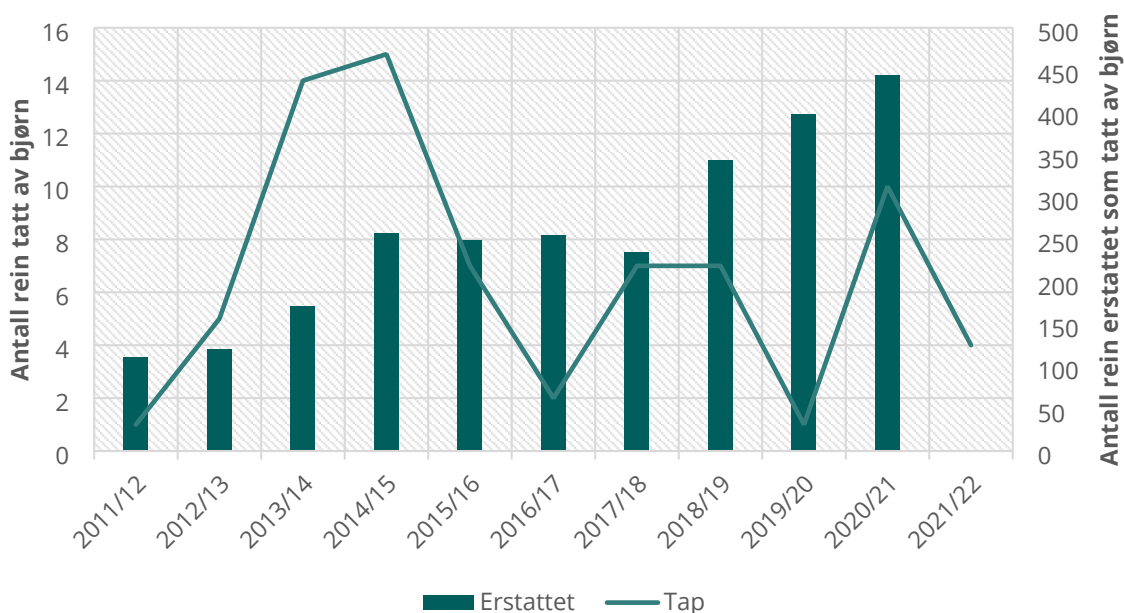
Forvaltningsregion	År	Antall sau påvist tapt til bjørn	Antall sau erstattet tapt til bjørn
6 Trøndelag	2021	113	505
	2020	184	885
	2019	243	1 089
	2018	311	1 617
7 Nordland	2021	45	361
	2020	3	57
	2019	38	233
	2018	23	143
8 Troms og Finnmark	2021	65	238
	2020	8	19

	2019	33	156
	2018	71	129

Tamrein

Brunbjørnens predasjon på tamrein er undersøkt i en studie i Nord-Sverige. Predasjonen på tamrein er størst under kalvingsperioden. Grad av overlapp mellom kalvingsområder og tette bjørnebestander vil derfor ha stor innvirkning på skadepotensialet.

De fleste reinbeitedistrikter i Norge har kalvingsområder som i liten grad har besøk av brunbjørn, og det påvises kun noen få rein drept eller skadet av brunbjørn hvert år. Likevel har forskningsprosjektet vist at brunbjørnpredasjon på reinkalv i kalvingsperioden kan være veldig vanskelig å påvise. Dette har i økt grad blitt tatt hensyn til i skjønnsvurderingen i erstatningsutmålingen, og antall rein erstattet til brunbjørn har økt de siste årene (figur 7).

Figur 7: Antall rein påvist tapt til bjørn (primær akse) og antall rein erstattet tapt til bjørn (sekundær akse) i reindriftsårene 2011/12 til 2021/22. Dataene er hentet fra Rovbase.no

Tabell 3 viser antall tamrein tapt og erstattet som tapt til brunbjørn for de ulike regionene 6, 7 og 8.

Tabell 3: Antall sau tapt til brunbjørn og erstattet som tapt til brunbjørn i forvaltningsregionene 6, 7 og 8 i reindriftsårene 2018/19 til 2020/21. Data er hentet fra rovbases.no.

Forvaltningsregion	Reindriftsår	Antall sau påvist tapt til bjørn	Antall sau erstattet tapt til bjørn
6 Trøndelag*	2021/22	0	
	2020/21	4	299
	2019/20	1	226
	2018/19	0	92
7 Nordland	2021/22	0	
	2020/21	0	57
	2019/20	0	19
	2018/19	0	0
8 Troms og Finnmark	2021/22	3	
	2020/21	4	127
	2019/20	0	152
	2018/19	7	253

* Erstatningstallene inkluderer reinbeiteområde Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag/Hedmark i rovbases.no.

«MottakerNavn»
«Adresse»
«PostNr» «PostSted»
«Kontakt»

Trondheim, 31.05.2022

Deres ref.:
«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/5888

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Kvotene for betinget skadefelling av brunbjørn 2022-2023

Vedtak

Miljødirektoratet gir statsforvalterne i rovviltregion 6, 7 og 8 myndighet til å iverksette betinget skadefelling av inntil fem bjørn i perioden 1. juni 2022 til 15. februar 2023. Kvotene gjelder i aktuelle forvaltningsregioner og kan iverksettes i flere områder samtidig.

Tabell 1: Kvotene for betinget skadefelling av brunbjørn f.o.m. 1.juni 2022 til 15. februar 2023.

Forvaltningsregion	Nasjonalt mål (ungekull)	Estimert antall ynglinger 2021 ¹	Kvotene for betinget skadefelling
Region 8	6	2,9	2
Region 7	1	0	1
Region 6	3	1,6	2

) 1) NINA rapport 2125

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldlovens § 18 første ledd bokstav b, se § 7, og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Vi viser også til vedlegget "Grunnlag for å fortsette kvotene for skadefelling av bjørn i Norge 2022-2023".

Føringer

- Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig, se vilkårene i rovviltforskriften § 9, se § 1 og § 6.
- Statsforvalterne må koordinere seg når en rovviltregion omfatter flere fylker. Dette er særlig viktig i tilfellene hvor det kun er/gjenstår én skadefellingstillatelse i området.
- Statsforvalteren kan iverksette skadefellingstillatelser i flere områder samtidig.
- Bjørnebinner og unger i følge med binner er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.

- Statsforvalteren skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for brunbjørn. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert. For region 7 gjelder dette generelt som følge av at regionen ikke har egnet forvaltningsområde for bjørn. Vi viser til Miljødirektoratets uttalelse til forvaltningsplanen om forvaltningsområde for brunbjørn og områdenes egnethet samt regionens bestandsmål.
- Den som fatter enkeltvedtak om felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal umiddelbart registrere vedtaket i Miljøvedtaksregisteret.
- Felling av bjørn i samsvar med dette vedtaket, skal umiddelbart registreres i Rovbase.
- Vi kan til enhver tid omfordele, trekke tilbake eller gi tillegg til kvoten for betingede fellingstillatelser.

Se også vedlegget "Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling".

Bakgrunnen for saken

Stortingets rovviltforlik fra 2011¹ gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt de nasjonale bestandsmålene for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Det har også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt.² De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 13 ungekull av brunbjørn med delmål fordelt på fire av de åtte rovviltregionene³. Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene.

Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

Bestandssituasjonen for bjørn på landsbasis

- Bestandsmål: 13 ungekull
- Estimert antall ungekull i 2021: 8,1

Antall døde bjørner på landsbasis

- Antall døde bjørner registrert i jaktåret 2021/2022: 13 bjørner
- Skadefelling: 12 bjørner
- Lisensfelling: 0 bjørner
- Andre årsaker: 1 bjørn

¹ [Rovviltforliket](#) (Stortinget.no)

² Innst. S. nr. 174 (2003-2004)

³ [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#) (Regjeringen.no)

- Antall døde bjørner i så langt i inneværende jaktår 22. mai 2022: 3 (En binne og to unger)

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader på landsbasis

- Antall rein påvist tatt av bjørn i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 4
- Antall rein påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende reindriftsåret 30. mai 2022: 17
- Antall rein erstattet som tapt til bjørn i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 444

- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i løpet av 2021: 275
- Antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i løpet av 2021: 1 526
- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 2

Region 8

Bestandssituasjonen

- Bestandsmål: 6 ungekull
- Estimert antall ungekull i 2021: 3,9

Antall døde bjørner

- Antall døde bjørner registrert i jaktåret 2021/2022: 4 bjørner
- Skadefelling: 4 bjørner
- Lisensfelling: 0 bjørner
- Andre årsaker: 0 bjørner
- Antall døde bjørner i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 0

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av bjørn i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 3
- Antall rein påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende reindriftsåret 30. mai 2022: 1
- Antall rein erstattet som tapt til bjørn i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 127

- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i løpet av 2021: 65
- Antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i løpet av 2021: 238
- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 0

Region 7

Bestandssituasjonen

- Bestandsmål: 1 ungekull
- Estimert antall ungekull i 2021: 0

Antall døde bjørner

- Antall døde bjørner registrert i jaktåret 2021/2022: 0 bjørner
- Antall døde bjørner i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 0

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av bjørn i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 0
- Antall rein påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende reindriftsåret 30. mai 2022: 1

- Antall rein erstattet som tapt til bjørn i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 57
- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i løpet av 2021: 45
- Antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i løpet av 2021: 361
- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 0

Region 6

Bestandssituasjonen

- Bestandsmål: 3 ungekull
- Estimert antall ungekull i 2021: 1,6

Antall døde bjørner

- Antall døde bjørner registrert i jaktåret 2021/2022: 5 bjørner
- Skadefelling: 5 bjørner
- Lisensfelling: 0 bjørner
- Andre årsaker: 0 bjørner
- Antall døde bjørner i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 3 (en binne og to unger)

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av bjørn i løpet av reindriftsåret 2021/2022: 0
- Antall rein påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende reindriftsåret 30. mai 2022: 15
- Antall rein erstattet som tapt til bjørn i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 299
- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i løpet av 2021: 113
- Antall sau og lam erstattet som tapt til bjørn i løpet av 2021: 505
- Antall sau og lam påvist tatt av bjørn i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 2

Miljødirektoratets vurderinger

Bjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle bjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. I vår vurdering av kvote for betinget skadefelling av bjørn i de respektive regioner har vi lagt til grunn informasjon som framkommer i vedlegget "Grunnlag for å fortsette kvote for skadefelling av bjørn i Norge 2022-2023", og følgende

- føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografisk differensierte forvaltningen av bjørn med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder
- bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av bjørn i regionene
- antall døde bjørner de siste årene
- skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene

Vi gir kvoter for betinget skadefelling av bjørn i rovviltregionene 6, 7 og 8 for å begrense skade på husdyr og tamrein.

Direktoratet har fått tilrådning om betingede kvoter fra Rovviltnemndene i region 6 og 8, der nemndene ber om at det fastsettes en kvote for betinget skadefelling på tre bjørner i sin respektive region. Direktoratet har tatt rovviltnemndenes anbefalinger med i vurderingene som er gjort rundt kvote for betinget skadefelling av bjørn.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for bjørn.

Klagerett

Dere og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Kopi til:

Rovviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Rovviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Rovviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO

Vedlegg

- 1 Grunnlag kvote for betinget skadefelling brunbjørn 2022_2023
- 2 Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling
- 3 Hvordan rapportere på skadefellingstillatelse via Miljøvedtaksregisteret versj. 28.april2020

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Trondheim, 30.06.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/5904

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Miljødirektoratet oversender klage på kvote for betinget skadefelling av gaupe 2022-2023

Miljødirektoratet vedtok 31. mai 2022 kvote for betinget skadefelling av gaupe 2022-2023. Kvoten ble satt til elleve dyr gjeldende for forvaltningsregionene 4, 5, 7 og 8. Aktivt rovdyrvern har klaget på vedtaket. Direktoratet kan ikke se at det i klagen fremkommer nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak, og oversender klagesaken til Klima- og miljødepartementet (KLD) for endelig avgjørelse.

Bakgrunn for saken

I de regioner der forvaltningsmålet for rovviltartene er nådd, eller der det ikke er fastsatt nasjonale mål, er det rovviltneemndene som fastsetter kvoter for bl.a. betinget skadefelling. I øvrige regioner har Miljødirektoratet myndighet til å fastsette kvote. Kvotene kan benyttes av statsforvalterene i perioden 1. juni 2022 – 15. februar 2023.

Miljødirektoratet fastsatte en kvote for betinget skadefelling på til sammen elleve gauper som er ulikt fordelt mellom regionene 4, 5, 7 og 8, jf. tabell 1 i vårt vedtaksbrev.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe.

Om klagen

Rettslig klageinteresse

I henhold til forvaltningsloven § 28 har parter og andre med rettslig klageinteresse klagerett. Ved rettslig klageinteresse må klageren ha en viss tilknytning til saken, det vil si å ha interesser av slik art og styrke at det er rimelig å gi vedkommende et rettskrav på å få avgjort om et forvaltningsvedtak er gyldig eller ugyldig. Organisasjoner har i stor utstrekning rett til å klage for å fremme medlemmenes eller standens interesser, eller for å ivareta organisasjonens ideelle interesser de har som formål å verne om.

Det bemerkes at forvaltningslovens regler om klagebehandling skal følges, jf. rovviltforskriftens § 18. Det innebærer blant annet at underinstansen skal vurdere hvorvidt vilkårene for å ta klagen

til behandling er oppfylt, jf. forvaltningsloven § 33 andre ledd siste punktum. Dersom vilkårene ikke er oppfylt, skal klagen avvises.

Direktoratet er i tvil om ARV har rettslig klageinteresse, men har likevel funnet å ta stilling til anførslene.

Klagen

Aktivt rovdyrvern (ARV) anmoder at vedtaket forkastes og at deres klage på betinget skadefelling tas til følge. Klager mener at vedtaket begrunnes i at gaupebestanden i Norge ligger over bestandsmålet og påpeker at dette målet skal oppfattes som et minimumsmål og ikke et maksimumsmål.

Klager viser til at det er "svært stor diskrepans mellom påviste tap og erstattede angivelige tap. Vi anfører at til tross for at sauebønder velger å ha bufe på utmarksbeite i rovviltprioriterte områder hvor de skal ha særlig forrang og beskyttelse, er det svært lite reelle og påviste tap til gaupe". Klager mener at tap og erstattede tap derfor ikke kan benyttes som grunnlagsargument for vedtaket.

Det vises til at "Skadefelling skal kun benyttes som tiltak når andre tiltak er forsøkt, jfr Forskrift om skadefelling § 3-3b. Videre skal individet være skadegjørende, jfr § 3-3c. Sist, men ikke minst, skal uttaket ikke true bestandens overlevelse, jfr § 3-3e".

ARV påpeker at gauper er en sterk truet art og står på rødlista, og mener at gaupe ikke skal beskattes eller jaktes på.

Det vises til klagen i sin helhet.

Vår vurdering av klagen

Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt dersom situasjonen tilsier det, jf. naturmangfoldloven § 18 og rovviltforskriften § 13, selv om bestanden ligger under det fastsatte bestandsmålet for en region eller for landet. Det er et vilkår at slik felling eller jakt ikke er skadelig for bestandens overlevelse, og at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut fra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning.

Kvoter for skadefelling skal bl.a. vurderes ut fra om uttak av kvoten vil være skadelig for bestandens overlevelse. Det har Miljødirektoratet gjort i sitt vedtak. Bruk av betingede skadefellingskvoter er ikke et bestandsregulerende virkemiddel, men skal brukes i en akutt situasjon mot spesifikke individer som utgjør et stort skadepotensial. Skadefellinger vil videre bli tatt i betraktning ved vurdering av eventuelle vedtak om kvotejakt på gaupe i sesongen 2023. Felte dyr på skadefellingsvedtak vil videre trekkes fra både skadefellingskvoten og kvoten for gaupejakt i perioden mellom vedtak om lisensfelling/gaupejakt og 15. februar året etter.

Vi finner her grunn til å presisere at den kvoten vi har vedtatt er en betinget kvote. Og statsforvalteren er gitt myndighet til å kunne iverksette skadefelling av gaupe, etter å ha gjort konkrete vurderinger av søknader om skadefelling, eller av eget tiltak. Vurderingene til statsforvalteren skal foretas i tråd med rovviltforskriften § 9. Det å konkret vurdere eventuelle

andre forebyggende tiltak, som i noen tilfeller kan være like eller mer egnet enn felling, har vi følgelig lagt til statsforvalteren å vurdere, fra sak til sak.

Klager viser til forskrift om skadefelling (erstattet av viltforskriften 1. april 2020), og direktoratet vil påpeke at denne forskriften ikke kommer til anvendelse ved uttak av fredet rovvilt, jfr. §3-2 første ledd bokstav c. Vedtaket er fattet etter [naturmangfoldlovens](#) § 18 første ledd bokstav b, se § 7, og [roviltforskriften](#) § 13.

Konklusjon

Miljødirektoratet har vurdert vedtaket av 31. mai 2022 på nytt, men kan ikke se at det er kommet inn nye opplysninger som har avgjørende betydning for vår vurdering av saken. Vi finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender med dette saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Kopi til:

AKTIVT ROVDYRVERN	c/o Jim Schelander Bergstubben 17	1458	FJELLSTRAND
STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK	Statens hus	9815	Vadsø
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	Bodø
STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN	Postboks 325	1502	MOSS
STATSFORVALTEREN I INNLANDET	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
Roviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Roviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Roviltnemnda i region 4	Postboks 325	1502	MOSS

Vedlegg

- 1 Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2022–2023 - region 4, 5, 7 og 8
- 2 Grunnlag kvote for betinget skadefelling gaupe 2022_2023
- 3 Klage på Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe 2022–2023 - region 4, 5, 7 og 8

Fra: post@miljodir.no[post@miljodir.no]
Sendt: 30.06.2022 13:35:03
Til: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]
Tittel: Oversendelse av kopi av brev fra Miljødirektoratet (Transmission of letter)

Vår ref 2022/5904

Vedlagt følger kopi av brev fra Miljødirektoratet. Brevet sendes elektronisk uten underskrift og skal betraktes som et originalt dokument. Papirdokument vil ikke bli ettersendt.

Vi ber om at offisielle svar og henvendelser til Miljødirektoratet gjøres til post@miljodir.no

Attached is a copy of a letter from the Norwegian Environment Agency. The letter is sent electronically without a signature and should be considered as an original document. Paper documents will not be forwarded.

If you have official responses and inquiries, please send it to the Norwegian Environment Agency post@miljodir.no

Vennlig hilsen

Siv Grethe Aarnes | seniorrådgiver

e-post: Siv.Grethe.Aarnes@miljodir.no

«MottakerNavn»

«Adresse»

«PostNr» «PostSted»

«Kontakt»

Trondheim, 31.05.2022

Deres ref.:

«REF»

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):

2022/5904

Saksbehandler:

Siv Grethe Aarnes

Kvote for betinget skadefelling av gaupe 2022/2023

Vedtak

Miljødirektoratet gir statsforvalterne i rovviltregion 4, 5, 7 og 8 myndighet til å iverksette betinget skadefelling av inntil 12 gauper i perioden 1. juni 2022–15. februar 2023. Kvote gjelder i aktuelle forvaltningsregioner og kan iverksettes i flere områder samtidig.

Tabell 1: Kvote for betinget skadefelling av gaupe f.o.m. 1.juni 2022- 15.02.2023 Tallene i parentes for region 8, angir fastsatt mål for antall familiegupper i Finnmark.

Forvaltningsregion	Nasjonalt mål (ungekull)	Snitt 2019-2021 (ungekull)	Kvote for betinget skadefelling
Region 8*	10 (4)	7,3 (2)	4
Region 7	10	8,8	4
Region 5	10	7,5	2
Region 4	6	1,5	1

*inkl. samarbeidsområdet i region 7

Vedtaket er fattet etter naturmangfoldlovens § 18 første ledd bokstav b, se § 7, og rovviltforskriften § 13. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Vi viser også til vedlegget "Grunnlag for å fortsette kvote for skadefelling av gaupe i Norge 2022/2023".

Føringer

- Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig, se vilkårene i rovviltforskriften § 9, se § 1 og § 6.
- Statsforvalterne må koordinere seg når en rovviltregion omfatter flere fylker. Dette er særlig viktig i tilfellene hvor det kun er/gjenstår én skadefellingstillatelse i området.
- Statsforvalteren skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for gaupe. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert.

- Familiegrupper av gaupe som opptrer sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaupe, være iverksatt.
- Statsforvalteren kan iverksette skadefellingstillatelser i flere områder samtidig.
- Gauper som felles på eventuell kvotejakt, skal ikke belastes denne kvoten for skadefelling. Gaupe felt på skadefelling i perioden for kvotejakt på gaupe (1. februar til 31. mars), skal belastes jaktkvoten i regionen.
- Den som fatter enkeltvedtak om felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal umiddelbart registrere vedtaket i Miljøvedtaksregisteret.
- Felling av gaupe i samsvar med dette vedtaket, skal umiddelbart registreres i Rovbase.
- Vi kan til enhver tid omfordele, trekke tilbake eller gi tillegg til kvoten for betingede fellingstillatelser.

Se også vedlegget "Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling".

Bakgrunnen for saken

Stortingets rovviltforlik fra 2011¹ gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 65 familiegrupper av gaupe med delmål fordelt på syv av de åtte rovviltregionene². Rovviltforskriften gir de regionale rovviltnemndene myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

For perioden 16. februar til og med 31. mai, kan Miljødirektoratet fatte vedtak om betinget kvote etter rovviltforskriften § 13.

Bestandssituasjonen for gaupe på landsbasis

- Dokumenterte familiegrupper i 2021: 67
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 59,7
- Estimert bestand i Norge 2021: omkring 395 dyr

Antall døde gauper på landsbasis

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 78 gauper
- Kvotejakt: 61 gauper
- Skadefelling: 8 gauper
- Andre årsaker: 9 gauper
- Antall døde gauper i så langt i inneværende jaktår 30. mai 2022: 1 gaupe

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader på tamrein på landsbasis

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 358
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret (30. mai 2022): 42

¹ [Rovviltforliket](#) (Stortinget.no)

² [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#) (Regjeringen.no)

- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 6 219
- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2021: 174
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2021: 4 144

Region 4

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2021: 3
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 1,5

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 2 gauper
- Kvotejakt: Ingen kvote
- Skadefelling: 0 gauper
- Annen avgang: 2 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår (30. mai 2022): 0 gauper

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2021: 11
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2021: 83

Region 5

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2021: 8,5
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 7,5

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 1 gaupe
- Kvotejakt: Ingen kvote
- Skadefelling: 0 gauper
- Annen avgang: 1 gaupe
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår (30. mai 2022): 0 gauper

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 0
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret (30. mai 2022): 0
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 151

- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2021: 7
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2021: 136

Region 7

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2021: 10

- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 8,8

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 4 gauper
- Kvotejakt: 3 gauper
- Skadefelling: 1 gauper
- Annen avgang: 0 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår (30. mai 2022): 0 gauper

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 51
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret (30. mai 2022): 12
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 1 381

- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2021: 50
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2021: 1 076

Region 8

Bestandssituasjonen

- Dokumenterte familiegrupper i 2021: 4 i Troms og 2 i Finnmark
- Dokumenterte familiegrupper gjennomsnitt de tre siste årene: 5,3 i Troms og 2 i Finnmark

Antall døde gauper

- Antall døde gauper registrert i jaktåret 2021/2022: 5 gauper
- Kvotejakt: 0 gauper
- Skadefelling: 5 gauper
- Annen avgang: 0 gauper
- Antall døde gauper så langt i inneværende jaktår (30. mai 2022): 1 gaupe

Skadesituasjonen og erstatninger

- Antall rein påvist tatt av gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 269
- Antall rein påvist tatt av gaupe i så langt i inneværende reindriftsåret (30. mai 2022): 26
- Antall rein erstattet som tapt til gaupe i løpet av reindriftsåret 2020/2021: 3 892

- Antall sau og lam påvist tatt av gaupe i løpet av 2021: 6
- Antall sau og lam erstattet som tapt til gaupe i løpet av 2021: 248

Miljødirektoratets vurderinger

Gaupa er fredet. Det er likevel mulig å felle gaupe, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. I vår vurdering av kvote for betinget skadefelling av gaupe i de respektive regioner har vi lagt til grunn informasjon som framkommer i vedlegget "Grunnlag for å fortsette kvote for skadefelling av gaupe i Norge 2022/2023", og følgende:

- føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografisk differensierte forvaltningen av gaupe med prioriterte gaupeområder og prioriterte beiteområder
- bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av gaupe i regionene
- antall døde gauper de siste årene
- skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene

Direktoratet har fått tilrådning om betingede kvoter fra rovviltnemndene i region 4, 5 og 8. Nemndene i region 4 og 5 ber om at det fastsettes en kvote for betinget skadefelling på èn gaupe i sin respektive region, og nemnda i region 8 anmoder en kvote på seks gauper. Direktoratet har tatt rovviltnemndenes anbefalinger med i vurderingene som er gjort rundt kvote for betinget skadefelling av gaupe.

Vi gir kvoter for betinget skadefelling i rovviltregion 4, 5, 7 og 8 for å begrense skade på husdyr og tamrein.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe.

Klagerett

Dere og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Kopi til:

Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Rovviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Rovviltnemnda i region 6	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Rovviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ
Rovviltnemnda i region 8	Postboks 6105	9291	TROMSØ
Rovviltnemnda i region 4	Postboks 325	1502	MOSS
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO

Vedlegg

- 1 Forhold av betydning ved iverksettelse av skadefelling
- 2 Hvordan rapportere på skadefellingstillatelse via Miljøvedtaksregisteret
- 3 Grunnlag kvote for betinget skadefelling gaupe 2022_2023

Grunnlag for å fastsette kvote for skadefelling av gaupe i Norge 2022/2023

1. Bakgrunn

Alle partiene på Stortinget inngikk i 2011 et rovviltforlik¹ som gir føringer for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt de nasjonale bestandsmålene for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Det har også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt.² De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte gaupeområder og prioriterte beiteområder.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 65 familiegrupper av gaupe med delmål fordelt på syv av de åtte rovviltregionene³. (Tabell 1.) Gjennom forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 7 er de regionale rovviltnemndene gitt myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling etter forskriftens § 8 når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

Videre er det slik at Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling og jakt etter eget tiltak eller søknad jf. forskriften § 13. Myndigheten gjelder hele året og i perioden fra 16. februar til og med 31. mai er det kun Miljødirektoratet som har slik myndighet til å vedta skadefelling. Det er et vilkår at slik felling ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut ifra prinsippet om en geografisk differensiert forvaltning, jf. forskriften § 1 og § 6.

[Naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) utgjør de juridiske rammene for vedtakene våre om skadefelling (Lovdata.no). [Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene våre.

Gaupa er fredet etter naturmangfoldloven. Den er også en jaktbar art. Siden vi har få gauper, må vi sikre overlevelsen gjennom forvaltningsmessige tiltak. Unntaksbestemmelsene i naturmangfoldlovens § 18 første ledd b) gjør det likevel mulig å felle gaupe, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Et generelt vilkår for en fellingstillatelse, er at den ikke er til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

¹ [Rovviltforliket](#) (Stortinget.no)

² Innst. S. nr. 174 (2003-2004)

³ [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#) (Regjeringen.no)

Vi legger følgende til grunn når vi vurderer kvotestørrelsen: føringene i de regionale forvaltningsplanene og den differensierte forvaltningen av gaupe; bestandssituasjon og avgang av gaupe de siste årene samt skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene.

2. Om overvåkingen av gaupe i Skandinavia

Offentlige vedtak som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om artenes bestandssituasjon, hva som påvirker bestanden og effekten av påvirkningene. Vi er derfor avhengige av gode bestandstall for å følge opp rovviltpolitikken.

Rovdata har ansvaret for det nasjonale overvåkningsprogrammet i Norge, som er en del av den felles skandinaviske overvåkingen. Miljødirektoratet og Naturvårdsverket har utarbeidet felles retningslinjer og metodikk for overvåkingen av rovvilt. Rovdata har ansvaret for å formidle, drifte og utvikle nasjonalt overvåkningsprogram for rovvilt og er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

Som en del av arbeidet med ett, felles overvåkningsprogram for rovvilt i Skandinavia, leverer Rovdata bestandsstatusrapporter for Norge og samlet for Norge og Sverige. Rapporteringsfristen for overvåking av gaupe i Norge er 1. juni hvert år.

Bestanden av gaupe i Norge blir primært overvåket ved å registrere antall familiegrupper av gaupe i perioden 1. oktober til 28. (29.) februar. Årlig gjøres en beregning av antall familiegrupper før jakt ut fra alle dokumenterte og antatt sikre observasjoner av familiegrupper (spor, synsobservasjoner, bilder fra viltkamera og døde unger).

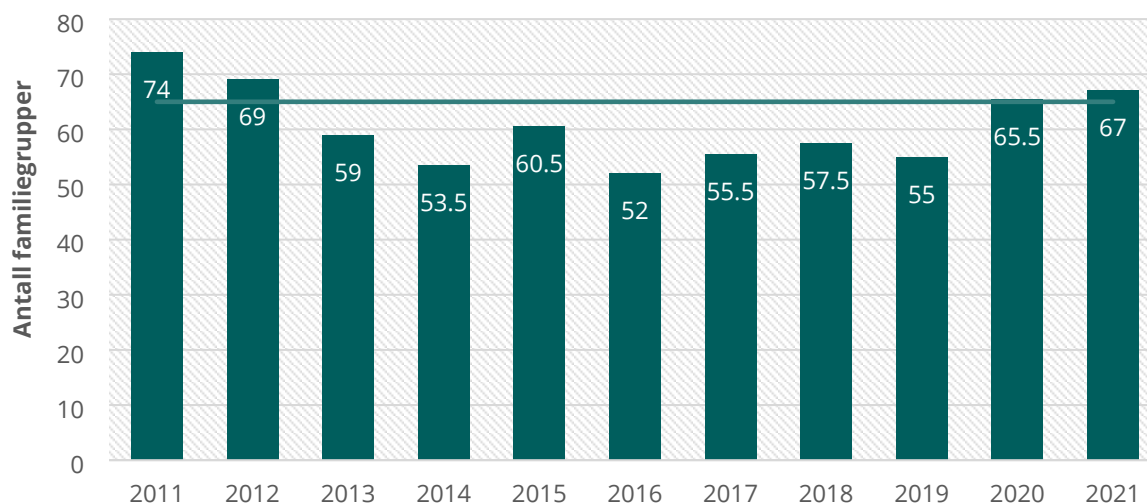
3. Bestandssituasjonen for gaupe i 2022

Skandinavia

Overvåkingen av gaupe er i Norge og Sverige basert på felles metodikk og overvåkningsresultatet rapportert fra Rovdata i 2021 viser en bestand på 280 familiegrupper registrert i Norge og Sverige. Dette tilsvarer en bestand på ca. 1639 gauper, hvorav ca. 395 gauper i Norge og 1244 i Sverige. Miljødirektoratet vurderer at migrasjon av gaupe fungerer tilfredsstillende og ikke har negativ effekt på bestandenes overlevelse.

Norge

I NINA rapport 2011 går det fram at det er registrert henholdsvis 55, 66,5 og 67 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2019, 2020 og 2021 (Figur 1).

Figur 1: Antall familiegupper av gaupe i Norge før jakt i perioden 2011-2021. Stiplede linje angir det nasjonale bestandsmålet på 65 familiegupper. Kilde: NINA rapport 2011.

Antall familiegupper har økt i regionene 3, 4, 5 og 6 sammenlignet med 2020, mens antallet har gått ned i regionene 2, 7, og 8. Regionene 2, 3, 6 og 7 ligger på eller over regionale bestandsmålet før jakt i 2021, og regionene 4 og 5 ligger under de regionale bestandsmålene. Når man beregner gjennomsnittlig antall familiegupper siste tre år ligger regionene 2, 3 og 6 over det regionale bestandsmålet (Tabell 1).

Tabell 1: Antall familiegupper av gaupe påvist før jakt i ulike forvaltningsregioner fra 2019 til 2021, samt gjennomsnittet for de tre årene. For detaljer se NINA rapport 2011.

Forvaltningsregion	Nasjonalt bestandsmål	2019	2020	2021	Gjennomsnitt
1 Vest Norge	-	0	0	0	0
2 Sør-Norge	12	15	16	15,5	15,5
3 Oppland	5	7	5	6	6
4 Oslo/Akershus/Østfold	6	1	0,5	3	1,5
5 Hedmark	10	6	8	8,5	7,5
6 Midt-Norge	12	15,5	15	18	16,2
7 Nordland	10	5,5	11	10	8,8
8 Troms og Finnmark*	10 (4)	5(1)	11(3)	6(2)	7,3(2)
Sum	65	55	66,5	67	59,7

* Tallene i parentes angir familiegupper i Finnmark.

Antall registrerte familiegupper i 2021 tilsvarer en bestand på omkring 395 dyr (95 % CI = 327–463) i Norge. Dette er bestandsstørrelsen før kvotejakta i 2021 og før reproduksjonssesongen. Bestandsestimatet før jakt i 2020 var på 393 dyr.

Gaupebestanden er for andre gang over det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003-2004).

Rovdata vil legge fram ny rapport over bestanden av gaupe i Norge i begynnelsen av juni 2022.

4. Døde gauper i Norge

Avgang av gaupe de siste årene har hovedsakelig skjedd gjennom ordinær kvotejakt. Kvotejakt på gaupe er ordinær jakt i den forstand at jakten utøves på en art som oppfyller jaktbarhetskriteriene som er fastslått i naturmangfoldloven § 16, se viltloven § 9. Det skal særlig legges vekt på om arten produserer et høstingsverdig overskudd, og om den har ressursbetydning. I tillegg skal det legges vekt på blant annet den skade arten gjør.

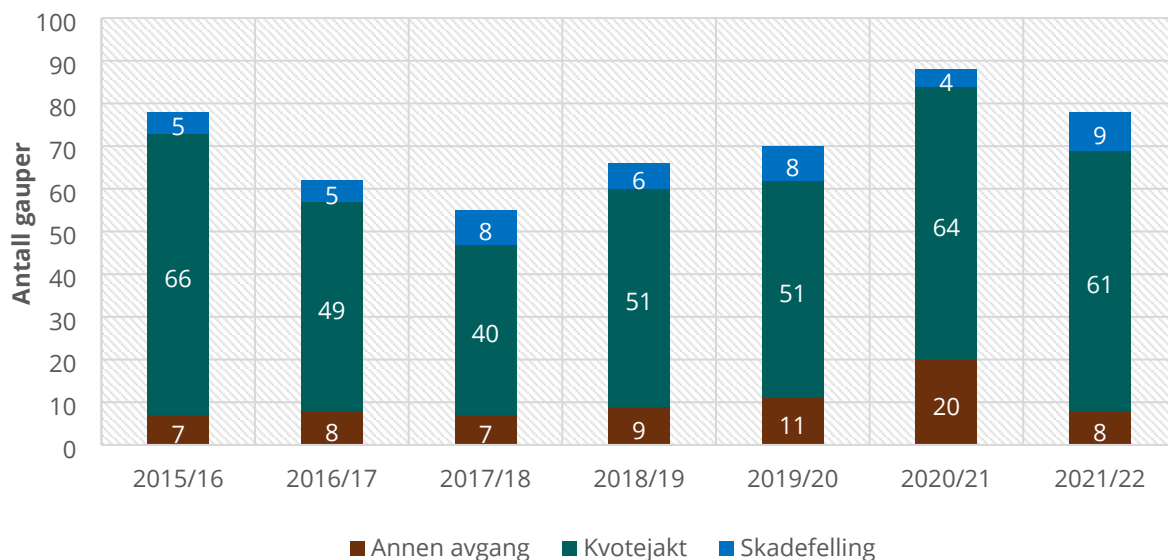
Roviltnemndene i region 4, 5, 7 og 8 hadde ikke myndighet til å fatte vedtak om kvotejakt på gaupe inneværende jaktår. Vi åpnet for jakt på gaupe i region 7 og region 8 i vedtak som ble fattet den 15. desember 2021. Totalt kunne det felles 74 gauper i Norge under jakta i 2022, der maksimalt 30 av dem kan være hunddyr (Tabell 2).

Tabell 2: Totalkvote for gaupejakt i 2022 i de ulike regionene. Tallet i parentes viser til antall hunngauper.

Forvaltningsregion	Totalkvote	Myndighet
1 Vest Norge	*	Roviltnemda**
2 Sør-Norge	24 (7) *	Roviltnemda**
3 Oppland	10 (4)	Roviltnemda
4 Oslo/Akershus/Østfold	Ingen kvote	Miljødirektoratet
5 Hedmark	Ingen kvote	Miljødirektoratet
6 Midt-Norge	33 (15) *	Roviltnemda**
7 Nordland	4 (2)	Miljødirektoratet**
8 Troms og Finnmark	3 (2)	Miljødirektoratet**
Totalt	74 (30)	

* I hele region 1 Vest-Norge der det ikke er bestandsmål for gaupe og i deler av region 2 og 6 der det kun forekommer streifindivider er det åpnet for kvotefri jakt. ** Endelig vedtak av Klima- og miljødepartementet etter klagebehandling.

De fem siste årene har jaktuttaket ligget på mellom 40 og 64 gauper pr. jaktår (figur 2). Av skadefellingstillatelser og effektivering av disse er det tatt ut mellom fem og åtte gauper pr. jaktår de siste fem årene. Avgang av gauper for regionene 4, 5, 7 og 8 de siste årene er vist i tabell 3.

Figur 2: Antall gauper felt på kvotejakt, skadefelling eller ved annen avganger i jaktårene 2015/2016 til 2021/2022. Et jaktår går fra og med 1. april og til og 31. mars året etter. Dataene er hentet fra Rovbase.no.

Tabell 3: Antall gauper felt på kvotejakt, skadefelling eller ved annen avgangen for regionene 5, 6, 7 og 8 i jaktårene 2018/2019 til 2021/2022. Et jaktår går fra og med 1. april og til og 31. mars året etter. Dataene er hentet fra Rovbase.no.

Forvaltningsregion	Jaktår	Antall gaupe felt på kvotejakt	Antall gaupe felt ved skadefelling	Antall gaupe felt ved annen avgang
4 Oslo, Akershus og Østfold	2021/2022	0	0	2
	2020/2021	0	0	0
	2019/2020	0	0	0
	2018/2019	0	0	0
5 Hedmark	2021/2022	0	0	1
	2020/2021	6	0	6
	2019/2020	8	0	5
	2018/2019	5	0	3
7 Nordland	2021/2022	3	1	0
	2020/2021	5	2	3
	2019/2020	0	1	1
	2018/2019	0	6	1
8 Troms og Finnmark	2021/2022*	0	5	0
	2020/2021	5	2	1

	2019/2020	0	4	2
	2018/2019	0	0	0

5. Skadesituasjon og erstatning for rovviltskader

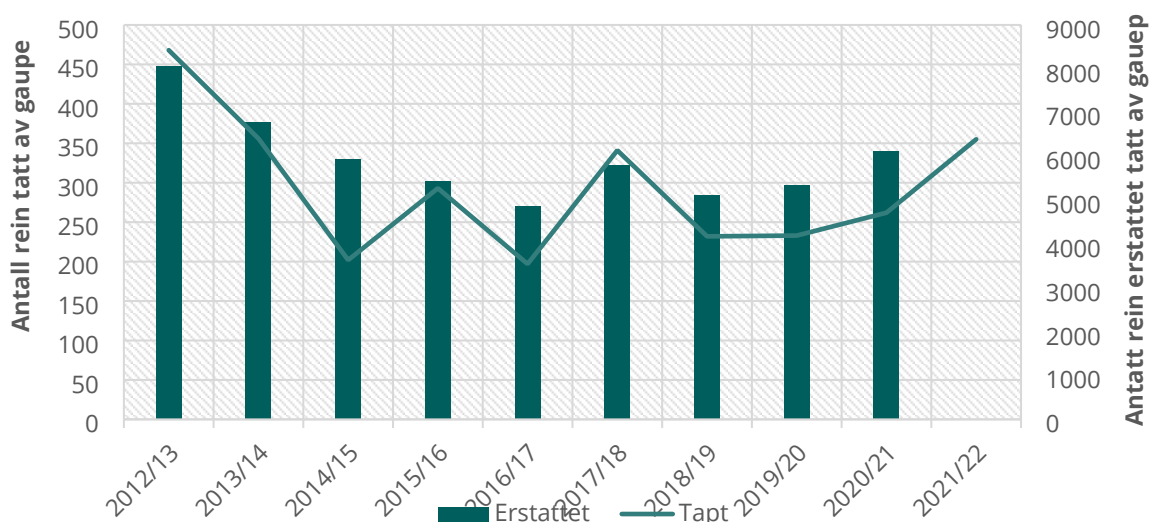
Alle kadaver av sau og tamrein som meldes inn til Statens naturoppsyn blir undersøkt og lagret i Rovbase og utgjør grunnlaget for å utbetale erstatning for tap av husdyr til rovvilt.

Tamrein

I løpet av reindriftsåret 2020/2021 ble det påvist 262 rein tatt av gaupe, og i 2019/2020 ble det påvist 233 rein tatt av gaupe. Inneværende reindriftsår (30. mai 2022) er det så langt dokumentert tapt 41 rein til gaupe på landsbasis.

Antall erstattet rein reindriftsåret 2020/2021 som tapt til gaupe er noe høyere sammenlignet med reindriftsåret 2019/2020. Selv om antallet varierer noe fra år til år, viser en oppsummering av erstatningsoppgjøret at tap av rein til gaupe har vært forholdsvis stabilt de senere årene (Figur 3).

Tabell 4 viser antall rein tapt til gaupe og antall rein erstattet som tapt til gaupe for de ulike regionene 4, 5, 7 og 8.

Figur 3: Antall rein påvist tapt til gaupe (primær akse) og antall rein erstattet tapt til gaupe (sekundær akse) i reindriftsårene 2012/13 til 2021/22. Dataene er hentet fra Rovbase.no

Tabell 4: Antall rein tapt til gaupe og erstattet som tapt til gaupe i forvaltningsregionene 5, 7 og 8 i reindriftsårene 2018/19 til 2021/22 (15.05.2022). Tallene for antall rein erstattet for region 5 inkluderer reinbeitedistrikt i Sør-Trøndelag.

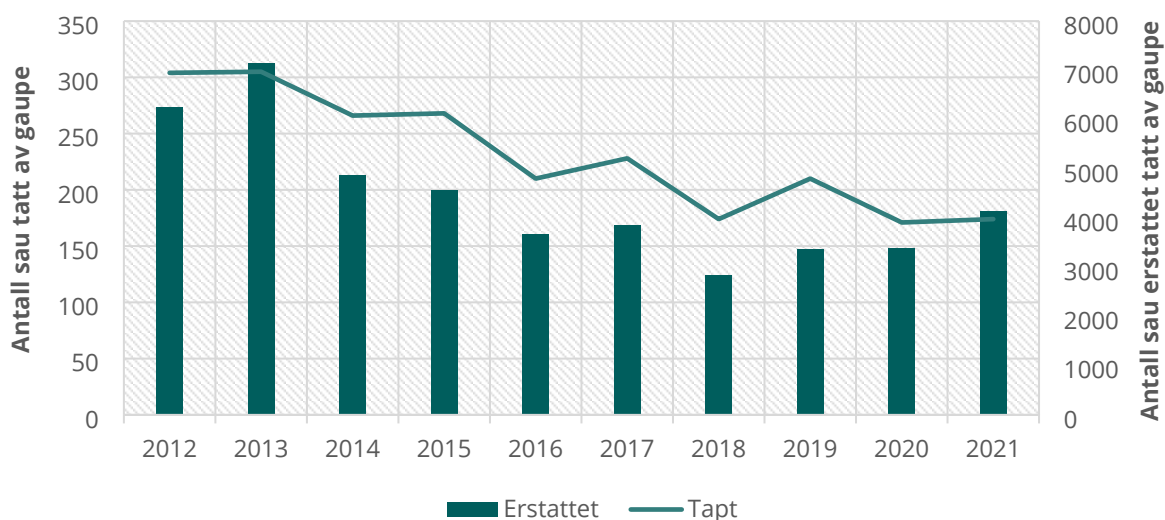
Forvaltningsregion	Reindriftsår	Antall rein påvist tapt til gaupe	Antall rein erstattet tapt til gaupe

5 Hedmark	2021/2022	0	-
	2020/2021	0	151
	2019/2020	1	127
	2018/2019	0	194
7 Nordland	2021/2022	51	-
	2020/2021	61	1381
	2019/2020	36	1203
	2018/2019	78	1010
8 Troms og Finnmark	2021/2022	268	-
	2020/2021	152	3892
	2019/2020	169	3281
	2018/2019	152	3054

Sau

Figur 4 viser antall sau påvist tapt til gaupe og antall sau erstattet tapt til gaupe de siste årene. I løpet av 2021 ble det påvist 174 sau tatt av gaupe, og erstattet rundt 4 144 sau og lam som tapt til gaupe i Norge. Det er mottatt noen klagesaker som er under behandling, dermed vil det kunne bli mindre justeringer av tallene i forbindelse med denne behandlingen.

Tabell 5 viser antall sau tapt til gaupe og antall sau erstattet som tapt til gaupe for de ulike regionene 4, 5, 7 og 8.

Figur 4: Antall sau påvist tapt til gaupe (primær akse) og antall rein erstattet tapt til gaupe (sekundær akse) i årene 2012 til 2021. Dataene er hentet fra Rovbase.no.

Tabell 5: Antall sau tapt til gaupe og erstattet som tapt til gaupe i forvaltningsregionene 4, 5, 7 og 8 i 2018 til 2021. Data er hentet fra rovbases.no.

Forvaltningsregion	År	Antall sau påvist tapt til gaupe	Antall sau erstattet tapt til gaupe
4 Oslo, Akershus og Østfold	2021	11	83
	2020	2	20
	2019	0	37
	2018	16	69
5 Hedmark	2021	7	136
	2020	13	135
	2019	16	266
	2018	7	33
7 Nordland	2021	50	1076
	2020	56	1206
	2019	59	1 144
	2018	53	951
8 Troms og Finnmark	2021	6	248
	2020	11	269
	2019	13	146

	2018	33	258

ARV – Aktivt rovdryvern
11.05.2022

Organisasjonsnummer: 825 731 342
Vipps: 686985
Kontonummer: 1813 43 97884

ARV – c/o Sandvollveien 48, 1425 Ski
Epost: jimsc_s@hotmail.com

Dato: 02.06.2022

Klage fra Aktivt Rovdyrvern (ARV) på vedtak om betinget skadefelling - 11 gauper 2022/2023

Områder: Region 4 - Viken (33 kommuner pluss Oslo), Region 5 - Innlandet (22 kommuner, tidl. Hedmark), Region 7 - Nordland, Region 8 - Troms og Finnmark

Grunnlaget for vedtaket, hitsatt fra Miljødirektoratets grunnlagsdokument, udatert:

Norge I NINA rapport 2011 går det fram at det er registrert henholdsvis 55, 66,5 og 67 familiegrupper av gaupe på landsbasis i årene 2019, 2020 og 2021. Antall familiegrupper har økt i regionene 3, 4, 5 og 6 sammenlignet med 2020, mens antallet har gått ned i regionene 2, 7, og 8. Regionene 2, 3, 6 og 7 ligger på eller over regionale bestandsmålet før jakt i 2021, og regionene 4 og 5 ligger under de regionale bestandsmålene. Når man beregner gjennomsnittlig antall familiegrupper siste tre år ligger regionene 2, 3 og 6 over det regionale bestandsmålet.

Antall registrerte familiegrupper i 2021 tilsvarer en bestand på omkring 395 dyr (95 % CI = 327– 463) i Norge. Dette er bestandsstørrelsen før kvotejakta i 2021 og før reproduksjonssesongen. Bestandsestimateret før jakt i 2020 var på 393 dyr. Gaupebestanden er for andre gang over det nasjonale målet på 65 årlige ynglinger som er fastsatt i Innst. S. nr. 174 (2003-200 I lø4).

I løpet av 2021 ble det påvist 174 sau tatt av gaupe, og erstattet rundt 4 144 sau og lam som tapt til gaupe i Norge. Det er mottatt noen klagesaker som er under behandling, dermed vil det kunne bli mindre justeringer av tallene i forbindelse med denne behandlingen

ARV merker seg at vedtaket begrunnes i at gaupebestanden i Norge ligger over bestandsmålet. Her vil det anføres at bestandsmålet skal oppfattes som et minimumsmål og ikke et maksimumsmål, slik det er begynt å bli en malpraksis på i Norge, i strid med den initielle intensjonen for fastsettelse av bestandsmål og i strid med andre lands forvaltning og praksis hva gjelder rovvilt.

Det skal også bemerkes at bestandsmålene er utferdiget som et rent politisk fundert mål, og er ikke forankret i faglig og forskningsbasert kunnskap om nedre krav til levedyktige og

bærekraftige bestander av en art. Vi har følgelig den situasjonen at også det nedre bestandsmålet er satt altfor lavt.

Videre begrunnes vedtaket i beitedyrtap, hvor det vises til at 174 sau ble påvist tapt til gaupe i 2021, mens hele 4 144 sauer ble erstattet som tapt til gaupe. Det er slik svært stor diskrepans mellom påviste tap og erstattede angivelige tap. Vi anfører at til tross for at sauebønder velger å ha bufe på utmarksbeite i rovviltprioriterte områder hvor de skal ha særlig forrang og beskyttelse, er det svært lite reelle og påviste tap til gaupe. Dette kan følgelig ikke benyttes som grunnlagsargument for uttak.

Vi ser også en svært bekymringsfull utvikling hva gjelder bruk av skadefelling. Som kjent skal skadefelling kun benyttes der hvor alle andre forsøk er gjort og hvor det faktisk foreligger skade på bufe fra rovvilt. Nå ser vi at det i økende grad brukes i forebyggende øyemed. Dette er helt uakseptabelt og en svært alvorlig utglidning av praksis og forståelse av forskriften om skadefelling.

Skadefelling skal kun benyttes som tiltak når andre tiltak er forsøkt, jfr Forskrift om skadefelling § 3-3b. Videre skal individet være skadegjørende, jfr § 3-3c. Sist, men ikke minst, skal uttaket ikke true bestandens overlevelse, jfr § 3-3e.

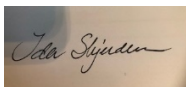
Gaupe er en sterkt truet art og står på rødlista. Regjeringen har som mål å få alle rødlistede arter ned en trusselkategori innen 2030. Dette målet oppnås ikke med dagens uttakspraksis.

Det vises også til det faktum at gaupe har vært totalfredet siden 1973. Det anføres at gaupe ikke skal beskattes eller jaktes på.

Vi benytter også anledningen til å rette søkelyset mot bruk av fellebåser i gaupejakt. Dette er i strid med dyrevelferdsloven. Gauper kan risikere å bli fanget her over tid, med de lidelser dette medfører for dyret og eventuelt for gaupas unger.

Vi anmoder om at vedtaket forkastes og at vår klage på betinget skadefelling tas til følge.

For ARV – Aktivt Rovdyrvern

Ida Skjerden
Sekretær, ARV

Klima- og miljødepartementet
Postboks 8013 Dep
0030 OSLO

Trondheim, 01.07.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/5265

Saksbehandler:
Kjell Vidar Seljevoll

Faglig tilrådning - kvote for betinget skadefelling av ulv i Norge 2022-2023

Miljødirektoratet vurderer at en eventuell avgang av 29 ulv i områdene der kvotene er gitt, ikke vil være til hinder for å kunne nå det nasjonale bestandsmålet for ulv i Norge etter neste yngling. Uttaket vil heller ikke true den Skandinaviske ulvebestandens overlevelse.

Det er viktig å sikre overlevelsen til individer som kan bidra med verdifull genetikk ved en eventuell innvandring til den sørskandinaviske bestanden. Dette er en faktor statsforvalterne bør vektlegge når skadefelling av ulv vurderes iverksatt.

Miljødirektoratet ser det som lite sannsynlig at de betingende kvotene vil bli fylt i alle regionene, ettersom flere regioner med lav forekomst av ulv har satt relativt høye kvoter.

Vår faglige tilrådning i denne saken avgrenses til en vurdering av de betingende kvotenes konsekvenser for:

- ulvebestandens overlevelse
- mulighetene for å oppnå bestandsmålet for ulv kommende år
- gjennomgang av kunnskap om genetisk status for den Skandinaviske ulvebestanden

Bakgrunn for faglig tilrådning

Roviltforskriften § 8 regulerer hva roviltnemndene skal legge vekt på når nemndene har myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe, jerv, bjørn og ulv. Klage på kvotevedtak fattet av nemndene, skal avgjøres av Klima- og miljødepartementet jf. rovviltforskriften § 18. Departementet skal før klagen sluttbehandles gi Miljødirektoratet anledning til å gi en faglig tilrådning i saken.

Roviltnemndene i alle de åtte rovviltregionene har i år fattet vedtak om betinget kvote for ulv gjeldende for perioden 1. juni 2022 – 15. februar 2023. Vedtakene er gjort tilgjengelig på www.miljovedtak.no. Møtedato, datering av vedtaksbrev, kvotestørrelse og status i saken kommer frem av tabell 1. Det er noe spredning i tidspunkt for vedtakene fra rovviltnemndene og klagefristen løper fortsatt for en av sakene.

Miljødirektoratet er per i dag kjent med at det er kommet klage på kvotevedtakene gjeldende for betinget skadefelling av ulv i region 4 og 5 og for region 7.

Tabell 1. Oversikt over vedtak om betingede kvoter for skadefelling av ulv gjeldende for perioden 1. juni 2022 til 15. februar 2023

Region	Møte dato	Registrert på vedtaksregisteret	Kvotestørrelse (belastet kvoten)	Status
1	31.03.2022	08.04.2022	3 (0)	Gjeldende
2	18.05.2022	18.05.2022	2 (1)	Gjeldende
3	05.05.2022	09.05.2022	6 (0)	Gjeldende
4 og 5	02.05.2022	05.05.2022	10 (3)	Klage beh. av RRN
6	23.05.2022	25.05.2022	3 (0)	Gjeldende
7	31.05.2022	01.06.2022	2 (0)	Klage beh. av RRN
8	31.05.2022	22.06.2022	3 (0)	Gjeldende
Norge totalt			29 (4)	

De regionale rovviltnemndene har i forkant av beitesesongen 2022 fattet vedtak om betinget kvote for skadefelling av inntil 29 ulver, jf. oversikt i tabell 1. De betingede kvotene er satt på omtrent samme nivå som de foregående sesongene jf. oversikt i tabell 2.

Klagesaker

Rovviltnemndene i region 4 og 5 fattet vedtak om betinget kvote for ulv i møte 2. mai 2022. Aktivt rovdryvern har klaget på vedtaket, i et ikke datert brev. Rovviltnemndene har i møte 3. juni 2022, vurdert saken på nytt, men ikke gitt klagen medhold. Saken er oversendt til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse i e-post av 13. juni 2022.

Rovviltnemnda i region 7 fattet vedtak om betinget kvote for ulv i møte 30. mai 2022. Aktivt rovdryvern har klaget på vedtaket, i brev datert 3. juni 2022. Rovviltnemndene har i møte 20. juni 2022, vurdert saken på nytt, men ikke gitt klagen medhold. Saken er oversendt til Klima- og miljødepartementet for endelig avgjørelse i brev av 20. juni 2022.

Miljødirektoratet mottok henvendelse fra Klima- og miljødepartementet om faglig tilråding i klagesaken for region 4 og 5, 16. juni 2022. Det er i telefonsamtale 24. juni, avklart at det er ønskelig at faglig tilråding fra Miljødirektoratet om betinget kvote ulv gjøres som en samlet vurdering av samtlige kvotevedtak rovviltnemndene i Norge har fattet denne våren, slik som tidligere år.

Skadefelling av ulv

For perioden 1. juni til 15. februar har rovviltnemndene myndighet til å fastsette kvoter for betinget skadefelling jf. rovviltforskriften § 10. Hensikten med skadefelling er ikke å regulere bestanden, men virkemidlet er aktuelt for å håndtere akutte skadesituasjoner eller situasjoner hvor det er et overhengende skadepotensial. Kvoten som fastsettes er dermed ikke å forstå som en kvote som skal/må fylles, men er fastsatt på bakgrunn av tidligere års erfaringer, skadesituasjoner og kunnskap om ulvebestanden. Hensikten med kvoten er å gi Statsforvalterne rom til å håndtere eventuelle skadesituasjoner som dukker opp i løpet av beitesesongen.

Uavhengig av gjenstående skadefellingskvote må statsforvalteren i hvert enkelt tilfelle vurdere en eventuell iverksetting av skadefellingstillatelse opp mot føringene i regional forvaltningsplan, og skjønnskriteriene i rovviltforskriftens § 9, og kunnskap en har om det aktuelle individet, herunder kunnskap om genetisk status.

De siste årene har det blitt fastsatt kvoter for betinget skadefelling av ulv i samtlige rovviltregioner. Tabell 2 viser vedtatte kvoter for betinget skadefelling av ulv og antall ulv felt på skadefelling (avg.) de siste årene. De betingende skadefellingskvotene blir sjeldent fylt opp, og for flere av rovviltregionene har det over år vært stor margin mellom vedtatt kvote og reelt antall felling av ulv på skadefelling. Dette henger også sammen med liten forekomst av ulv i deler av landet.

Det ble i registreringsperioden 1. oktober 2021 til 31. mars 2022 ifølge endelig betsandsrapport¹ registrert kun to individer av ulv utenfor fylkene Innlandet, og Oslo og Viken. Disse ble registrert i rovviltregion 6 og 8. Ingen av de to er registrert å være stasjonære i områdene der de har blitt registrert. En ulv har etter registringssesongen utvandret til rovviltregion 2, der dette individet ble felt på skadefelling 1. juni 2022.

Tabell 2: Kvote for betinget skadefelling, samt antall ulv faktisk felt på skadefelling for jaktårene 2014/2015 – 2021/2022 i region 1 – 8.

Jaktår	Reg. 1		Reg. 2		Reg. 3		Reg. 4/5		Reg. 6		Reg. 7		Reg. 8		Totalt	
	Kvote	Avg.	Kvote	Avg.	Kvote	Avg.	Kvote	Avg.	Kvote	Avg.	Kvote	Avg.	Kvote	Avg.	Kvote	Avg.
14/15	4	0	3	0	6	3	5	3	3	1	2	0	3	0	26	7
15/16	4	1	2	0	6	3	5	2	2	0	2	0	3	0	24	6
16/17	4	0	2	0	4	2	8	4	3	0	2	0	3	0	26	6
17/18	4	0	2	0	6	2	6	4	3	0	2	0	3	0	26	6
18/19	3	0	2	0	6	1	5	4	3	0	2	0	3	2	24	7
19/20	3	0	2	0	6	0	8	5	3	0	2	0	3	0	27	5
20/21	3	2	2	0	4	1	8	5	3	0	2	0	3	0	25	8
21/22	3	0	2	0	6	0	10	10*	3	0	2	0	3	0	29	10
22/23**	3	0	2	1	6	0	10	3	3	0	2	0	3	0	29	4

Kilde: Miljøvedtaksregisteret/Rovbase. Jaktår – regnes fra 1. april til 31. mars. * 9 av de 10 ble felt av SNO som ekstraordinære uttak i tilknytning til lisensfelling innenfor ulvesonene vinteren 2022 **Alle data for 2022/2023 er foreløpige data.

Kvotetallene angitt i tabell 2 inkluderer ikke ev. kvote vedtatt av Miljødirektoratet for perioden 15. februar – 31. mai, men antall ulv felt på skadefelling (avg.) som er angitt i tabellen inkluderer alle ulv som er blitt felt på skadefelling per jaktår.

Skadefelling utgjør en relativt liten andel av den kjente dødeligheten for ulv i Norge og har ikke blitt gjennomført i en utstrekning som kan forventes å ha en betydelig effekt på bestanden. Dette er heller ikke hensikten med skadefelling som virkemiddel.

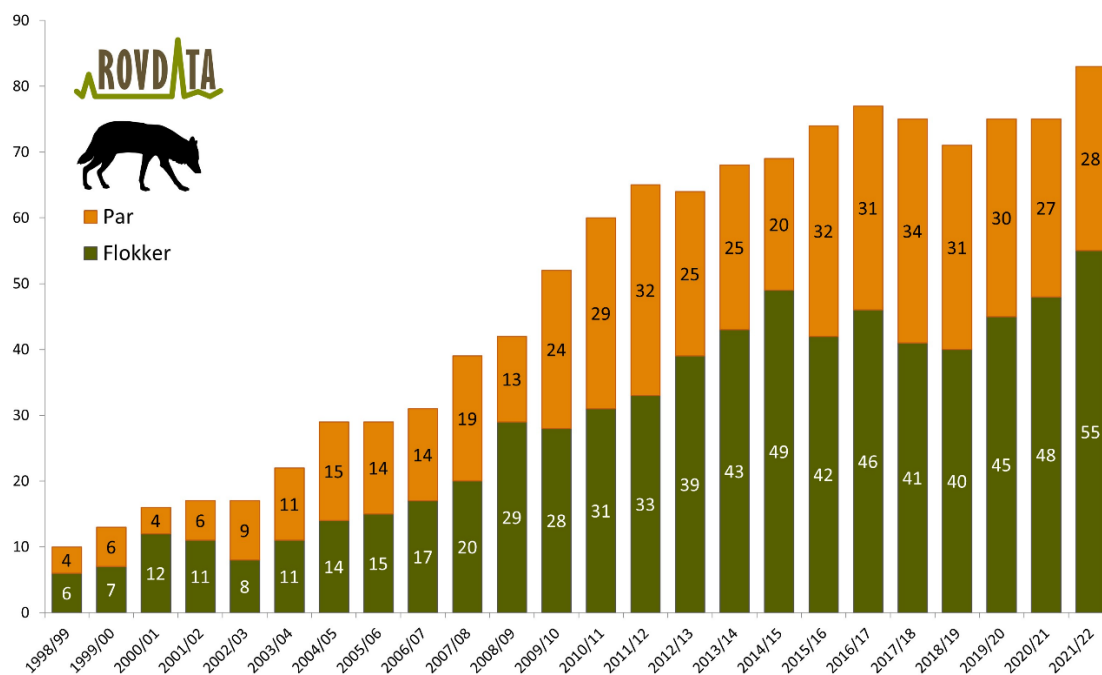
¹ <https://brage.nina.no/nina-xmlui/handle/11250/2997123>

Avgang etter kvotevedtak

I alt tre ulver er skutt på skadefelling i region 4 og 5 etter vedtaksdatoen, i Løten kommune 3. mai, i Rendalen kommune 17. juni og i Ringsaker kommune 23. juni 2022. Videre er det også felt en ulv som er belastet det betingende kvoten for region 2, denne ble felt på skadefelling i Fyresdal kommune 1. juni i år.

Bestandssituasjon

Rovdata har 1. juni 2022 publisert endelig bestandsstatus for ulv i Skandinavia for vinteren 2021/2022². Det er registrert i alt 54 valpekull født i Skandinavia, hvorav 4 helnorske og 8 i grensekryssende revir. Det er videre registrert 28 revirmarkerende par, hvorav 5 i Norge og 23 i Sverige. Det har samlet sett vært en økning i antall familiegrupper og revirmarkerende par i forhold til det som ble registrert forrige sesong. Andelen av familiegrupper har også økt noe som tilsier at antallet individer i bestanden har økt noe fra forrige sesong.

Figur 1: Ulvflokker og revirmarkerende par av ulv i Skandinavia i årene 1998/99 – 2021/22 (kilde: www.rovdata.no)

Bestandsrapporten angir at det er registrert 4 helnorske ynglinger og 8 ynglinger i grenserevir. Alle revir er registrert i tilknytning til norsk ulvesone. Det beregnede antall ynglinger i Norge er 8,0 ynglinger inkludert grenserevir, noe som er over det nasjonalt fastsatte bestandsmålet på 4-6 årlige ynglinger i Norge, hvorav 3 helnorske ynglinger. Det ble registrert 8,5 ynglinger i Norge i registreringssesongene 2019/2020 og 2020/2021. Det er også en trend at det er blitt færre helnorske og flere grensekryssende flokker de helt siste årene.

² <https://rovdata.no/Nyheter/ArtMID/17026/ArticleID/4197/Ulvebestanden-i-Skandinavia-har-passert-500-dyr.aspx>

Det er i perioden 1. juni 2021 til 31. mai 2022 kjent avgang av 39 ulv i Norge, tabell 3. Etter 1. juni 2022 er det ikke registrert avgang av ulv i Norge utover de tre tidligere nevnte skadefellingene (som belastet vedtatte kvoter).

Den kjente totale avgangen av ulv i Skandinavia slik det framgår av Rovbase er på totalt 85 ulver for perioden 1. juni 2021 til 31. mai 2022. I Norge er kjent avgang på 39 ulver, hvorav 21 er felt på lisensfelling, 12 er felt på skadefelling, 1 i nødverge og 3 er påkjørt og 2 ulver registrert døde av ukjent årsak. Tilsvarende tall for Sverige er 46 ulver registrert døde, hvorav 28 er felt på lisensfelling, 12 er felt på skadefelling, 5 er påkjørt og 1 døde av ulykke.

Tabell 3. Samlet oversikt over kjent avgang av ulv i perioden 1. juni 2021 til 31. mai 2022

Region	Registrert døde dyr (hvorav innenfor ulvesonen)
1	0
2	1
3	1
4	4 (4)
5	33 (21)
6	0
7	0
8	0
Norge totalt	39 (18)

Genetikk og innavl

Små og isolerte bestander har økt risiko for å dø ut på grunn av genetiske forhold. Tap av genetisk variasjon og sjeldne alleler vil forekomme innad i en liten bestand over tid, selv uten jakt og felling. Hvis det er kontinuerlig påfyll av individer fra andre deler av metapopulasjonen, vil dette i varierende grad kunne motvirke tapet av variasjon, ved at sjeldne alleler kan bli re-introdusert. Uttak av individer enten det er ved lisensfelling, skadefelling eller annen avgang vil kunne gi negativ påvirkning på den genetiske variasjonen, og det vil alltid være en risiko for at sjeldne alleler går tapt ved uttak av et enkelt dyr. Det må derfor i en avgjørelse om felling gjøres en avveining av risikoen for tap av verdifulle gener hos ulvene på den ene siden – opp mot de hensyn som taler for felling, på den andre siden.

Den Skandinaviske ulvebestanden er etablert av få individer, hvilket har ført til en høy innavlsgrad, som kan føre til blant annet innavlsdefekter og innavlsdepresjon. Innavlen vil fremfor alt påvirke ulvebestanden i et langsiktig perspektiv, men innavlsrelaterte defekter, blant annet sterilitet, er registrert i bestanden.

Den gjennomsnittlige innavlskoeffisient er for vintersesongen 2021/2022 beregnet til 0,24 +/- 0,09. Det har vært en liten negativ endring i innavlskoeffisienten siste sesong. Samtidig melder Rovdata i pressemelding 1. juni i år at det kan forventes en reduksjon i den gjennomsnittlige innavlsnivået etter hvert som flere etterkommere etter finsk-russiske immigranter etablerer seg og yngler.

Bare et fåtall av immigrantene har klart å etablere seg i par som har fått valper, og slektstreet over dagens bestand kan føres tilbake til i alt ti individer som ikke er kjent å være født i Skandinavia, og bare seks av dem har fått valper som igjen har fått valper ³.

Retningslinjer for forvaltning av genetisk verdifulle ulver

Det er utarbeidet en felles retningslinje for forvaltning av genetisk verdifulle individer gjeldende for norsk og svensk ulveforvaltning (retningslinjen er gjengitt i Meld.St. 21 (2015-2016) kap. 2.6.) Genetisk verdifulle ulver er definert som innvandrende ulver fra østlige populasjoner (immigranter - omtalt som F0), og førstegenerasjonsavkom til immigranter (omtalt som F1). De genetisk verdifulle individene skal ifølge retningslinjen så langt som mulig unntas fra felling, både lisensfelling og skadefelling.

Innvandringstakt

Innavlsproblematikk er en stor utfordring i forvaltningen av den skandinaviske ulvebestanden, og påfyll av genetisk variasjon ved etablering av immigranter fra den større finsk-russiske bestanden vil ha svært stor betydning for bestandens overlevelse i et langsiktig perspektiv. Beregninger viser at vi med dagens bestandsstørrelse, vil trenge minst en ny immigrant som reproducerer seg med de skandinaviske ulvene under naturlige forhold per generasjon. Konsekvensen av en lavere innvandringstakt er at den skandinaviske ulvebestanden må forvaltes på et vesentlig høyere bestandsnivå enn det som per i dag er målsetningene i Sverige og Norge, for å sikre bestandens overlevelse. Over tid, og uten tilførsel av nye uavhengige immigranter, vil den relative effekten av en enkelt immigrant forsvinne.

Det er krevende å gjøre en konkret vurdering av om den ønskede innvandringstakten på minimum én reproduserende immigrant hvert 5. år, skal anses å være oppfylt. Dette fordi det vil ta noe tid fra innvandring skjer til informasjon om vellykket reproduksjon i 2. og 3. generasjonsleddet etter innvandrerens foreligger. Naturvårdsverket har 29. april 2020 gjort en vurdering av om målene for genetisk forsterkning av den svenske ulvestammen satt i 2016 er oppfylt. I rapport 6927, "*Utvärdering av delmålen i Plan för genetisk förstärkning av varg 2016-2020*" konkluderer Naturvårdsverket med at målene som ble satt i planen stort sett er oppnådd, men at arbeidet med genetisk forsterkning av ulvebestanden er et langsiktig arbeid som må følges opp videre.

I den sørskandinaviske bestanden er det registrert at 7 immigranter (F0) har reproduisert siden 2008. Det er foreløpig bare tre av de seks som har fått andregenerasjonsavkom (F2), nemlig Kynnahannen, Galvenhannen og Tivedentispa. Elgåhannen (V862) som er den hittil siste F0 som har etablert seg, fikk sitt første kull i Settenreviret våren 2021. Det ble registrert seks avkom i reviret vinteren 2021/2022, hvor av en er kjent å være død etter påkjørsel av bil. Men det åpne muligheter for at avkom etter denne hannen kan gå inn som reproduserende i bestanden. Det kan også være født nye valper i Setterevidret i år, men dette er pt. ukjent. Det anses samtidig å være lite sannsynlig at det finnes gjennværende avkom (F1) etter kullene til Svartdalstispa, Tivedenhannen eller Tunturihannen som har fått ett kull hver. Siste registrering av DNA fra F1 individ, etter de tre nevnte dyrene var fra G22-17 etter Tunturihannen, som ble registrert i

³ [slakttrad-skand-varg-2021.pdf \(slu.se\)](#)

oktober 2018. To nye immigranter F0 er registrert på streif i Sverige vinterne 2021/2022, men ingen av dem er kjent å være etablert i revirmarkerende par i løpet av registreringssesongen.

Rovdata har i nyhetssak 17. juni 2021, meldt om at det er vekst i den finske ulvebestanden og at dette gir grunn til å forvente at tilfanget av immigranter inn til Skandinavia fra Finland vil kunne opprettholdes i årene fremover.⁴

Med bakgrunn i overstående vurderer Miljødirektoratet at innvandringstakten fra den finsk-russiske bestanden den siste perioden, må anses å ha vært tilstrekkelig til å oppfylle forutsetningen om nødvendig innvandring.

Vurdering av om effektivering av vedtatte kvoter truer bestandens overlevelse

Miljødirektoratet legger til grunn at ulvebestanden i Norge ikke er en egen bestand, men at den norske delbestanden er del av den større skandinaviske bestanden, som igjen har tilknytning til Finland og Russland igjennom innvandring og utvandring, jf. A. Eriksen m.fl. 2020.

Gjennom flere rapporter har Naturvårdsverket utredet hva som omfattes av begrepet gunstig bevaringsstatus (fra EUs habitatdirektiv) og hva som kreves for at den svenske (og skandinaviske) ulvebestanden skal ha gunstig bevaringsstatus. Gjennom dette arbeidet er det fastsatt en såkalt referanseverdi for gunstig bevaringsstatus (FRP). Minste levedyktige bestand (MVP) er betydelig lavere enn FRP, og ikke tilstrekkelig for å oppnå gunstig bevaringsstatus.

Naturvårdsverket la i 2015 til grunn at referanseverdien for ulv i Sverige er minst 300 individer (en skandinavisk ulvepopulasjon på minst 340 ulver ville ha høy sannsynlighet for overlevelse, fordelt på 300 for Sverige og 40 for Norge). Referanseverdien forutsetter at det forekommer migrasjon og innvandring fra den finsk-russiske ulvebestanden til den sør-skandinaviske ulvebestanden, hvor minst en finsk-russisk immigrant per ulvegenerasjon etablerer seg og produserer valper som igjen får egne valper. Vi viser til det som tidligere er skrevet om viktigheten av immigranter fra den større finsk-russiske bestanden for bestandens overlevelse i et langsiktig perspektiv.

Sveriges landbruksuniversitet (SLU) har i samarbeid med Høgskolen i Innlandet i rapport 15. juni 2022 *Beräkningar av beskattning av den Skandinaviska vargpopulationen 2022*⁵ gjort beregninger av forventet populasjonsstørrelse, gitt ulike nivå av uttak ved jakt/felling fra den Skandinaviske ulvebestanden. De har beregnet at et uttak ved jakt/felling på 85 dyr i perioden 1. mai 2022 til 30. september 2023, mest sannsynlig vil gi den samme bestandsstørrelsen som vi hadde 1. oktober 2021, som er beregnet til 495 individer. En eventuell avgang av 29 dyr der de betingede kvotene er gitt, vurderes ikke å være til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet for ulv. Et slikt uttak vil etter vår vurdering heller ikke true den Skandinaviske ulvebestandens overlevelse.

⁴ <https://rovdata.no/Nyheter/Nyhetsartikkel/ArticleId/5171/Flere-finske-ulver-kan-komme-til-Norge.aspx>

⁵ <https://www.slu.se/globalassets/ew/org/inst/ekol/forskning/projekt/skandulv/publikationer/rapporter/andren-et-al-2022-berakningar-av-beskattning-av-den-skandinavisaka-vargpopulationen-2023.pdf>

Miljødirektoratets konklusjon

Miljødirektoratet har oppsummert nemndene sine vedtak for betinga skadefellingstillatelser for ulv, gjeldende for perioden 1. juni 2022 til 15. februar 2023 (tabell 1). Skadefelling er et aktuelt virkemiddel i akutte situasjoner. Kvoteene er satt på omtrent samme nivå som tidligere sesonger (tabell 2). Det er etter vårt syn ikke grunn til å forvente at de vedtatte kvoteene vil bli effektivert i sin helhet. Direktoratet viser til at de gjeldende forvaltningsprinsipper innebærer at det skal tas sikte på å oppnå bestandsmålet for ulv innenfor forvaltningsområdet (ulvesonen). De vedtatte kvoteene er for en stor del rettet mot områdene som er prioritert for beite. Miljødirektoratet vurderer at en eventuell effektivert av de vedtatte kvoteene for betinga skadefelling av ulv ikke vil være til hinder for at de nasjonale bestandsmålene for ulv i Norge kan oppnås neste sesong.

Det er fortsatt viktig å sikre overlevelsen til individer som kan bidra med verdifull genetikk ved en eventuell innvandring til den sørsandinaviske bestanden. Det forutsettes at de etablerte felles retningslinjene for forvaltning av genetisk verdifulle individer i den skandinaviske ulvepopulasjonen blir fulgt opp av statsforvalterne i de konkrete vurderingene som skal gjøres ved iverksettelse av skadefellingstillatelse av ulv. Risikoen for eller eventuelt kjent kunnskap om at den aktuelle ulven er et genetisk viktig individ, er en faktor statsforvalterne bør vektlegge når skadefelling av ulv vurderes iverksatt.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Ivar Myklebust
avdelingsdirektør

Knut Morten Vangen
seksjonsleder

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I OSLO OG VIKEN	Postboks 325	1502	MOSS
STATSFORVALTEREN I INNLANDET	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
Roviltnemnda i region 4	Postboks 325	1502	MOSS
Roviltnemnda i region 5	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Aktivt Rovdyrvern

Deres ref

Vår ref

Dato

22/2034-8

8. juli 2022

Avgjørelse av klager på vedtak om kvote for betinga skadefelling av brunbjørn i region 6, 7 og 8 i 2022

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra organisasjonen Aktivt Rovdyrvern av 2. juni 2022 på Miljødirektoratets vedtak av 31. mai 2022 om fastsetting av kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i regionene 6, 7 og 8 i 2022.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling for brunbjørn i forvaltningsregionene 7 og 8 i 2022 av 31. mai 2022, med enkelte justeringer.

Departementet finner at kvotene ikke truer bestandens overlevelse og at kvotene i regionene 7 og 8 ikke vil gi en negativ utvikling for muligheten til å nå de regionale bestandsmålene neste vår (for region 6, se under). Departementet viser til at det årlig oppstår skadesituasjoner på sau og tamrein forårsaket av bjørn i regionene, og mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av Statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes.

For region 6 setter departementet kvoten til tre dyr, dvs. at kvoten øker med ett dyr. Bakgrunnen for denne økningen er at det har vært flere skadesituasjoner i region 6 nå i sommer og at det derfor er behov for en større kvote. Denne økningen truer ikke bestandens overlevelse, men vil kunne gi en negativ utvikling på mulighetene for å oppnå bestandsmålet for arten i regionen og nasjonalt.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Morten Gluva
22 24 58 32

En tydelig soneforvaltning er et sentralt virkemiddel i rovviltforvaltningen. Generelt er det derfor lav terskel for å felle bjørn som gjør skade utenfor bjørneprioritert område. I en situasjon der vi ligger under bestandsmålet både nasjonalt og i regionene 6, 7 og 8, vil det for binner som opptrer i beiteprioritert område være en høyere terskel enn lav for å tillate skadefelling. Departementet senker likevel terskelen fra høy til midlere.

Om det skal gis tillatelse til skadefelling må vurderes konkret i den enkelte sak og momenter som vil tillegges vekt er for eksempel; tidligere års skadehistorikk, pågående skadesituasjon og skadeomfang, potensialet for framtidige skader, områdets betydning som beitemark, avstand til bjørneprioritert område og muligheten for å gjennomføre andre tilfredsstillende løsninger. Når det gjelder avstand til bjørneprioritert område vil vi vise til at rovdyr som befinner seg langt unna prioriterte yngleområder lettere skal kunne tas ut enn rovdyr som befinner seg nærmere prioriterte yngleområder. Det er mindre sannsynlig at rovdyr som er langt unna prioriterte yngleområder vil etablere seg i et prioritert yngleområde. Det enkelte individet kan likevel representere et skadepotensial i begge tilfelle, og hensynet til en tydelig soneforvaltning gjelder også i begge tilfeller.

Når det gjelder binner med unger og hennes unger ligger hjemmelen for eventuelt å kunne gi tillatelse til skadefelling hos Miljødirektoratet.

Klagen er ikke tatt til følge.

Saksgang

Miljødirektoratet vedtok 31. mai 2022 en kvote for betinga skadefelling av brunbjørn i regionene 6, 7 og 8 i 2022. Vedtaket ble påklaget av organisasjonen Aktivt Rovdyrvern 2. juni 2022. Miljødirektoratet behandlet klagen 30. juni 2022, og opprettholdt sitt vedtak. Saken ble oversendt Klima- og miljødepartementet 30. juni 2022 for endelig avgjørelse.

Klima- og miljødepartementet sendte 6. juli 2022 en e-post til Miljødirektoratet der departementet informerte om at det vurderte om kvoten for bjørn i region 6 kunne utvides fra to til tre dyr, og bad Miljødirektoratet om å gi en faglig vurdering av hva dette har å bety for bjørnens overlevelse og for oppnåelse av bestandsmålet i region 6. Frist ble satt til 6. juli 2022. Miljødirektoratet leverte en faglig vurdering av dette 6. juli 2022.

Klagers anførsler

Aktivt Rovdyrvern (ARV) viser til at bjørn er en av fem nøkkelarter/toppredatorer som står på rødlista over truede arter i Norge og at bjørnen er sterkt truet i Norge. De viser videre til at Norge for tiden har ca. 150 bjørner, mot ca. 3.000 ved århundreskiftet, og organisasjonen mener at denne nedgangen utelukkende skyldes jakt.

De påpeker at selv om bjørn kan utgjøre en trussel mot rein, viser de til at i 2021 ble kun fire rein tatt av bjørn. Det totale antallet rein erstattet som tapt til bjørn var 444. ARV mener at bjørn ikke kan betraktes som en reel trussel mot rein. Videre påpeker klager at "*bjørn ha særlig beskyttelse i rovviltprioriterte områder og terskel for uttak her skal være høy*".

Klager viser til at "betinget skadefelling skal kun iverksettes når arten ligger over bestandsmålet, jfr. rovviltforskriften § 8", og videre at "skadefelling skal enn videre ikke benyttes preventivt, først etter skadegjøring, og da etter at andre tiltak er forsøkt, jfr. Forskrift om skadefelling § 3-3b. Videre skal individet være skadegjørende, jfr § 3-3c. Sist, men ikke minst, skal uttaket ikke true bestandens overlevelse, jfr § 3-3e".

Det vises til klagen i sin helhet.

Miljødirektoratets vurderinger

I Miljødirektoratets vedtak av 31.mai 2022 står blant annet følgende:

«Bjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle bjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. I vår vurdering av kvote for betinget skadefelling av bjørn i de respektive regioner har vi lagt til grunn informasjon som framkommer i vedlegget "Grunnlag for å fortsette kvote for skadefelling av bjørn i Norge 2022-2023", og følgende føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografisk differensierte forvaltningen av bjørn med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av bjørn i regionene antall døde bjørner de siste årene skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene.

Vi gir kvoter for betinget skadefelling av bjørn i rovviltregionene 6, 7 og 8 for å begrense skade på husdyr og tamrein.

Direktoratet har fått tilråding om betingede kvoter fra Rovviltnemndene i region 6 og 8, der nemndene ber om at det fastsettes en kvote for betinget skadefelling på tre bjørner i sin respektive region. Direktoratet har tatt rovviltnemndenes anbefalinger med i vurderingene som er gjort rundt kvote for betinget skadefelling av bjørn.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for bjørn.»

Videre står det i Miljødirektoratets vedtak følgende:

«Miljødirektoratet gir statsforvalterne i rovviltregion 6, 7 og 8 myndighet til å iverksette betinget skadefelling av inntil fem bjørn i perioden 1. juni 2022 til 15. februar 2023. Kvote gjelder i aktuelle forvaltningsregioner og kan iverksettes i flere områder samtidig.

Føringer

- *Statsforvalteren skal i hvert enkelt tilfelle vurdere om felling er nødvendig, se vilkårene i rovviltforskriften § 9, se § 1 og § 6.*
- *Statsforvalterne må koordinere seg når en rovviltregion omfatter flere fylker. Dette er særlig viktig i tilfellene hvor det kun er/gjenstår én skadefellingstillatelse i området.*

- Statsforvalteren kan iverksette skadefellingstillatelser i flere områder samtidig.
- Bjørnebinner og unger i følge med binner er unntatt fra tillatelsen. De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.
- Statsforvalteren skal være restriktive med å gi tillatelse til skadefelling innenfor prioriterte yngleområder for brunbjørn. Hvis slik tillatelse gis, skal det komme tydelig fram i vedtaksbrevet hvilke andre forebyggende tiltak som er vurdert. For region 7 gjelder dette generelt som følge av at regionen ikke har egnet forvaltningsområde for bjørn. Vi viser til Miljødirektoratets uttalelse til forvaltningsplanen om forvaltningsområde for brunbjørn og områdenes egnethet samt regionens bestandsmål.
- Den som fatter enkeltvedtak om felling, dvs. både tillatelser og avslag, skal umiddelbart registrere vedtaket i Miljøvedtaksregisteret.
- Felling av bjørn i samsvar med dette vedtaket, skal umiddelbart registreres i Rovbase.
- Vi kan til enhver tid omfordele, trekke tilbake eller gi tillegg til kvoten for betingede fellingstillatelser.

Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.»

I Miljødirektoratets vurdering av klagen, fremgår følgende:

«Miljødirektoratet har vurdert vedtaket av 31. mai 2022 på nytt, men kan ikke se at det er kommet inn nye opplysninger som har avgjørende betydning for vår vurdering av saken. Vi finner ikke grunnlag for å endre på vedtaket og sender med dette saken til Klima- og miljødepartementet for klagebehandling.»

Departementet viser for øvrig til Miljødirektoratets faglige grunnlag for vedtaket og deres vedtak i sin helhet.

Klima- og miljødepartementets vurdering

Rettslig klageinteresse

Miljødirektoratet har vært i tvil om organisasjonen Aktivt Rovdyrvern har rettslig klageinteresse, men har likevel valgt å behandle klagen. Departementet har ikke foretatt noen nærmere vurdering av dette temaet.

Rettslige utgangspunkter og naturmangfoldloven §§ 8-12

Saken er behandlet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (nml.) §§ 18 første ledd bokstav b og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1, 3 og 4. Departementet har, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og § 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i den skjønnsmessige vurderingen av saken. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er videre fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i nml. § 8 er oppfylt. Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som brunbjørner blir utsatt for i form av rapporter om bestanden og annen vitenskapelig kunnskap fra det skandinaviske bjørneprosjektet, slik som kunnskap om bestandsstørrelse, bestandsutvikling, lovlig felling og ulovlig avlaving mm. Utover enkelte påkjørsler, skjer avgangen av brunbjørn i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Miljøforvaltningen har derfor i stor grad oversikt over den samlede belastningen for brunbjørn. Departementet vurderer at det foreligger tilstrekkelig kunnskap i saken, og føre-var-prinsippet i nml. § 9 får derfor mindre betydning.

I det påklagede vedtaket har Miljødirektoratet fastsatt en kvote for betinga skadefelling på fem brunbjørner, hvorav to i region 6, en i region 7 og to i region 8. Betinget skadefelling hjemles i nml. § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 2 bokstav a.

For alle disse tre regionene ligger bestanden av bjørn under de regionalt fastsatte bestandsmålene og det er derfor Miljødirektoratet som har myndigheten til å fastsette en eventuell kvote for skadefelling, jf. rovviltforskriften § 13.

Vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det følger av nml. § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret må vurderes konkret i den enkelte sak, og terskelen kan tenkes å variere avhengig av blant annet fellingsgrunnlaget og kunnskapsgrunnlaget, jf. HR-2021-662-A avsnitt 65. Eventuell usikkerhet om den fremtidige utviklingen av en bestand har betydning i vurderingen, og det ligger en viss margin i begrepet «truer» bestandens overlevelse, jf. HR-2021-662-A avsnitt 63 og nml. § 6.

Når det gjelder vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse viser departementet til Miljødirektoratets redegjørelse for bestandssituasjonen for brunbjørn i det faglige grunnlaget for fastsetting av kvote for skadefelling. I tillegg viser departementet til direktoratets tilleggsvurdering av 6. juli 2022 knyttet til en eventuell utvidelse i kvoten i region 6 fra to til tre dyr. Direktoratet skriver der følgende i sin oppsummering:

«Ut fra en totalvurdering av ovennevnte forhold vurderer direktoratet at et økt uttak av én brunbjørn i region 6 ikke vil true bestandens overlevelse, men at ytterligere

uttak vil kunne gi en negativ utvikling på mulighetene for å oppnå bestandsmålet for arten i regionen og nasjonalt.

Vi anbefaler at det også for den utvidete kvoten settes vilkår som har til hensikt å begrense uttak av binner i regionen.»

Departementet viser til at 7 bjørner er registrert døde i Norge så langt i år. Av disse er en bjørn registrert død i region 8, to i region 5 og fire i region 6. Departementet legger til grunn direktoratets vurdering om at uttaket, inkludert en utvidelse med ett dyr i region 6, ikke vil true bestandens overlevelse og finner at vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse er oppfylt, jf. nml. § 18 annet ledd.

Bestandsmål

Ved behandling av St.meld. nr. 15 (2003-2004) *Rovvilt i norsk natur*, fastsatte Stortinget nasjonale bestandsmål for de ulike rovviltartene. Bestandsmålet for brunbjørn ble senere endret ved rovviltforliket i 2011. De nasjonale bestandsmålene er fordelt på forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Det nasjonale bestandsmålet for brunbjørn er 13 årlige ungekull/ynglinger. Det er beregnet at det var 8,1 ynglinger av brunbjørn i Norge i 2021. Det regionale bestandsmålet i forvaltningsregion 6 er tre årlige ynglinger, i forvaltningsregion 7 en årlig yngling og i forvaltningsregion 8 seks årlige ynglinger. I 2021 er det beregnet at det var 1,6 ynglinger i region 6, null ynglinger i region 7 og tre (2,9) i region 8. Bestanden av brunbjørn ligger dermed under det nasjonale bestandsmålet, og de regionale bestandsmålene for disse tre regionene ble ikke nådd for noen av de tre forvaltningsregionene i 2021. Forvaltningsregion 6 nådde sitt regionale bestandsmål for bjørn i 2020.

Forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 inneholder ikke direkte plikter, og det er mulig å gjøre uttak etter § 18 selv om forvaltningsmålet i § 5 ikke er nådd, jf. HR-2021-662-A avsnitt 62 og Ot.prp. nr. 52 (2008–2009) side 81 og 375-376. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet i § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for geografisk rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt.

I kommentarene til rovviltforskriften § 7 andre ledd går det fram at ved vurdering av kvote for betinget skadefelling skal rovviltnemnda gjøre en samlet vurdering av bestandsstatus og forventede utvikling og sannsynliggjøre at bestanden etter neste yngling fortsatt vil oppfylle det nasjonalt fastsatte bestandsmålet for regionen. Det samme gjelder der Miljødirektoratet er vedtaksmyndighet.

Departementet viser til direktoratets vurdering om at en effektivering av den vedtatte skadefellingskvoten, på to brunbjørner i forvaltningsregion 6, en bjørn i forvaltningsregion 7 og to bjørner i forvaltningsregion 8 mest sannsynlig ikke vil være til hinder for å nå det

nasjonalt fastsatte bestandsmålet for brunbjørn for de tre regionene. Direktoratet mener derimot at en økning i kvoten i region 6 fra to til tre dyr vil kunne gi en negativ utvikling på mulighetene for å oppnå bestandsmålet for arten i regionen og nasjonalt. De anbefaler at det settes vilkår som har til hensikt å begrense uttaket av binner i regionen.

Departementet finner at kvotene i regionene 7 og 8 ikke vil gi en negativ utvikling for muligheten til å nå de regionale bestandsmålene neste vår. For region 6 øker kvoten med ett dyr. Denne økningen vil kunne gi en negativ utvikling på mulighetene for å oppnå bestandsmålet for arten i regionen og nasjonalt.

Vilkår om at uttaket må avverge skade

Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52(2008-2009)). Det følger av Høyesterettsavgjørelsen fra 2021 om lisensfelling av ulv (HR-2021-662-A) at «avverge» innebærer at fellingen kan skje som et forebyggende tiltak jf. avsnitt 82. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadens alvorlighet og omfang, jf. samme avsnitt.

Som det fremgår av Miljødirektoratets vedtak og faglige grunnlag for fastsetting av kvote for betinget skadefelling av bjørn er det fare for skade på både husdyr og tamrein fra bjørn i alle disse tre regionene, blant annet basert på tidligere erfaringer og tapshistorikk. Departementet legger til grunn at det er stor sannsynlighet for at det også i 2022 vil oppstå skader av et visst omfang og alvorlighetsgrad, og finner at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b om å avverge skade er oppfylt.

Når det gjelder iverksetting av skadefelling ved akutte skadesituasjoner, skal hvert enkelt tilfelle vurderes av Statsforvalteren etter rovviltforskriften § 9. I tråd med rovviltforskriften § 9 skal Statsforvalteren blant annet gjøre en nærmere vurdering av det enkelte områdets betydning som beitemark, skadens omfang og utvikling, potensialet for framtidige skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Kvoten er med andre ord ikke en gitt størrelse for hvor mange bjørn som vil bli felt, men et handlingsrom dersom det oppstår skadesituasjoner som blir underlagt en nærmere konkrete vurderinger av Statsforvalteren i hvert enkelt tilfelle. Departementet mener at vilkåret om uttak må avverge skade i nml. § 18 første ledd bokstav b ivaretas gjennom regelverket for fastsettelse av kvote og for behandling av enkeltsøknader om skadefelling.

Vilkåret om at formålet ikke kan nås på en annen tilfredsstillende måte

Det følger av naturmangfoldloven § 18 andre ledd at vedtak etter bestemmelsens første ledd bokstav a til f bare kan treffes hvis formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om arealdifferensiert forvaltning, som blant annet følger av rovviltforskriften § 1 og rovviltnemndas regionale forvaltningsplan, veie tungt, jf. rovviltforskriften § 13. Av rovviltforliket fra 2011 fremgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig, noe som blant annet innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr.

Departementet viser også til Klima- og miljødepartementets brev av 9. juli 2014 om forståelsen av vilkår for skadefelling og begrepet skadepotensial der det fremgår at "*I prioriterte beiteområder skal det være lav terskel for å tillate skadefelling av rovdyr. I prioriterte yngleområder skal det være høy terskel for å tillate skadefelling av den aktuelle rovviltarten da det i slike områder kreves at beitenæring og andre interesser tilpasses rovdyrforekomsten i beiteområdet*". På denne bakgrunn mener departementet at det ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta skadefellingskvote for brunbjørn i forvaltningsregionene 6, 7 og 8 og anser dermed vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte som oppfylt.

Når det gjelder kvote for skadefelling, viser departementet videre til at vurderingen av om formålet kan nås på annen tilfredsstillende måte skal gjennomføres av Statsforvalteren i hvert enkelt tilfelle der det kan være aktuelt å benytte den betingede skadefellingskvoten.

Føringer for vedtaket

Departementet slutter seg i all hovedsak til Miljødirektoratets føringer som er gitt for kvoten for betinget skadefelling av bjørn i disse tre regionene, men vi har sett det nødvendig å foreta en presisering av punktet som omhandler ivaretagelse av binner («*De tiltak som er mulige for å unngå at bjørnebinner felles, skal være iverksatt.*»). Ivaretagelse av binner er sentralt for å kunne oppnå bestandsmålene i de regioner som ligger under bestandsmålet. Binner når reprodutiv alder når de er rundt 4-5 år. Videre går ungene med binna i flere år. Det må derfor være et visst antall reproduktive binner for at en yngling skal kunne nås. Vi vil også vise til at kjent avgang av bjørn i Sverige har økt betraktelig de siste årene.

Når en region ligger under bestandsmålet er hensynet til binner viktigere enn når vi ligger over bestandsmålet. I to av de aktuelle forvaltningsregionene har en hatt utfordringer med binner som både oppholder seg innenfor og utenfor bjørneprioritert område (region 6 og region 8). Dette har ført til enkelte krevende situasjoner i beitesesongen. Forvaltningsplaner som legger til rette for at bestandsmålet kan nås innenfor de områdene som er satt av til bjørneprioritert område, er helt sentralt for å kunne få til en god og forutsigbar forvaltning.

Når det gjelder enkeltstående binner, som oppholder seg utenfor bjørneprioritert område, vil det erfaringsvis kunne oppstå skadesituasjoner, og den enkelte Statsforvalter må da foreta en konkret vurdering av om det foreligger hjemmel til å fatte vedtak om skadefelling. En tydelig soneforvaltning er et viktig prinsipp i rovviltforvaltningen og normalt vil derfor terskelen for å gi skadefelling være lav ved oppståtte skadesituasjoner i beiteprioritert område. Dette vil også kunne gjelde for binner, men i situasjoner der en ligger under bestandsmålet, vil terskelen være høyere for binner enn for hannbjørner som oppholder seg i beiteprioritert område. Det betyr at terskelen for å kunne gi tillatelse til skadefelling av slike binner normalt senkes noe i forhold til det som har vært gjeldende praksis.

Om det skal gis tillatelse til skadefelling må vurderes konkret i den enkelte sak og momenter som vil tillegges vekt er for eksempel; tidligere års skadehistorikk, pågående skadesituasjon og skadeomfang, potensialet for framtidige skader, områdets betydning som beitemark,

avstand til bjørneprioritert område og muligheten for å gjennomføre andre tilfredsstillende løsninger.

Departementet er enig med direktoratet om at binner med unger ikke skal omfattes av kvoten for betinget skadefelling. Dersom det oppstår skadesituasjoner, der binner med unger er involvert, vil det være Miljødirektoratet som foretar en vurdering av om det er grunnlag for å gi en eventuell skadefellingstillatelse.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet viser til klage fra organisasjonen Aktivt Rovdyrvern av 2. juni 2022 på Miljødirektoratets vedtak av 31. mai 2022 om fastsetting av kvote for betinget skadefelling av brunbjørn i regionene 6, 7 og 8 i 2022.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets vedtak om kvote for betinget skadefelling for brunbjørn i forvaltningsregionene 7 og 8 i 2022 av 31. mai 2022, med enkelte justeringer.

Departementet finner at kvotene ikke truer bestandens overlevelse og at kvotene i regionene 7 og 8 ikke vil gi en negativ utvikling for muligheten til å nå de regionale bestandsmålene neste vår (for region 6, se under). Departementet viser til at det årlig oppstår skadesituasjoner på sau og tamrein forårsaket av bjørn i regionene, og mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av Statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes.

For region 6 setter departementet kvoten til tre dyr, dvs. at kvoten øker med ett dyr. Bakgrunnen for denne økningen er at det har vært flere skadesituasjoner i region 6 nå i sommer og at det derfor er behov for en større kvote. Denne økningen truer ikke bestandens overlevelse, men vil kunne gi en negativ utvikling på mulighetene for å oppnå bestandsmålet for arten i regionen og nasjonalt.

En tydelig soneforvaltning er et sentralt virkemiddel i rovviltforvaltningen. Generelt er det derfor lav terskel for å felle bjørn som gjør skade utenfor bjørneprioritert område. I en situasjon der vi ligger under bestandsmålet både nasjonalt og i regionene 6, 7 og 8, vil det for binner som opptrer i beiteprioritert område være en høyere terskel enn lav for å tillate skadefelling. Departementet senker likevel terskelen fra høy til midlere. Om det skal gis tillatelse til skadefelling må vurderes konkret i den enkelte sak og momenter som vil tillegges vekt er for eksempel; tidligere års skadehistorikk, pågående skadesituasjon og skadeomfang, potensialet for framtidige skader, områdets betydning som beitemark, avstand til bjørneprioritert område og muligheten for å gjennomføre andre tilfredsstillende løsninger.

Når det gjelder avstand til bjørneprioritert område vil vi vise til at rovdyr som befinner seg langt unna prioriterte yngleområder lettere skal kunne tas ut enn rovdyr som befinner seg nærmere prioriterte yngleområder. Det er mindre sannsynlig at rovdyr som er langt unna

prioriterte yngleområder vil etablere seg i et prioritert yngleområde. Det enkelte individet kan likevel representere et skadepotensial i begge tilfelle, og hensynet til en tydelig soneforvaltning gjelder også i begge tilfeller.

Når det gjelder binner med unger og hennes unger ligger hjemmelen for eventuelt å kunne gi tillatelse til skadefelling hos Miljødirektoratet.

Klagen er ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Morten Gluva
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Roviltnemnda i region 6
Roviltnemnda i region 7
Roviltnemnda i region 8
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Troms og Finnmark

KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET
Postboks 8013 DEP
0030 OSLO

Trondheim, 15.07.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/928

Saksbehandler:
Anna Nes

Miljødirektoratet oversender klage på vedtak om søknad på skadefelling av jerv vest i Rana kommune

Vi har mottatt klage på vedtak datert 6. mai 2022. Klagen er fremsatt av Rana Sau og Geit på vegne av Aldersundet Sau og Geit, Hestmannen og Strandtinden Reinbeitedistrikt, Bjørnådal og omegn beitelag, Kvanndalsrabben beitelag, Rølielv og Hauknes beitelag, Straumfjellet beitelag og Lurøy beitelag.

Klagen er mottatt 9. mai 2022 og er innen fristen. Vi vurderer at vilkårene for å behandle klagen er oppfylt.

Om klagen

Klager er uenig i avslaget på skadefelling av jerv i Rana. Klager mener at endring av lokalitet på jerv og ulendt terreng ikke er tilstrekkelige grunner for å avslå søknad på uttak. Det vises til andre metoder som helikopter og drone som alternative lokaliseringmetoder.

Vi viser til klagen i sin helhet.

Vår vurdering av klagen

Vi har gått igjennom og vurdert saken på nytt og mener at det ikke er grunn til å endre vedtaket vårt.

Avslaget på uttak av jervetispe med valper ble begrunnet i dårlige sporforhold og vanskelig terreng, slik at jervehiet ikke lot seg lokalisere. Avgjørelsen ble tatt i samråd med Statens Naturoppsyn. Vi mener at det ikke er grunn til å endre vedtaket vårt.

Vi sender saken til Klima- og Miljødepartementet for klagebehandling.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Anders Braa
fung. seksjonsleder

Anna Nes
sekretær

Kopi til:

RANA SAU OG GEIT	Snefjellåveien 264	8616	MO I RANA
RANA KOMMUNE	Postboks 173	8601	MO I RANA
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
LANDBRUKS- OG	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
MATDEPARTEMENTET			
Roviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ

Vedlegg

- 1 Anmodning om hiuttak
- 2 Avslag på søknad om skadefelling av jerv vest i Rana kommune
- 3 Epost tilhørende klage
- 4 Grunnlag for felling av jerv 2021- 2022
- 5 Søknad om hiuttak av Jerv i Rana kommune

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Aktivt Rovdyrvern

Deres ref

Vår ref

Dato

22/2627-3

19. juli 2022

Avgjørelse av klage over vedtak om kvote for betinget skadefelling av gaupe i forvaltningsregionene 4, 5, 7 og 8 i 2022-2023

Klima- og miljødepartementet viser til klage av 2. juni 2022 fra organisasjonen Aktivt Rovdyrvern over Miljødirektoratets vedtak 31. mai 2022 om kvote for betinget skadefelling av gaupe i forvaltningsregionene 4 (tidligere Østfold, tidligere Akershus og Oslo), 5 (tidligere Hedmark), 7 (Nordland) og 8 (Troms og Finnmark) i 2022-2023.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak av 31. mai 2022 om kvote for betinget skadefelling av gaupe i forvaltningsregionene 4, 5, 7 og 8. Departementet finner at de fastsatte kvotene ikke truer bestandens overlevelse. Departementet viser til at det årlig oppstår skadesituasjoner på sau og tamrein forårsaket av gaupe i disse regionene, og mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvoter for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

I de regioner der forvaltningsmålet for rovviltartene er nådd, eller der det ikke er fastsatt nasjonale mål, er det rovviltnemndene som fastsetter kvoter for bl.a. betinget skadefelling. I øvrige regioner, slik som i region 4, 5, 7 og 8 nå, er det Miljødirektoratet som har myndighet til å fastsette kvote.

Miljødirektoratet vedtok 31. mai 2022 kvote for betinget skadefelling for gaupe på til sammen 11 dyr for disse fire regionene (1 i region 4, 2 i region 5, 4 i region 7 og 4 i region 8).

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Morten Gluva
22 24 58 32

Vedtaket ble 2. juni 2022 påklaget av organisasjonen Aktivt Rovdyrvern. Miljødirektoratet opprettholdt sitt tidligere vedtak 30. juni 2022 og oversendte saken for behandling i departementet.

Klagers anførsler

Klager viser til at vedtaket begrunnes i at gaupebestanden i Norge ligger over bestandsmålet. Det vises til at bestandsmålet skal oppfattes som et minimumsmål og ikke et maksimumsmål, slik det er begynt å bli en malpraksis på i Norge. Klager mener denne praksisen er i strid med den initiale intensjonen for fastsettelse av bestandsmål og i strid med andre lands forvaltning og praksis hva gjelder rovvilt. Klager anfører at skadefelling kun skal benyttes som tiltak når andre tiltak er forsøkt, jf. forskrift om skadefelling § 3-3b. Videre skal individet være skadegjørende, jfr § 3-3c. Sist, men ikke minst, skal uttaket ikke true bestandens overlevelse, jfr § 3-3e. Klager anfører at gaupe er en sterkt truet art og står på rødlista.

Det vises for øvrig til klagen i sin helhet.

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet har i sitt vedtak redegjort for gjeldende lovverk, for bestandssituasjonen for gaupe og skadesituasjonen for husdyr og tamrein. I vedtaket skriver Miljødirektoratet blant annet:

«Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen. Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 65 familiegrupper av gaupe med delmål fordelt på syv av de åtte rovviltregionene. Rovviltforskriften gir de regionale rovviltmyndighetene myndighet til å fatte vedtak om kvote for betinget skadefelling når bestandene ligger over de nasjonalt fastsatte bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionen i perioden 1. juni til og med 15. februar.

For perioden 16. februar til og med 31. mai, kan Miljødirektoratet fatte vedtak om betinget kvote etter rovviltforskriften § 13.»

Videre skriver Miljødirektoratet blant annet:

«Gaupa er fredet. Det er likevel mulig å felle gaupe, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. I vår vurdering av kvote for betinget skadefelling av gaupe i de respektive regioner har vi lagt til grunn informasjon som framkommer i vedlegget "Grunnlag for å fortsette kvote for skadefelling av gaupe i Norge 2022/2023", og følgende:

- *føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografisk differensierte forvaltningen av gaupe med prioriterte gaupeområder og prioriterte beiteområder*
- *bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av gaupe i regionene*
- *antall døde gauper de siste årene*
- *skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene*

Direktoratet har fått tilrådning om betingede kvoter fra rovviltnemndene i region 4, 5 og 8. Nemndene i region 4 og 5 ber om at det fastsettes en kvote for betinget skadefelling på én gaupe i sin respektive region, og nemda i region 8 anmoder en kvote på seks gauper. Direktoratet har tatt rovviltnemndenes anbefalinger med i vurderingene som er gjort rundt kvote for betinget skadefelling av gaupe.

Vi gir kvoter for betinget skadefelling i rovviltregion 4, 5, 7 og 8 for å begrense skade på husdyr og tamrein.

Vår vurdering er at kvoten ikke vil være til skade for bestandens overlevelse. Det vil heller ikke komme i konflikt med det nasjonale bestandsmålet for gaupe.»

I sin vurdering av klagen skriver Miljødirektoratet blant annet:

«Miljødirektoratet vedtok 31. mai 2022 kvote for betinget skadefelling av gaupe 2022-2023. Kvoten ble satt til elleve dyr gjeldende for forvaltningsregionene 4, 5, 7 og 8. Aktivt rovdryvern har klaget på vedtaket. Direktoratet kan ikke se at det i klagen fremkommer nye opplysninger som gir grunnlag for å endre vårt vedtak, og oversender klagesaken til Klima- og miljødepartementet (KLD) for endelig avgjørelse.»

Klima- og miljødepartementets vurdering

Rettslig klageinteresse

Miljødirektoratet har vært i tvil om organisasjonen Aktivt Rovdyrvern har rettslig klageinteresse, men har valgt å behandle klagen. Departementet har ikke foretatt noen nærmere vurdering av dette temaet og behandler klagen på vanlig måte.

Rettslige utgangspunkt og naturmangfoldloven §§ 8-12

Saken er behandlet etter naturmangfoldloven (nml.) §§ 18 og 77 og rovviltforskriften § 13. Videre har departementet, i henhold til nml. § 7, lagt prinsippene i nml. §§ 8 til 10 og 12 til grunn som retningslinjer. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdryrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot. prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. For disse fire forvaltningsregionene er det fastsatt følgende mål om ynglinger av gaupe:

Forvaltningsregion 4: 6

Forvaltningsregion 5: 10

Forvaltningsregion 7: 10

Forvaltningsregion 8: 10 (hvorav 4 i tidligere Finnmark fylke)

Kunnskapsgrunnlaget er i hovedsak basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og departementet anser at kravet i nml. § 8 dermed er oppfylt. Det er departementets vurdering at det i denne saken foreligger tilstrekkelig kunnskap og at føre-var-prinsippet i nml. § 9 følgelig får mindre betydning.

Departementet skal ta stilling til om det skal tildeles en kvote for felling av gaupe for å avverge skade på husdyr eller tamrein, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b, jf. rovviltforskriften § 8. Nml. § 18 andre ledd stiller i tillegg som vilkår at vedtak bare kan treffes hvis uttaket ikke truer bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte.

Klager viser til forskrift om skadefelling §§ 3-3 b, 3-3 c og 3-3 e. Forskrift om skadefelling, dødt vilt og bruk av vilt i oppdrett, forskning og dyrepark (viltforskriften) kommer ikke til anvendelse ved uttak av fredet rovvilt, jfr. viltforskriften § 3-2 første ledd bokstav c.

Vurdering av vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det årlige rapporter om bestandsstatus og annen vitenskapelig kunnskap som gir betydelig kunnskap om den samlede belastningen de fire stor rovdartene utsettes for. Det forekommer enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, samt at det er kjent at det skjer noe ulovlig jakt på store rovdyr i Norge, men hoveddelen av avgangen skjer gjennom kvotejakt, lisensfelling og skadefelling. Årlige bestandsregistreringer, samt at store deler av avgangen er regulert gjennom statlige myndigheters kvotefastsettelse for uttak, gjør at det foreligger god oversikt over den samlede belastningen.

Når det gjelder bestandsstatus for gaupe i forvaltningsregionene 4, 5, 7 og 8 viser departementet til Miljødirektoratets vedtak av 31. mai 2022 der det fremgår at en kvote på betinget skadefelling av til sammen 11 gauper i disse fire forvaltningsregionene ikke vil true bestandens overlevelse, jf. nml. § 18 andre ledd. Departementet er enig i dette.

Vurdering av vilkåret om at uttaket avverger skade

Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). Det følger av Høyesterettsavgjørelsen fra 2021 om lisensfelling av ulv (HR-2021-662-A) at «avverge» innebærer at fellingen kan skje som et forebyggende tiltak, jf. avsnitt 82. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadens alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A samme avsnitt.

Departementet viser til at det årlig oppstår skade på sau og tamrein forårsaket av gaupe i tre av disse regionene (5, 7 og 8) og tap av sau til gaupe i region 4. Departementet legger til grunn at det også i 2022-2023 kan oppstå skade av en viss alvorlighet og et visst omfang i områder der det er sau eller tamrein på beite i disse fire regionene.

Når det gjelder iverksetting av skadefelling ved akutte skadesituasjoner, skal hvert enkelt tilfelle vurderes av statsforvalteren etter rovviltforskriften § 9. I tråd med rovviltforskriften § 9

skal Statsforvalteren blant annet gjøre en nærmere vurdering av det enkelte områdes betydning som beitemark, skadenes omfang og utvikling, potensialet for fremtidige skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Kvoten er med andre ord ikke en gitt størrelse for hvor mange gauper som vil bli felt, men et handlingsrom dersom det oppstår skadesituasjoner som blir underlagt nærmere konkrete vurderinger av Statsforvalteren i hvert enkelt tilfelle. Departementet mener at vilkåret om at uttak må avverge skade i nml. § 18 første ledd bokstav b ivaretas gjennom regelverket for fastsettelse av kvote og for behandling av enkeltsøknader om skadefelling.

Vurdering av vilkåret om at formålet ikke må kunne nås på en annen tilfredsstillende måte

I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, som blant annet er konkretisert i rovviltforskriften §§ 1 og 4 og rovviltnemndas forvaltningsplan, veie tungt. Av rovviltforliket i 2011 framgår det at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæringen skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr. Departementet mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling av gaupe i forvaltningsregionene 4, 5, 7 og 8, jf. nml. § 18 andre ledd.

Departementet understreker at dette vilkåret skal vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle der Statsforvalteren behandler konkrete søknader om skadefelling i forbindelse med de skadesituasjoner som måtte oppstå. Det innebærer at selv om det er vedtatt en kvote for skadefelling, kan utfallet av konkrete søknader om skadefelling være at det foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn felling i den konkrete situasjonen. Departementet mener at vilkåret om å vurdere andre tilfredsstillende løsninger ivaretas gjennom regelverket som gjelder for fastsettelse av kvote og behandling av enkeltsøknader om skadefelling.

Departementet har også, i vurderingen av kvoten for betinget skadefelling og om det finnes andre tilfredsstillende løsninger, lagt vekt på hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser i saken, jf. nml. § 14.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak av 31. mai 2022 om kvote for betinget skadefelling av gaupe i forvaltningsregionene 4, 5, 7 og 8. Departementet finner at de fastsatte kvotene ikke truer bestandens overlevelse. Departementet viser til at det årlig oppstår skadesituasjoner på sau og tamrein forårsaket av gaupe i disse regionene, og mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvoter for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Tommy Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Roviltnemnda i region 4
Roviltnemnda i region 5
Roviltnemnda i region 7
Roviltnemnda i region 8
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Nordland
Statsforvalteren i Oslo og Viken
Statsforvalteren i Troms og Finnmark

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

NOAH for dyrs rettigheter
Dronningensgate 13
0152 OSLO

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1594-3

19.07.2022

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av ulv våren 2022 - hele landet

Klima- og miljødepartementet viser til klage 28. april 2022 over Miljødirektoratets vedtak 21. april 2022 om kvote for betinget skadefelling av ulv våren 2022 for hele landet.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak om kvote for betingede skadefellingstillatelser for ulv i perioden 16. februar 2022 til 31. mai 2022 på inntil 7 dyr for hele landet, unntatt ulvesonen. Den vedtatte kvoten vil ikke true bestandens overlevelse og er ikke til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet neste år. Departementet viser til at det årlig oppstår skadesituasjoner på sau og tamrein forårsaket av ulv, og mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av Statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Det må også vurderes hvorvidt det er fare for at genetisk viktig streifulv rammes. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Klagers anførsler

Klager mener vilkåret om at skadefellingen ikke truer bestandens overlevelse ikke er oppfylt, at vilkåret om andre tilfredsstillende løsninger ikke er oppfylt og at Miljødirektoratet ikke har gitt noen objektiv eller verifiserbar begrunnelse for hvorfor felling er den eneste tilfredsstillende løsningen i saken. De mener det finnes andre tilfredsstillende løsninger som ikke er vurdert.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Torkel Ramberg
22 24 58 50

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet har i sitt vedtak redegjort for regelverket, bestandssituasjonen for ulv, genetisk viktige individer og for skadepotensialet. Om bakgrunn for saken sier direktoratet blant annet:

«De regionale rovviltnemndene er gitt myndighet til å fatte vedtak om kvoter for betinget skadefelling når bestandene ligger over de regionale bestandsmålene for hver enkelt art i regionene. Kvoten fastsettes som antall enkeltindivider som kan felles innenfor regionene i perioden fra 1. juni til og med 15. februar. Miljødirektoratet har myndighet til å fatte vedtak om alle former for felling av ulv etter eget tiltak eller søknad jf. rovviltforskriften § 13. Myndigheten gjelder hele året. I perioden fra 16. februar til og med 31. mai er det i utgangspunktet kun Miljødirektoratet som har myndighet til å vedta felling av ulv. Det er alltid et vilkår at felling ikke er skadelig for bestandens overlevelse. Dessuten er det et vilkår at det ikke finnes annen tilfredsstillende løsning ut ifra prinsippet om en geografiskdifferensiert forvaltning, jf. rovviltforskriften § 1 og § 6. Miljødirektoratet har med bakgrunn i dagens situasjon vurdert at det er hensiktsmessig at myndigheten til å iverksette skadefelling av ulv for områdene utenfor ulvesonen delegeres til Statsforvalterne for perioden fra og med 21. april og frem til og med 31. mai 2022. Myndigheten til å vurdere felling av ulv delegeres i form av vedtak om en betinget kvote som gir Statsforvalterne anledning til å iverksette felling, etter en konkret vurdering av situasjon jf. rovviltforskriften § 9.»

Miljødirektoratet fattet følgende vedtak:

«Miljødirektoratet gir Statsforvalterne myndighet til å iverksette skadefellingstillatelser på inntil 7 ulver for perioden 21. april 2022 til og med 31. mai 2022. Tillatelsene gjelder i hele landet unntatt ulvesonen. Vedtak om iverksetting av skadefelling og informasjon om felling av ulv, skal uten unødig opphold registreres på henholdsvis Miljøvedtaksregisteret og i Rovbase. Det skal stilles krav om rapportering for alle fellingsforsøk. Betingede skadefellingstillatelser kan iverksettes i flere områder samtidig. Vedtak er fattet med hjemmel i Lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 første ledd b) og § 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1 og 3.»

Miljødirektoratet uttaler at et uttak på 7 individer utenfor ulvesonen «ikke vil sette ulvebestandens overlevelse i fare».

I sin vurdering av klagen sier Miljødirektoratet blant annet:

«Lovlig grunnlag

*Vi har i vårt vedtak vist til hjemmelsgrunnlaget i naturmangfoldloven og rovviltforskriften, samt politiske føringer i St.meld. nr. 15 (2003-2004) Rovvilt i norsk natur og Meld. St. 21 (2015-2016) Ulv i norsk natur og Stortingets behandling av disse. Vi presiserer at det er av betydning at dokumentene som er førende for forvaltningen leses i sin helhet, ettersom det for rovviltforvaltningen er lagt føringer med kryssende hensyn som må avveies.
Genetisk verdifulle individer*

Miljødirektoratet er på linje med NOAH i forståelsen av viktigheten av å ivareta genetisk verdifulle individer, for å kunne ivareta ulvebestanden på lang sikt. Og vi har i vårt vedtak også henvist til brevet fra KLD 24. april 2018, som NOAH har sitert i sin klage.

Det lar seg likevel ikke gjøre å holde rede på et hvert individ av ulv i den skandinaviske ulvebestanden til enhver tid, men avtalene som er inngått med svenske myndigheter om å gjensidig informere hverandre dersom DNA fra genetisk verdifulle ulver registreres, er inngått for å øke mulighetene for å skjerme genetisk verdifulle individer fra felling. Det foreligger dog ikke noe absolutt krav om at dyr skal identifiseres med DNA før det kan åpnes for skadefelling. Men det er en føring om at det, så langt det er mulig, gjennomføres forsøk på innsamling av prøve for identifisering av genetisk status før det fattes vedtak om felling.

Det er dermed viktig at statsforvalterne gjør en vurdering av om det kan være en mulighet for å få samlet DNA og avklart genetisk status, før vedtak om felling fattes. Samtidig vil det være nødvendig å avveie ønsket om genetisk avklaring for det aktuelle individet, opp mot den tapsrisikoen som påløper ved å utsette iverksettelse av et skadefellingsforsøk. Skader påført av ulv kan eskalere raskt, hvis felling ikke iverksettes og lykkes.

Andre forebyggende tiltak

Vi er uenige med NOAH i at det ikke bør gis kvote, fordi det kan finnes andre forebyggende tiltak som er bedre egnet til å begrense skaden/risiko for skade. Vi finner her grunn til å presisere at den kvoten vi har vedtatt er en betinget kvote. Og statsforvalteren er gitt myndighet til å kunne iverksette skadefelling av ulv, etter å ha gjort konkrete vurderinger av søknader om skadefelling, eller av eget tiltak. Vurderingene til statsforvalteren skal foretas i tråd med rovviltforskriften § 9.

Det å konkret vurdere eventuelle andre forebyggende tiltak, som i noen tilfeller kan være like eller mer egnet enn felling, har vi følgelig lagt til statsforvalteren å vurdere, fra sak til sak.

Direktoratet holder fast ved at det for å begrense skadeomfang på husdyr og/eller tamrein forvoldt av ulv, i en del tilfeller vil være slik at uttak av ulv kan tillates fordi det ikke finnes andre tilfredsstillende løsninger.»

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken behandles etter naturmangfoldloven (nml.) §§ 18 og 77 og rovviltforskriften § § 13, jf. §§ 1 og 3. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i skønnsvurderingen. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 1, 3, 4 og 6 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er videre fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Det er et bestandsmål på 4–6 årlige ynglinger av ulv hvorav 3 skal ha

skjedd i revir som i sin helhet ligger i Norge for region 4 (Østfold, Akershus og Oslo) og 5 (Hedmark).

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 får mindre betydning. Departementet anser også at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i nml. § 8 dermed er oppfylt.

Vurdering av vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse og muligheten for å nå bestandsmålet for regionen neste sesong

Det er et vilkår om felling at uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Vilkåret om at uttaket "ikke truer bestandens overlevelse" knytter seg til den sør-skandinaviske ulvebestanden. Dette følger av lovens forarbeider, jf. Ot.prp. nr.52 (2008- 2009) s. 130 2. spalte, annet hele avsnitt, der det heter: "I de tilfeller hele bestander av en art befinner seg i Norge er Norge fullt ut forpliktet til å sikre denne bestandens overlevelse. Dette stiller seg imidlertid annerledes der en bestand befinner seg både i Norge og i ett eller flere andre land. I disse tilfellene skal ikke «bestandens overlevelse» vurderes bare ut fra de individer som befinner seg i Norge, men ut fra bestandens samlede utbredelse." Dette er lagt til grunn både i dom i Borgarting lagmannsrett avsagt 16. januar 2008 og i dom i Høyesterett avsagt 26. mars 2021.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som artene blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, skjer avgangen i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Miljøforvaltningen har dermed i stor grad oversikt over den samlede belastningen for de ulike rovviltartene.

Bestandsmålet for ulv er på 4-6 årlige ynglinger i året, hvorav 3 ynglinger skal være helnorske. Antall ynglinger i 2022 er på 8.

Departementet legger til grunn at uttak av inntil 7 ulv i perioden fram til 31. mai 2022 ikke vil true bestandens overlevelse. Miljødirektoratet har ikke kommentert om kvoten vil få noen betydning for oppnåelsen av det nasjonale bestandsmålet for ulv. Departementet legger til grunn at kvoten mest sannsynlig ikke vil ha noen betydning for om vi når det nasjonale bestandsmålet for ulv etter neste års yngling. I henhold til Rovbase er det felt to ulver på denne skadefellingskvoten i år.

Vurdering av vilkåret om at uttaket må avverge skade

Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). Det følger av Høyesterettsavgjørelsen fra 2021 om lisensfelling av ulv (HR-2021-662-A) at «avverge» innebærer at fellingen kan skje som et forebyggende tiltak, jf. avsnitt 82. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadens alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A samme avsnitt.

Det er registrert beitedyr tatt av ulv i de senere årene i regionene 4 og 5. Departementet legger til grunn at det også i 2022-2023 kan komme ulv inn i regionen, og at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b er oppfylt. Departementet understreker at departementet i tidligere avgjørelser om kvote for lisensfelling av ulv innenfor ulvesonen har funnet at det ikke foreligger et tilstrekkelig skadepotensial til at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b er

oppfylt. Det kan imidlertid ikke utelukkes at det kan oppstå konkrete skadesituasjoner i det aktuelle området som oppfyller vilkårene for felling.

Når det gjelder iverksetting av skadefelling ved akutte skadesituasjoner, skal hvert enkelt tilfelle vurderes av statsforvalteren etter rovviltforskriften § 9. I tråd med rovviltforskriften § 9 skal Statsforvalteren blant annet gjøre en nærmere vurdering av det enkelte områdes betydning som beitemark, skadenes omfang og utvikling, potensialet for fremtidige skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Kvoten er med andre ord ikke en gitt størrelse for hvor mange ulv som vil bli felt, men et handlingsrom dersom det oppstår skadesituasjoner som blir underlagt nærmere konkrete vurderinger av Statsforvalteren i hvert enkelt tilfelle. Departementet mener at vilkåret om at uttak må avverge skade i nml. § 18 første ledd bokstav b ivaretas gjennom regelverket for fastsettelse av kvote og for behandling av enkeltsøknader om skadefelling.

Vurdering av vilkåret om at formålet ikke må kunne nås på en annen tilfredsstillende måte

I tillegg er det to kumulative vilkår som må være oppfylt for at felling kan gjennomføres; at felling ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 annet ledd. I vurderingen av det sistnevnte vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, som er fastsatt bl.a. i rovviltforskriften § 4 og rovviltnemndas regionale forvaltningsplan veie tungt. Av rovviltforliket 2011 framgår det at soneinndelingen må forvaltes tydelig, noe som blant annet innebærer at beitenæring skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal gjøres raske uttak av rovvilt som gjør skade på beitedyr.

Rovviltpolitikken er bygget opp om prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, og Stortinget har vedtatt at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette setter klare grenser for hvor store ressurser som skal settes inn og i hvor stor grad tilpassing av beitenæring skal avkrefes av beitenæringene utenfor ulvesonen. Innenfor ulvesonen og området prioritert til andre rovviltarter stilles større krav om tilpassing av beitenæringene til en fast forekomst av rovvilt.

Tiltak som innebærer tilpassing av beitenæringene, som inngjerding av beitedyr, grunnet forekomst av ulv i de aktuelle områdene som omhandles i dette vedtaket, er noe departementet på denne bakgrunn ikke finner å være en annen tilfredsstillende løsning.

Andre tiltak rettet mot ulvene kan i særskilte tilfeller være et alternativ. Dette gjelder først og fremst tilfeller der det påvises genetisk verdifulle ulver utenfor ulvesonen. Radiomerking for nærmere å følge slike ulvers bevegelser og eventuelt senere flytting er aktuelle alternative tiltak som vurderes fortløpende. Både radiomerking og flytting av ulver er imidlertid ressurskrevende tiltak som vurderes lite egnet for alle ulver som beveger seg utenfor ulvesonen.

Departementet mener det med disse føringene ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta en betinget skadefellingskvote for ulv i regionene 4 og 5 og anser dermed vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte som oppfylt. Departementet viser òg til at vurderingen av om formålet kan nås på annen tilfredsstillende måte skal gjennomføres av statsforvalteren i hvert enkelt tilfelle der det kan være aktuelt å

benytte den betingede skadefellingskvoten, og i den forbindelse også vurdere om det er fare for å felle genetisk viktige individer.

Som det fremgår av Miljødirektoratets faglige tilråding er det viktig å skjerme individer med verdifull genetikk. Dette forutsetter departementet blir fulgt opp gjennom de vurderinger som skal foretas i forbindelse med iverksetting av konkrete skadefellingstillatelser.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratet sitt vedtak om kvote for betingede skadefellingstillatelser for ulv i perioden 16. februar 2022 til 31. mai 2022 på inntil 7 dyr for hele landet, unntatt ulvesonen. Den vedtatte kvoten vil ikke true bestandens overlevelse og er ikke til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet neste år. Departementet viser til at det årlig oppstår skadesituasjoner på sau og tamrein forårsaket av ulv, og mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av Statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Det må også vurderes hvorvidt det er fare for at genetisk viktig streifulv rammes. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Tommy Andersen
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi

Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 1
Rovviltnemnda i region 2
Rovviltnemnda i region 3
Rovviltnemnda i region 4
Rovviltnemnda i region 5
Rovviltnemnda i region 6
Rovviltnemnda i region 7
Rovviltnemnda i region 8

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Ifølge liste

Deres ref

Vår ref

Dato

21/3721-100

18. august 2022

Orientering om endret lisensfellingsperiode for jerv og forholdet til vedtak om lisensfellingskvote for jerv for 2022/2023

Klima- og miljødepartementet har vedtatt å endre lisensfellingsperioden for jerv, slik at perioden varer fra og med 20. august til og med 15. februar. Endringen i forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 10 femte ledd bokstav b trer i kraft straks.

Alternative forslag i tilknytning til lisensfellingsperiodens lengde for jerv ble sendt på høring 16. juni 2022. Høringsfristen var 29. juli 2022. Departementet har gjennomgått de innkomne høringsuttalelsene, og det er besluttet at lisensfellingsperiodens lengde endres slik at perioden nå starter opp 20. august. Endringsforskriften følger vedlagt.

Departementet vil for ordens skyld orientere om at den nye lisensfellingsperioden også får virkning for rovviltnemndenes vedtak om lisensfellingskvote for jerv i 2022/2023. Det vil si at nemndenes vedtak om kvote for lisensfelling av jerv i 2022/2023 vil ha virkning fra og med 20. august til og med 15. februar, med mindre nemndene mener det er grunnlag for å fastsette en kortere fellingsperiode. Nemndene kan etter rovviltforskriften § 10 sjette ledd fastsette en kortere fellingsperiode «dersom særlige forhold tilsier det».

Med hilsen

Morten Gluva (e.f.)
fung. avdelingsdirektør

Maline Salicath Gordner
rådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Maline Salicath
Gordner
22 24 60 72

Adresseliste

Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Roviltnemnda i region 1	c/o Statsforvalteren i Vestland, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER
Roviltnemnda i region 2	c/o Statsforvalteren i Oslo og Viken, Postboks 325	1502	MOSS
Roviltnemnda i region 3	c/o Statsforvalteren i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Roviltnemnda i region 4	c/o Statsforvalteren i Oslo og Viken, Postboks 325	1502	MOSS
Roviltnemnda i region 5	c/o Statsforvalteren i Innlandet, Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Roviltnemnda i region 6	c/o Statsforvalteren i Trøndelag, Postboks 2600	7734	STEINKJER
Roviltnemnda i region 7	c/o Statsforvalteren i Nordland, Moloveien 10	8002	BODØ
Roviltnemnda i region 8	c/o Statsforvalteren i Troms og Finnmark, Statens hus	9815	VADSØ
Statsforvalteren i Agder	Postboks 504	4804	ARENDAL
Statsforvalteren i Innlandet	Postboks 987	2604	LILLEHAMMER
Statsforvalteren i Møre og Romsdal	Postboks 2520	6404	MOLDE
Statsforvalteren i Nordland	Postboks 1405	8002	BODØ
Statsforvalteren i Oslo og Viken	Postboks 325	1502	MOSS
Statsforvalteren i Rogaland	Postboks 59	4001	STAVANGER
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ

Statsforvalteren i Trøndelag	Postboks 2600	7734	STEINKJER
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark	Postboks 2076	3103	TØNSBERG
Statsforvalteren i Vestland	Statens hus, Njøsavegen 2	6863	LEIKANGER

Forskrift om endring av forskrift om forvaltning av rovvilt

Fastsatt av Klima- og miljødepartementet 17. august 2022 med hjemmel i lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) § 18 og forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 20.

I

I forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt gjøres følgende endring:

§ 10 femte ledd bokstav b skal lyde:

b. jerv: 20. august til og med 15. februar

II

Forskriften trer i kraft straks.

Roviltnemnda i region 6
Postboks 2600
7734 STEINKJER

Trondheim, 19.08.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/5888

Saksbehandler:
Siv Grethe Aarnes

Beslutning om ingen lisensfelling av brunbjørn i rovviltregionene 6, 7 og 8 i 2022

Beslutning

Miljødirektoratet beslutter å ikke åpne for lisensfelling av brunbjørn innenfor rovviltregion 6, 7 og 8 i 2021. Bakgrunnen for beslutningen er at bestanden av bjørn fortsatt ligger under bestandsmålet i disse rovviltregionene og det foreligger ikke et bestandsmessig grunnlag for å redusere bestanden eller for å regulere bestandens utbredelse. Miljødirektoratet viser ellers til at dersom det oppstår akutte skadesituasjoner forårsaket av bjørn vil skadefelling av skadegjørende individ kunne vurderes i henhold til gjeldende regelverk.

For bakgrunn, bestand- og skadesituasjonen for brunbjørn i Norge 2022 viser vi til vedlegget "Grunnlag brunbjørn i Norge 2022 - lisensfelling".

Roviltnemndenes vedtak og anbefalinger

Vedtak i region 3 og 5

I region 5 – Hedmark er bestandsmålet for bjørn oppnådd, og det er den regionale rovviltnemnda som har myndighet til å fastsette kvote for lisensfelling. I region 3 –Oppland er det ikke mål om fast bestand og ungekull av bjørn, og dermed er det rovviltnemnda som har myndighet å fastsette lisensfellingkvote for bjørn.

For region 3 ble det av nemda 5. mai 2022 fastsatt en kvote på fire bjørn for betinget skadefelling, der man åpnet for lisensfelling av brunbjørn på eventuell gjenværende skadefellingkvote til høsten. Det er per 16. august ikke felt bjørn ved skadefelling og det gjenstår fire individer på kvoten.

Nemnda i region 5 vedtok 2. mai 2022 en samlet kvote for betinget skadefelling og lisensfelling på inntil fem bjørner, der det som gjenstår på skadefellingkvoten per lisensfellingens oppstart blir lisensfellingkvoten for regionen. To hannbjørner er felt ved skadefelling, og per 16. august gjenstår det en kvote på tre bjørner i 2022 i region 5.

Anbefalinger fra rovviltnemnda i region 6, 7 og 8

Rovviltnemnda i region 7 – Nordland (møte 31. mai 2022)

"Rovviltnemnda legger til grunn at vi ikke har oppnådd bestandsmålet for brunbjørn i Nordland og at det derfor ikke er grunnlag for å bruke lisensfelling til å begrense veksten og/eller utbredelse av brunbjørn i fylket".

Rovviltnemnda i region 8 – Troms og Finnmark (møte 26. juni 2022)

"Finnmark: Det anbefales ikke å åpne for lisensfelling i A-områdene i Finnmark. Det anbefales en kvote på fire bjørn i B-området i Finnmark, hvorav inntil to binner. Kvoten fordeles til 1 bjørn i B-området øst for Munkefjorden i Sør-Varanger kommune og inntil 3 bjørner til B-området i Finnmark for øvrig. Det anbefales at lisensfellingen stoppes i Finnmark dersom det blir felt to binner, uavhengig av hvor i B-området fellingen skjer.

Troms: Det anbefales ikke å åpne for lisensfelling i Troms. Bjørnebinner med unger som opptrer sammen bør unntas fra tillatelse."

Rovviltnemnda i region 6 – Trøndelag (møte 23. mai 2022)

"Forslag kvote for lisensfelling:

Områdene utenfor forvaltningsområdet for bjørn: 1 (en) bjørn

Områdene innenfor forvaltningsområdet for bjørn: 0 (null) bjørner."

Miljødirektoratets vurderinger

Bjørnen er fredet. Det er likevel mulig å felle bjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. [Naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) utgjør de juridiske rammene for forvaltning av bjørn i Norge (Lovdata.no). [Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene våre.

I vår vurdering av vår beslutning har vi lagt til grunn informasjon som framkommer i vedlegget "Grunnlag brunbjørn i Norge 2022 - lisensfelling", og følgende

- føringene i de regionale forvaltningsplanene og den geografisk differensierte forvaltningen av bjørn med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder
- bestandssituasjonen og kunnskap om forekomst av bjørn nasjonalt og regionalt
- antall døde bjørner de siste årene
- skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene

Ut fra en totalvurdering av alle ovennevnte forhold anser Miljødirektoratet at det ikke finnes noen begrunnelse for lisensfelling for å regulere bjørnebestandens størrelse. Snarere er det et økende behov for vurdering av tiltak som kan bidra til å bringe bjørnebestanden i Norge nærmere vedtatt bestandsmål.

Direktoratet vurderer videre, på bakgrunn av brunbjørnens bestandstatus, utviklingen i brunbjørnbestanden de siste årene samt kjent avgang av brunbjørn så langt i år, at vurderinger om felling av bjørn rettes mot de tilfeller hvor det oppstår skadesituasjoner på husdyr eller tamrein. Gjennom vedtak om skadefelling rettes felling mot et konkret skadevoldende individ.

Beslutning

Miljødirektoratet beslutter etter eget tiltak å ikke åpne for lisensfelling av brunbjørn innenfor rovviltregionene 6, 7 og 8 i 2022.

Denne beslutningen er ikke et enkeltvedtak, og kan ikke påklages i henhold til forvaltningslovens bestemmelser.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Siv Grethe Aarnes
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I TROMS OG FINNMARK	Statens hus	9815	Vadsø
STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	Bodø
STATSFORVALTEREN I TRØNDELAG	Postboks 2600	7734	Steinkjer
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Landbruks- og matdepartementet	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
Landbruksdirektoratet	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
Mattilsynet	Postboks 383	2381	Brumunddal

Vedlegg

1 Grunnlag brunbjørn i Norge 2022- lisensfelling

From: post@miljodir.no[post@miljodir.no]
Sent: 19.08.2022 12:04:48
To: Postmottak SFNO[sfnopost@statsforvalteren.no]
Subject: Oversendelse av kopi av brev fra Miljødirektoratet (Transmission of letter)

Vår ref 2022/5888

Vedlagt følger kopi av brev fra Miljødirektoratet. Brevet sendes elektronisk uten underskrift og skal betraktes som et originalt dokument. Papirdokument vil ikke bli ettersendt.
Vi ber om at offisielle svar og henvendelser til Miljødirektoratet gjøres til post@miljodir.no

Attached is a copy of a letter from the Norwegian Environment Agency. The letter is sent electronically without a signature and should be considered as an original document. Paper documents will not be forwarded.

If you have official responses and inquiries, please send it to the Norwegian Environment Agency post@miljodir.no

Vennlig hilsen
Siv Grethe Aarnes | seniorrådgiver
e-post: Siv.Grethe.Aarnes@miljodir.no

Grunnlag brunbjørn i Norge 2022 - lisensfelling

1. Bakgrunn

Alle partiene på Stortinget inngikk i 2011 et rovviltforlik¹ som gir føringer for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt de nasjonale bestandsmålene for gaupe, jerv, bjørn, ulv og kongeørn. Det har også vedtatt å opprette åtte forvaltningsregioner for rovvilt.² De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte bjørneområder og prioriterte beiteområder.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 13 ungekull av brunbjørn med delmål fordelt på fire av de åtte rovviltregionene³.

[Naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) utgjør de juridiske rammene for vedtakene våre om lisensfelling (Lovdata.no). [Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene våre.

Brunbjørnen er fredet etter naturmangfoldloven. Siden vi har få bjørner, må vi sikre overlevelsen gjennom forvaltningsmessige tiltak. Unntaksbestemmelsene i naturmangfoldlovens § 18 første ledd b) gjør det likevel mulig å felle bjørn, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Et generelt vilkår for en fellingsstillatelse, er at den ikke er til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Vi legger følgende til grunn når vi vurderer kvotestørrelsen: føringene i de regionale forvaltningsplanene og den differensierte forvaltningen av brunbjørn; bestandssituasjon og avgang av brunbjørn de siste årene samt skadehistorikken og skadepotensialet i de ulike områdene.

2. Om overvåkingen av brunbjørn i Skandinavia

Offentlige vedtak som kan få følger for naturmangfoldet skal så langt det er rimelig bygge på vitenskapelig kunnskap om artenes bestandssituasjon, hva som påvirker bestanden og effekten av påvirkningene. Vi er derfor avhengige av gode bestandstall for å følge opp rovviltpolitikken.

Rovdata har ansvaret for det nasjonale overvåkningsprogrammet i Norge, som er en del av den felles skandinaviske overvåkingen. Rovdata har ansvaret for å formidle, drifte og utvikle

¹ [Rovviltforliket](#) (Stortinget.no)

² Innst. S. nr. 174 (2003-2004)

³ [St.meld. nr. 15 \(2003-2004\) Rovvilt i norsk natur](#) (Regjeringen.no)

nasjonalt overvåkingsprogram for rovvilt og er den sentrale leverandøren av data om status og utvikling i rovviltbestandene til alle forvaltningsledd.

Bestanden av brunbjørn i Norge blir primært overvåket ved å analysere DNA fra innsamlede ekskrement og hår. De analyserte prøvene med DNA gjør det mulig å slå fast hvor mange brunbjørn som minimum har vært innom Norge i løpet av ett år, hvor de har oppholdt seg og fordelingen mellom hanner og binner. Rapporteringsfristen for overvåking av brunbjørn er 1. april påfølgende år.

Bestandsmålet er gitt i antall årlige ynglinger. Overvåkingen benytter en modell, som er utviklet av Det skandinaviske bjørneprosjektet ([Bischof og Swenson 2010](#)), til å beregne hvor mange kull som sannsynligvis er født i Norge hvert år. Modellen tar utgangspunkt i det innsamlede DNA-materialet og bygger blant annet på kunnskap om fordeling mellom kjønn og alder i den svenske brunbjørnebestanden. Den baserer seg også på kunnskap om hvor ofte binnene føder og hvor gamle de er første gang de føder, samt størrelsen på leveområdene og dødeligheten i bestanden.

3. Bestandssituasjonen for bjørn i 2022

Norge

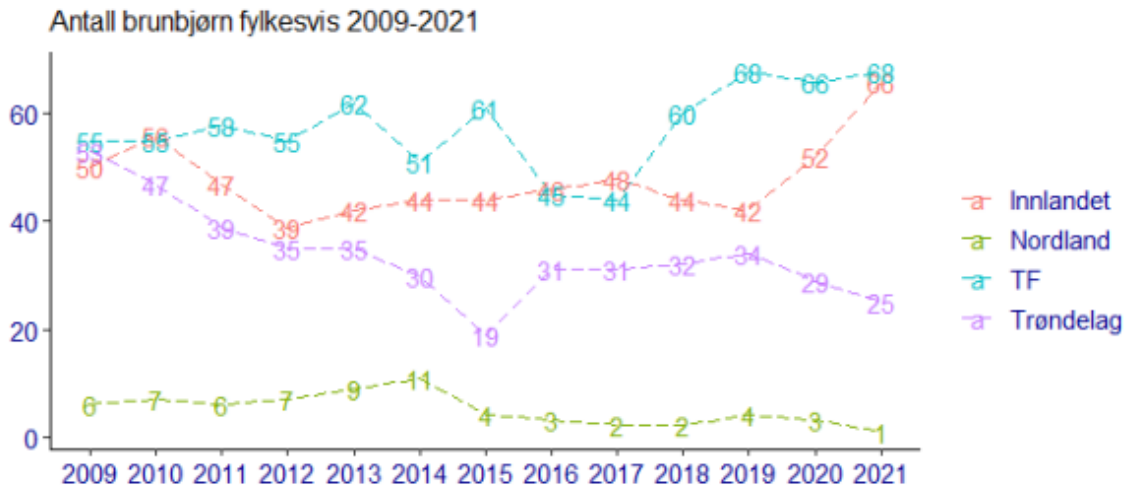
Siste års rapport fra Rovdata ([NINA rapport 2125](#)) viser at det i 2021 ble påvist 160 ulike bjørner i Norge, 67 hunnbjørner og 93 hannbjørner. Dette er en økning på 7 % (10 individer) sammenlignet med 2020, og var det høyeste antallet brunbjørn registrert siden 2010. Forekomsten av brunbjørn var, som i foregående år, hovedsakelig konsentrert i fylkene Troms og Finnmark (n=68), Innlandet (n=66) og Trøndelag (n=25) (tabell 1).

Tabell 1: Fylkesvis oversikt over kjønnsfordeling av 160 brunbjørner identifisert ved DNA i Norge i 2021. Individer som er påvist med prøver i mer enn ett fylke er ført til fylket med flest prøver. Tabellen inkluderer individer som er registrert døde. Kilde: NINA rapport 2125.

Fylke	Antall individer 2021		
	Totalt	Hann (%)	Hunn (%)
Troms og Finnmark	68 ¹	35 (51 %)	33 (49 %)
Nordland	1 ²	1 (100 %)	0 (0 %)
Trøndelag	25 ³	16 (64 %)	9 (36 %)
Innlandet	60 ⁴	41 (62 %)	25 (38 %)
Alle fylker	160	93 (58 %)	67 (42 %)

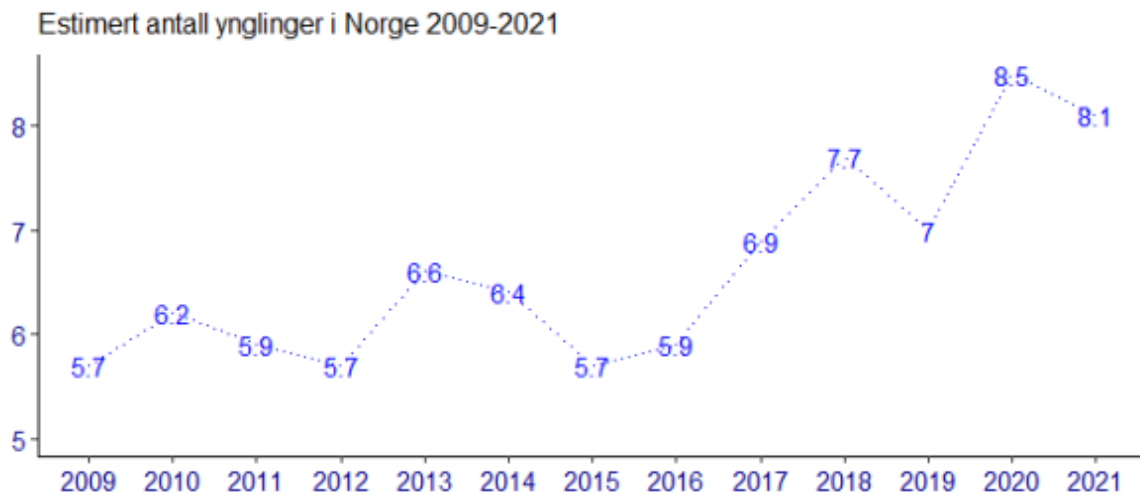
¹⁾ Av de disse er åtte registrert i Troms. ²⁾ Det er i tillegg påvist 1 hannbjørn som også er påvist i Trøndelag ³⁾ Det er i tillegg påvist 2 hannbjørner som også er påvist i Innlandet ⁴⁾ Det er i tillegg påvist 1 hannbjørn som også er påvist i Trøndelag.

Figur 1 viser antall registrerte brunbjørn i de ulike fylkene over flere år. Antall individer i Troms og Finnmark (her Finnmark) og Innlandet har økt de siste årene, mens i Trøndelag og Nordland har antallet sunket. Dette er også gjeldene for Troms i fylket Troms og Finnmark.

Figur 1: Oversikt over antall registrerte brunbjørn i tidsperioden 2009-2021 for rowiltregionene Troms og Finnmark, Nordland, Trøndelag og Innlandet. Figuren er hentet fra NINA rapport 2125.

Basert på prøver fra påviste hunnbjørner ble det estimert at det var 8,1 ynglinger i 2021 i Norge. Dette er en liten nedgang sammenlignet med året før. Utviklingen av årlige ynglinger for brunbjørn i Norge vises i figur 2.

Figur 2: Estimert antall årlige ynglinger for brunbjørn i Norge beregnet for de siste tretti årene. Figuren er hentet fra NINA rapport 2125.

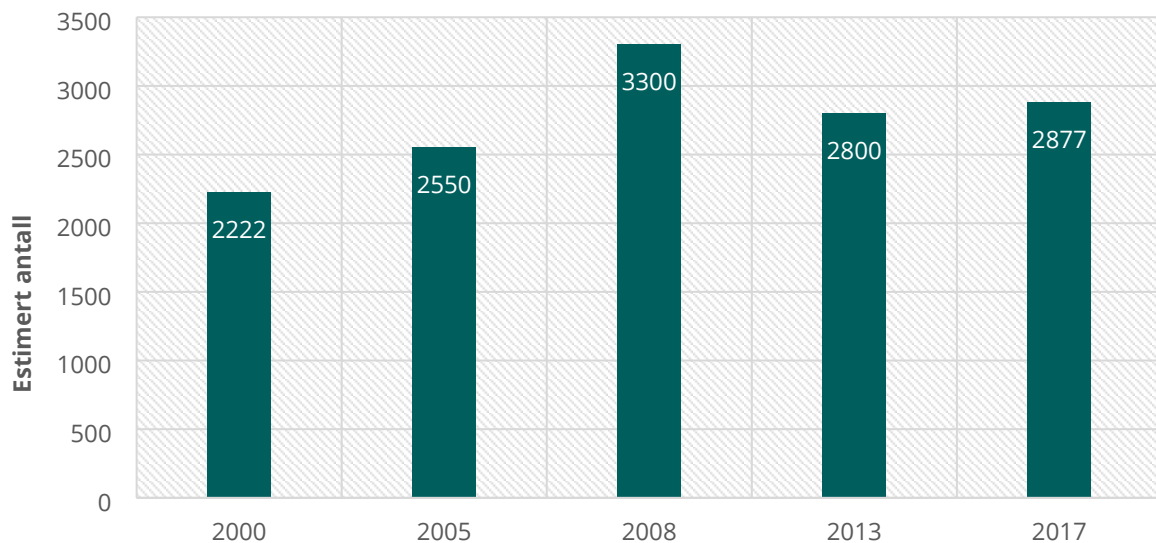
Antallet registrerte brunbjørner er minimumstall, da en ikke kan gå ut fra at en har klart i å samle materiale etter alle individ i alle områder. Samtidig er det slik at brunbjørnebestanden i

grenseområdene er felles med Sverige. Mange ekskrement- og hårprøver i grenseområdene kan derfor stamme fra brunbjørner som har hoveddelen av sitt leveområde i Sverige.

Roviltforliket fra 2011 sier at det skal tilstrebes en brunbjørnbestand der antall hanner ikke overstiger 1,5 ganger antallet binner i Norge. Det ble registrert en avgang på 13 brunbjørner i Norge i løpet av 2021, 11 hannbjørner og 2 hunnbjørner. Dette betyr at av de bjørnene som ble registrert i fjor lever det maksimalt 82 hanner og 65 hunner. Dermed er forholdstallet mellom hannbjørner og hunnbjørner ikke over 1,5 som ble fastsatt av Stortinget.

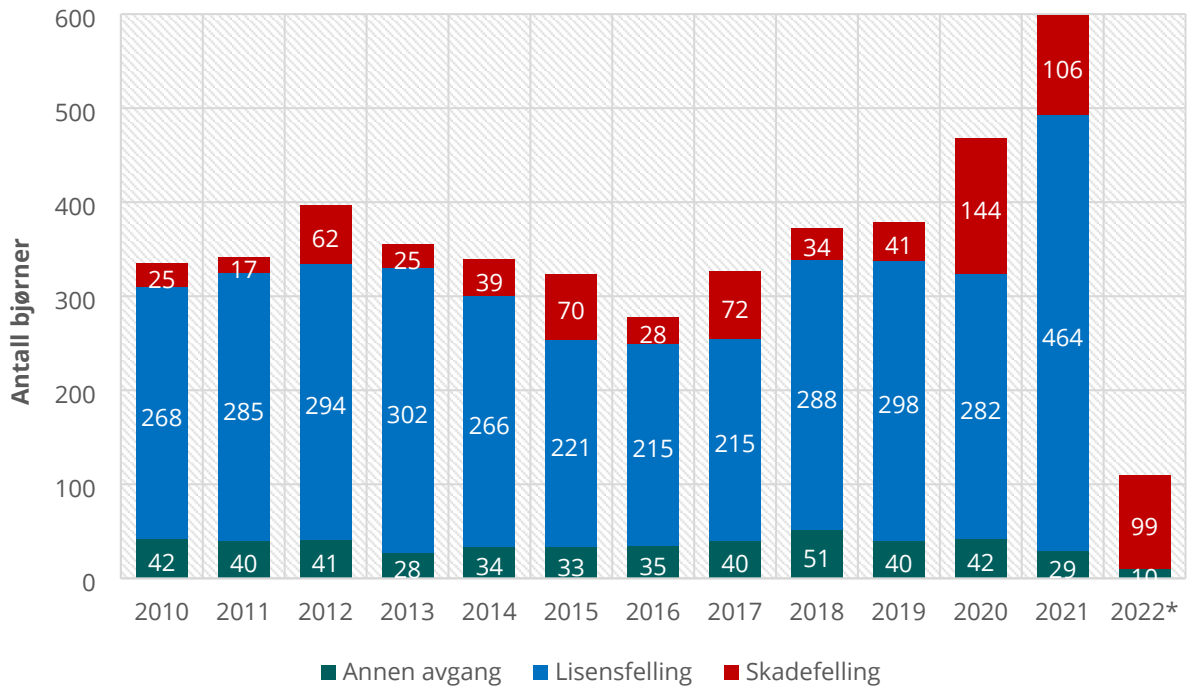
Sverige

Bestandssituasjonen for brunbjørn i Norge er sterkt påvirket av bestandssituasjonen på svensk side. I rapporten «[Bjørnstammens storlek i Sverige 2013](#)» fra Det skandinaviske bjørneprosjektet er bestanden av bjørn i Sverige vurdert til å bestå av om lag 2800 individer. Dette er en reduksjon i bestanden fra første bestandsestimat i 2008 hvor bjørnebestanden var estimert til om lag 3200 individer. Nedgangen er størst i Norrbotten og Jämtlands län, mens den i resterende län har en relativt stabil bestand. Bestandestimering i 2017 ([Bjørnstammens storlek i Sverige 2017](#)) viser omtrent samme nivå som i 2013, om lag 2900 individer (figur 3).

Figur 3: Bestandsutvikling av bjørn i Sverige, 2000-2017. Beregningen er basert på DNA-analyser av innsamlede sporprøver fra bjørn, samt bjørneobservasjoner der prøvene er samlet inn. Kilde: Naturvardsverket.se.

På svensk side er det åpnet for skade- og lisensfelling ("skydds- og licensjakt"). Fram til og med 2012 økte lisensfellingskvotene. I tillegg har skadefelling på våren, primært i reinbeiteområdene i grenseområdene mot Norge, fått en økt betydning siden 2008. Total kjent avgang av brunbjørn i Sverige har økt betraktelig de siste årene (figur 4). I 2021 er kjent avgang i Sverige 599 bjørner. Så langt i år (16. august) er det felt 109 bjørner i Sverige

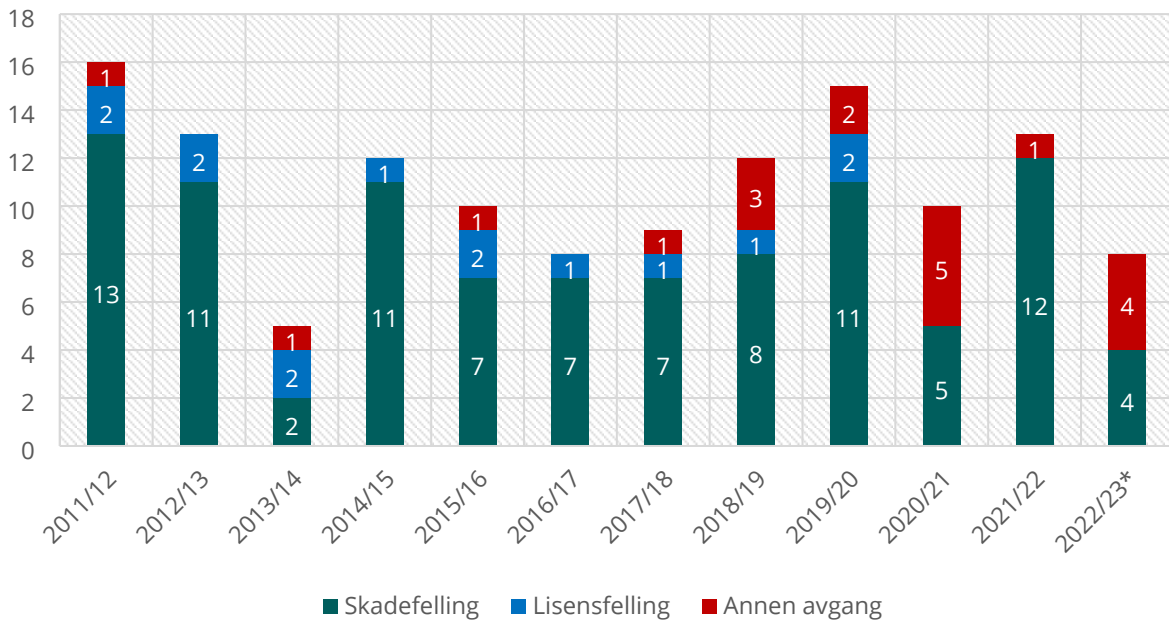

Figur 4: Antall bjørner felt på lisensfelling, skadefelling eller ved annen avgang i Sverige fra 2010 til 16. august 2022. Kilde: Rovbase.no

Bestandsnedgangen i Sverige som følge av stort uttak de siste årene vil kunne få stor betydning for tiden det tar før man oppnår det vedtatte bestandsmålet i Norge.

4. Døde brunbjørn i Norge

I jaktåret 2021/22 ble det felt 13 bjørner i Norge, en ved nødverge og resten ved skadefelling. To av disse var binner. Så langt i år er det avgang av åtte brunbjørner i Norge.

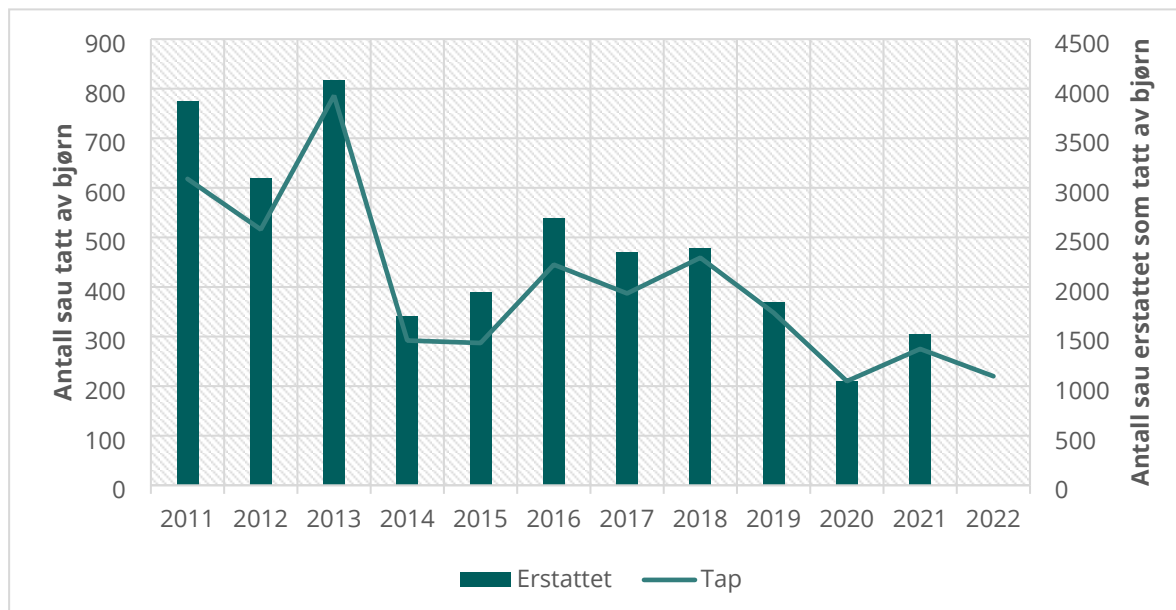
Figur 5: Antall bjørner felt på lisensfelling, skadefelling eller ved annen avganger i Norge fra jaktårene 2011/12 til og med 16. august 22. Et jaktår går fra og med 1. april og til og 31. mars året etter. Kilde: Rovbase.no

5. Skadesituasjon og erstatning for rowiltskader

Alle kadaver av sau og tamrein som meldes inn til Statens naturoppsyn blir undersøkt og lagret i Rovbase og utgjør grunnlaget for å utbetale erstatning for tap av husdyr til rowilt.

Sau

Brunbjørn er totalt sett en vesentlig skadevolder på sau. Skadene kan variere mye, både mellom år og områder, og tapene er redusert betraktelig de siste årene selv om siste år (2021) viser en økning i tap av sau til bjørn sammenlignet med året før (2020). Til sammenligning ble det i 2009 erstattet 7010 sau og lam som tatt av bjørn, noe som viser at skadene forårsaket av bjørn har gått vesentlig ned de seinere år (figur 6).

Figur 6: Antall sau påvist tapt til bjørn (primær akse) og antall rein erstattet tapt til bjørn (sekundær akse) i årene 2011 til 2021. Tap i 2022 er til og med 16. august 2022. Dataene er hentet fra Rovbase.no.

Skadene er registrert både innenfor og utenfor de definerte forvaltningsområdene for brunbjørn. Skadene forvoldt av brunbjørn er i større grad konsentrert til enkelte skadeområder, der det er påvist til dels mange skader i samme beiteområde. Tabell 2 viser antall sau tapt og erstattet som tapt til brunbjørn for de ulike regionene 6, 7 og 8.

Tabell 2: Antall sau tapt til brunbjørn og erstattet som tapt til brunbjørn i forvaltningsregionene 6, 7 og 8 i 2018 til 2021. Data er hentet fra rovbases.no.

Forvaltningsregion	År	Antall sau påvist tapt til bjørn	Antall sau erstattet tapt til bjørn
6 Trøndelag	2022*	155	-
	2021	113	505
	2020	184	885
	2019	243	1 089
	2018	311	1 617
7 Nordland	2022*	25	-
	2021	45	361
	2020	3	57
	2019	38	233
	2018	23	143
8 Troms og Finnmark	2022*	20	-

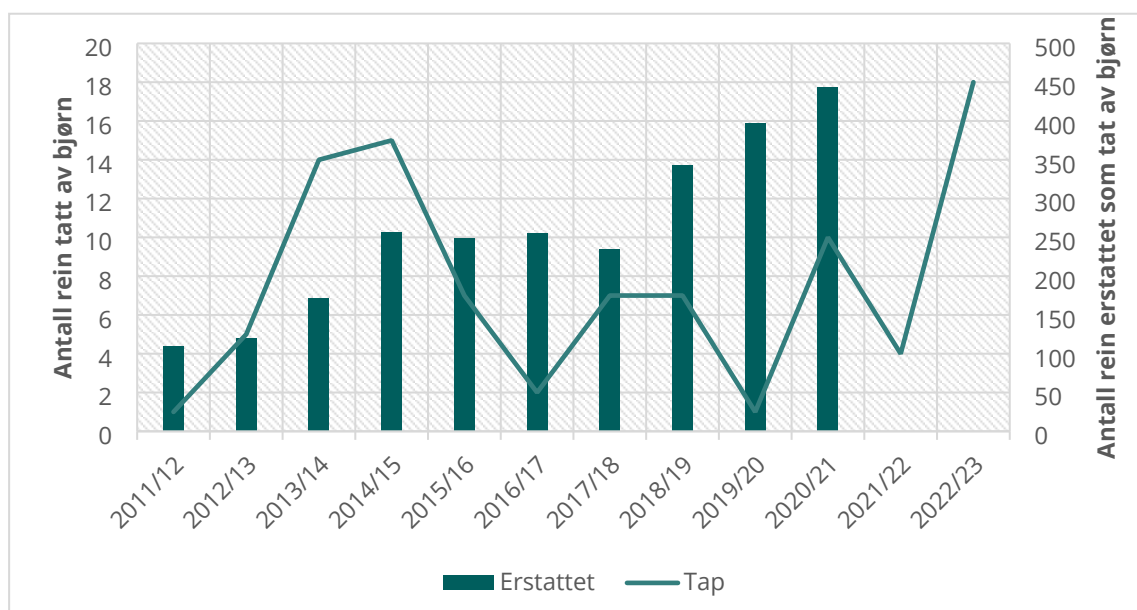
	2021	65	238
	2020	8	19
	2019	33	156
	2018	71	129

* Påvist tap til og med 16. august 2022

Tamrein

Brunbjørnens predasjon på tamrein er undersøkt i en studie i Nord-Sverige. Predasjonen på tamrein er størst under kalvingsperioden. Grad av overlapp mellom kalvingsområder og tette bjørnebestander vil derfor ha stor innvirkning på skadepotensialet.

De fleste reinbeitedistrikter i Norge har kalvingsområder som i liten grad har besøk av brunbjørn, og det påvises kun noen få rein drept eller skadet av brunbjørn hvert år. Likevel har forskningsprosjektet vist at brunbjørnpredasjon på reinkalv i kalvingsperioden kan være veldig vanskelig å påvise. Dette har i økt grad blitt tatt hensyn til i skjønnsvurderingen i erstatningsutmålingen, og antall rein erstattet til brunbjørn har økt de siste årene (figur 7).

Figur 7: Antall rein påvist tatt til bjørn (primær akse) og antall rein erstattet tatt til bjørn (sekundær akse) i reindriftsårene 2011/12 til 2022/23. Tallene for 2022/23 er for til og med 16. august. Dataene er hentet fra Rovbase.no

Tabell 3 viser antall tamrein tapt og erstattet som tatt til brunbjørn for de ulike regionene 6, 7 og 8.

Tabell 3: Antall rein tapt til brunbjørn og erstattet som tapt til brunbjørn i forvaltningsregionene 6, 7 og 8 i reindrifårene 2018/19 til 2020/21. Data er hentet fra rovbases.no.

Forvaltningsregion	Reindrifår	Antall rein påvist tapt til bjørn	Antall rein erstattet tapt til bjørn
6 Trøndelag*	2022/23**	16	-
	2021/22	0	-
	2020/21	4	299
	2019/20	1	226
	2018/19	0	92
7 Nordland	2022/23**	1	-
	2021/22	0	-
	2020/21	0	57
	2019/20	0	19
	2018/19	0	0
8 Troms og Finnmark	2022/23**	1	-
	2021/22	3	-
	2020/21	4	127
	2019/20	0	152
	2018/19	7	253

* Erstatningstallene inkluderer reinbeiteområde Nord-Trøndelag og Sør-Trøndelag/Hedmark i rovbases.no. ** Påvist tap til og med 16. august 2022.

DET KONGELIGE
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENT

Rana Sau og Geit
Snefjellåveien 264
8601 MO I RANA

Deres ref

Vår ref

Dato

22/1820-

7. september 2022

Avgjørelse av klage på avslag på søknad om skadefelling av jerv vest i Rana kommune

Klima- og miljødepartementet viser til klage 9. mai 2022 fra Rana Sau og Geit på vegne av flere over Miljødirektoratet sitt vedtak 6. mai 2022 om avslag på søknad om skadefelling av jerv vest i Rana kommune.

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets sitt vedtak 6. mai 2022 om avslag på søknad om skadefelling av jerv i deler av Rana kommune. Ved avgjørelsen har departementet lagt vekt på at den aktuelle jervetispa på vedtakstidspunktet ikke hadde kjent oppholdssted, og at det heller ikke var registrert skader på sau eller rein i området siden januar 2021. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Rana Sau og Geit og flere søkte 26. april 2022 om felling av jervetispe med valper i vestre deler av Rana kommune. Miljødirektoratet avslø søknaden 6. mai 2022. Vedtaket ble påklaget 9. mai 2022 av Rana Sau og Geit m/flere. Miljødirektoratet behandlet klagen 15. juli 2022 og opprettholdt sitt tidligere vedtak.

Klagers anførsler

Klager mener at endring av lokalitet og ulendt terreng ikke er tilstrekkelige grunner for å avslå søknad om hiuttak. De viser til at det er andre metoder som bruk av helikopter og drone som alternative lokaliseringmetoder.

Postadresse
Postboks 8013 Dep
0030 Oslo
postmottak@kld.dep.no

Kontoradresse
Kongens gate 20
www.kld.dep.no

Telefon*
22 24 90 90
Org.nr.
972 417 882

Avdeling
Naturforvaltningsavdelingen

Saksbehandler
Torkel Ramberg
22 24 58 50

Miljødirektoratets vurdering

Miljødirektoratet sier i sitt vedtak blant annet:

«Bakgrunnen for saken

Jerven er fredet. Det er likevel mulig å felle jerv, blant annet for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at felling ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte. Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringene for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen. Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 39 årlige kull av jerv med delmål fordelt på fem av de åtte rovviltregionene. De regionale rovviltnemndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte jerveområder og prioriterte beiteområder. Det går fram av rovviltforliket at det er et mål at lisensfelling skal være det primære virkemiddelet for å regulere jervebestanden for å forhindre skader på husdyr og tamrein. Ekstraordinære uttak av valpekull av jerv over tid, kan på denne måten reduseres til et minimum. Med ekstraordinære uttak mener vi våre vedtak eller beslutninger om skadefelling av jerv, som Statens naturoppsyn gjennomfører i tråd med fellingsinstruksen.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av jerv i region 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for jerv, målt i årlige valpekull:

Antall valpekull for landet: 39

Antall valpekull for regionen: 10

Tall fra overvåkingen av jerv i regionen viser følgende:

Påviste valpekull i 2021: 8

Påviste valpekull i perioden 2019-2021: 11, 12 og 8

Gjennomsnittlig antall valpekull etter ekstraordinære uttak de siste tre årene: 9,7

Påviste valpekull hittil i sesongen: 4 Rapport om antall ungekull av jerv i regionen for 2021 publiseres av Rovdata 1. oktober.

Skadesituasjonen og erstatninger for rovviltskader i region 7

Statsforvalteren i Nordland utbetalte i 2021 erstatninger for 55 sau og lam som tap til jerv i Rana kommune. Statsforvalteren i Nordland utbetalte også erstatning for 167 tamrein i Hestmannen/Strandtindene reinbeitedistrikt som tap til rovvilt i reindriftsåret 2020/2021. 29,9 prosent av dette ble erstattet som tap til jerv.

Det er ikke påvist skade på sau eller rein i det aktuelle området i Rana kommune siden 1. januar 2021.

Miljødirektoratets vurderinger

SNO har fastslått at yngletispa har flyttet fra det stedet hvor yngling ble påvist til ukjent sted. Dårlige sporforhold og krevende terreng gjør at det er svært vanskelig å finne den nye hiplassen. Det er derfor ikke aktuelt å vurdere forsøk på uttak per nå.»

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken er behandlet etter lov 19. juni 2009 nr. 100 om forvaltning av naturens mangfold (naturmangfoldloven) §§ 18 første ledd bokstav b og 77, jf. forskrift 18. mars 2005 nr. 242 om forvaltning av rovvilt (rovviltforskriften) § 13, jf. §§ 1, og 3. Departementet har, i henhold til naturmangfoldloven § 7, lagt prinsippene i naturmangfoldloven §§ 8 til 10 og § 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen.

Også forvaltningsmålet for arter i naturmangfoldloven § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen.

På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter naturmangfoldloven § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Naturmangfoldloven § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 3 og 4 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. Stortinget har fastsatt et nasjonalt bestandsmål for jerv til 39 valpekull, hvorav 10 i region 7.

Departementet anser at kunnskapsgrunnlaget i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i naturmangfoldloven § 8 dermed er oppfylt. I denne saken foreligger det etter departementets syn tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i naturmangfoldloven § 9 får mindre betydning. Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. naturmangfoldloven § 10, foreligger det statusrapporter og annen vitenskapelig kunnskap som medfører at vi har betydelig kunnskap om den samlede belastningen artene utsettes for.

Departementet viser også til naturmangfoldloven § 14 første og annet ledd om avveining mot andre viktige samfunnsinteresser. Hensynet om å unngå eller begrense skade på husdyr og tamrein er tillagt vekt i saken.

Departementet skal ta stilling til om man skal tillate felling av rovvilt for å avverge skade på husdyr eller tamrein, jf. nml. § 18 første ledd bokstav b. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadens alvorlighet og omfang. Artikkel 9 nr. 1 åpner for felling av vilt for å avverge "alvorlig skade" på blant annet husdyr og tamrein, så fremt visse vilkår er tilfredsstillt. Ordet "alvorlig" innebærer krav til et visst omfang og en viss alvorlighetsgrad. Også konvensjonens verneformål trekker i retning av at det må være tale om fare for kvalifisert skade.

I tillegg er det to kumulative vilkår som må være oppfylt for at felling kan gjennomføres; at felling ikke truer bestandens overlevelse og at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 annet ledd. I den sistnevnte vurderingen vil prinsippet om arealdifferensiert forvaltning veie tungt.

Jerven er en fredet art og er klassifisert som sterkt truet på Norsk rødliste for arter 2021. Miljødirektoratet har gitt en grundig beskrivelse av bestandssituasjonen for jerv i regionen og for skadehistorikk og erstatningsutbetalinger.

Departementet viser til at det på vedtakstidspunktet ikke var påvist skade på sau eller rein i det aktuelle området i Rana kommune siden 1. januar 2021. SNO har fastslått at yngletispa har flyttet fra det stedet hvor yngling ble påvist til et ukjent sted. Dårlige sporforhold og krevende terreng gjør at det er svært vanskelig å finne den nye hiplassen. Departementet finner derfor at vilkårene for å iverksette felling ikke er til stede.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder Miljødirektoratets sitt vedtak 6. mai 2022 om avslag på søknad om skadefelling av jerv i deler av Rana kommune. Ved avgjørelsen har

departementet lagt vekt på at den aktuelle jervetispa på vedtakstidspunktet ikke hadde kjent oppholdssted, og at det heller ikke var registrert skader på sau eller rein i området siden januar 2021. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Miljødirektoratet
Statsforvalteren i Nordland

Aktivt Rovdyrvern

Deres ref

Vår ref

Dato

22/2758-

9. september 2022

Avgjørelse av klage på vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv i region 7 - 2022-2021

Klima- og miljødepartementet viser til klage 2. juni 2022 fra Aktivt Rovdyrvern over rovviltnemnda i region 7 sitt vedtak om kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv i 2022-2023.

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 7 sitt vedtak om kvote for betinget skadefellingstillatelse for ulv og jerv i 2022-2023. De vedtatte kvotene vil ikke true bestandens overlevelse og er ikke til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet neste år. Departementet mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå, og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Saksgang

Rovviltnemnda i region 7 vedtok 30. mai 2022 kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv for 2022-2023. Aktivt Rovdyrvern påklaget vedtaket 2. juni 2022. Rovviltnemnda behandlet klagen 20. juni 2022 og opprettholdt sitt tidligere vedtak. Miljødirektoratet ga 1. juli 2022 sin faglige tilråding om kvote for betinget skadefelling av ulv og faglig tilråding om kvote for betinget skadefelling av jerv 25. august 2022.

Klagers anførsler

Klager mener vedtaket er i strid med naturmangfoldloven og Bernkonvensjonen. Ulv er kritisk truet i Norge og det samlede uttaket i form av betingede skadefellinger som er vedtatt kan true bestandens overlevelse. Når det gjelder jerv mener klager bestandstallet er satt for lavt.

Rovviltnemndas vurdering

Rovviltnemnda vedtok 30. mai 2022 en kvote for betinget skadefelling av jerv og ulv på henholdsvis 6 jerv og to ulv. I sin vurdering av klagen har nemnda lagt blant annet følgende til grunn:

«Betinget skadefelling er et vedtak med hjemmel i naturmangfoldloven § 18 om felling av enkeltindivid av rovvilt for å stanse eller forhindre skader på bufe eller tamrein, der det på forhånd er fastsatt kvote og vilkår av overordnet myndighet. Rovviltnemnda har vedtatt slik kvote for ulv og jerv, og det er denne kvota som nå er påklaget. Skadefelling er et virkemiddel for å avhjelpe akutte skadesituasjoner som kan oppstå. Statsforvalteren kan av eget tiltak eller søknad fatte vedtak om iverksetting av felling innenfor rammen av kvote for betinget skadefelling gitt av rovviltnemnda eller Miljødirektoratet. Ved en slik vurdering skal rovviltforskriftas følges, samt føringer i regional forvaltningsplan for regionen. Ved vurdering om det skal iverksettes betinget skadefellingstillatelse skal det særlig tas hensyn til vilkårene i § 9 i rovviltforskrifta: a) områdets betydning som beitemark, b) skadens omfang og utvikling, c) potensialet for framtidige skader og d) muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Klager viser til at skadefelling av ulv kan true bestandens overlevelse, og videre at det er viktig å kartlegge hvorvidt det dreier seg om en genetisk viktig ulv, før en eventuell skadefelling iverksettes. Sekretariatet viser til at det ikke skal legges til rette for etablering av familiegrupper eller revirmarkerende ulv i rovviltregion 7 og at det ikke er fastsatt noe bestandsmål for ulv i regionen. Statsforvalteren viser til St. meld. nr. 15 (2003 – 2004) s 112 om bestandsmål og forvaltningsprinsipper i Nord-Norge om ulv: «Ulv: det skal ikke legges til rette for etablering av familiegrupper eller revirmarkerende ulv i regionene. Forvaltningen skal likevel ta særlig hensyn til at individer som vandrer inn i området fra nord eller øst kan representere en særskilt verdi for den ynglende populasjonen i region 3 og i hele Sør-Skandinavia». Statsforvalteren vurderer at det er riktig av nemnda å vedta en betinget skadefellingskvote slik at skadefelling kan vurderes dersom det oppstår en skadesituasjon. Videre legger vi til grunn at ved vurdering av en eventuell skadefelling av ulv innenfor vedtatt kvote, må man også vurdere ulvens potensielle genetiske betydning for den sørskandinaviske ulvebestanden, jf. naturmangfoldloven §§ 1 og 5, samt rovviltforskrifta § 1.»

Miljødirektoratets faglige tilråding

Miljødirektoratet har i sin faglige tilråding 1. juli 2022 gitt en oversikt over vedtak om kvoter for betinget skadefelling av ulv gjeldende for perioden 1. juni 2022 til 15. februar 2023, totalt 29 ulver. Videre har de redegjort for bestandssituasjonen for ulv i Skandinavia for årene 1998/99- 2021/2022, samt oversikt over kjent avgang av ulv i perioden 1. juni 2021 til 31. mai 2022, totalt 39 ulv, hvorav 18 innenfor ulvesonen. Det er videre redegjort for genetikk og innavl, samt innvandringstakt. Miljødirektoratet sier i sin konklusjon følgende:

«Miljødirektoratet vurderer at en eventuell avgang av 29 ulv i områdene der kvotene er gitt, ikke vil være til hinder for å kunne nå det nasjonale bestandsmålet for ulv i Norge etter neste yngling. Uttaket vil heller ikke true den Skandinaviske ulvebestandens overlevelse. Det er viktig å sikre overlevelsen til individer som kan bidra med verdifull genetikk ved en eventuell innvandring til den sørskandinaviske bestanden. Dette er en faktor

statsforvalterne bør vektlegge når skadefelling av ulv vurderes iverksatt. Miljødirektoratet ser det som lite sannsynlig at de betingende kvotene vil bli fylt i alle regionene, ettersom flere regioner med lav forekomst av ulv har satt relativt høye kvoter.»

I sin faglige tilråding om kvoten for betingede skadefellingstillatelser for jerv 25. august 2022, sier Miljødirektoratet at de vurderer at

«en eventuell felling av i alt 6 jerv på skadefelling i region 7, i perioden 1. juni 2022 til 15. februar 2023, ikke være til hinder for å kunne nå det regionale bestandsmålet for jerv i region 7 neste vår. Et slikt uttak av jerv i regionen vil heller ikke true bestandens overlevelse.»

Klima- og miljødepartementets vurdering

Saken behandles etter naturmangfoldloven (nml.) §§ 18 og 77 og rovviltforskriften § 7, jf. § 8. Departementet legger, i henhold til nml. § 7, prinsippene i nml. §§ 8-10 og 12 til grunn som en integrert del av avgjørelsen. Det samme gjelder nml. § 14 om andre viktige samfunnsinteresser. Prinsippet i nml. § 11 anses ikke som relevant i denne saken fordi det ikke er aktuelt å stille fordyrende vilkår.

Også forvaltningsmålet for arter i nml. § 5 er trukket inn i skjønnsvurderingen. På rovviltfeltet må forvaltningsmålet etter nml. § 5 ses i sammenheng med de vedtatte bestandsmålene som Stortinget har fastsatt for de fire store rovdyrartene, og skal forstås slik at det ikke er til hinder for en geografisk differensiert rovviltforvaltning, jf. Ot.prp. nr. 52 (2008-2009) s. 376. Nml. § 5 og prinsippet om en geografisk differensiert rovviltforvaltning er konkretisert i rovviltforskriften §§ 1, 3, 4 og 6 og de regionale forvaltningsplanene for rovvilt. De nasjonale bestandsmålene er videre fordelt på de åtte forvaltningsregionene for rovvilt, jf. rovviltforskriften § 4. Det er fastsatt bestandsmål om 10 ynglinger av jerv i region 7. Det er ikke fastsatt bestandsmål for ulv i regionen.

NINA-rapport 2031 gir den siste oversikten over verifiserte valpekull av jerv i hver rovviltregion i Norge. I årene 2019-2021 ble det registrert henholdsvis 62, 63 og 60 kull på landsbasis. Per august 2022 er det dokumentert/antatt 11 sikre ynglinger i region 7. Endelig rapport fra Rovdata om årets yngleregistreringer av jerv kommer ca. 1. oktober.

I denne saken foreligger det tilstrekkelig kunnskap og føre-var-prinsippet i nml. § 9 får mindre betydning. Departementet anser også at kunnskapsgrunnet i hovedsak er basert på eksisterende og tilgjengelig kunnskap, og at kravet i nml. § 8 dermed er oppfylt.

Vurdering av vilkåret om at uttaket ikke må true bestandens overlevelse

Det er et vilkår om felling at uttaket ikke truer bestandens overlevelse. Når det gjelder ulv, knytter dette vilkåret seg til den sør-skandinaviske ulvebestanden. Dette følger av lovens forarbeider, jf. Ot.prp. nr.52 (2008- 2009). Dette er lagt til grunn både i dom i Borgarting lagmannsrett avsagt 16. januar 2008 og i dom i Høyesterett avsagt 26. mars 2021.

Når det gjelder effekten av påvirkninger, jf. nml. § 10, foreligger det betydelig kunnskap om den samlede belastningen som artene blir utsatt for. Utover enkelte påkjørsler og tilfeller av sykdom, skjer avgangen i hovedsak gjennom lisensfelling og skadefelling. Miljøforvaltningen har dermed i stor grad oversikt over den samlede belastningen for de ulike rovviltartene.

Departementet vurderer det slik at et uttak på to ulver og 6 jerver ved skadefelling i region 7 ikke vil true bestandens overlevelse, jf. naturmangfoldloven § 18 annet ledd.

Vurdering av muligheten for å nå bestandsmålet for regionen neste sesong

Departementet viser til Miljødirektoratets faglige tilrådinger om at den kvoten som er satt for betingede skadefellingstillatelser på jerv og ulv i region 7 ikke vil være til hinder for at målet nås neste år. Departementet legger direktoratets vurdering til grunn.

Vurdering av vilkåret om at uttaket må avverge skade

Nml. § 18 er utformet med sikte på å gjennomføre Bernkonvensjonen artikkel 9 nr. 1, jf. lovens forarbeider (Ot.prp. nr. 52 (2008-2009)). Det følger av Høyesterettsavgjørelsen fra 2021 om lisensfelling av ulv (HR-2021-662-A) at «avverge» innebærer at fellingen kan skje som et forebyggende tiltak, jf. avsnitt 82. I lys av Bernkonvensjonen må det stilles visse minstekrav til skadens alvorlighet og omfang, jf. HR-2021-662-A samme avsnitt.

Departementet legger til grunn at det i 2022-2023 kan oppstå situasjoner der det er nødvendig å iverksette skadefelling, både for ulv og for jerv, og at vilkåret i nml. § 18 første ledd bokstav b er oppfylt.

Når det gjelder iverksetting av skadefelling ved akutte skadesituasjoner, skal hvert enkelt tilfelle vurderes av statsforvalteren etter rovviltforskriften § 9. I tråd med rovviltforskriften § 9 skal statsforvalteren blant annet gjøre en nærmere vurdering av det enkelte områdes betydning som beitemark, skadenes omfang og utvikling, potensialet for fremtidige skader og muligheten for å gjennomføre forebyggende tiltak. Kvoten er med andre ord ikke en gitt størrelse for hvor mange ulv som vil bli felt, men et handlingsrom dersom det oppstår skadesituasjoner som blir underlagt nærmere konkrete vurderinger av statsforvalteren i hvert enkelt tilfelle. Departementet mener at vilkåret om at uttak må avverge skade i nml. § 18 første ledd bokstav b ivaretas gjennom regelverket for fastsettelse av kvote og for behandling av enkeltsøknader om skadefelling.

Vurdering av vilkåret om at formålet ikke må kunne nås på en annen tilfredsstillende måte

Departementet skal også ta stilling til vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte, jf. nml. § 18 annet ledd. I vurderingen av vilkåret vil prinsippet om geografisk differensiert forvaltning, som blant annet er konkretisert i rovviltforskriften §§ 1 og 4 og rovviltmyndens forvaltningsplan, veie tungt. Av rovviltforliket i 2011 framgår det at soneinndelingen skal forvaltes tydelig. Dette innebærer at beitenæringen skal tilpasses rovvilt i de områder der rovvilt har prioritet, mens det i prioriterte beiteområder skal være lav terskel for å tillate uttak av rovdyr som gjør skade på beitedyr. I region 7 er det ikke mål om yngling av ulv, og departementet mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling av ulv.

Det er årlig betydelige tap av sau og rein til jerv i region 7, og departementet mener det ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling av jerv. Departementet anser dermed vilkåret om at formålet ikke kan nås på annen tilfredsstillende måte som oppfylt.

Departementet vil i denne sammenheng også understreke at dette vilkåret skal vurderes konkret i hvert enkelt tilfelle der statsforvalterne behandler konkrete søknader om skadefelling i forbindelse med de skadesituasjoner som måtte oppstå. Det innebærer at selv om rovviltnemnda har vedtatt kvote for skadefelling kan utfallet av konkrete søknader om skadefelling være at det foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn felling i en konkret situasjon

Departementet har også, i vurderingen av kvotene for betinget skadefelling og om det finnes andre tilfredsstillende løsninger, lagt vekt på hensynet til næringsutøvelse og andre samfunnsinteresser i saken, jf. nml. § 14.

Konklusjon

Klima- og miljødepartementet opprettholder rovviltnemnda i region 7 sitt vedtak om kvote for betinget skadefellingstillatelse for ulv og jerv i 2022-2023. De vedtatte kvotene vil ikke true bestandens overlevelse og er ikke til hinder for å nå det nasjonale bestandsmålet neste år. Departementet mener det ut fra føringene i rovviltpolitikken ikke foreligger andre tilfredsstillende løsninger enn å vedta kvote for betinget skadefelling. Departementet viser til at konkrete vurderinger av vilkårene for skadefelling skal gjøres av statsforvalteren i hver enkelt situasjon som måtte oppstå, og før vedtak om å gi skadefellingstillatelse fattes. Klagen er dermed ikke tatt til følge.

Med hilsen

Torbjørn Lange (e.f.)
avdelingsdirektør

Torkel Ramberg
spesialrådgiver

Dokumentet er elektronisk signert og har derfor ikke håndskrevne signaturer

Kopi
Miljødirektoratet
Rovviltnemnda i region 7
Statsforvalteren i Nordland

STEIGEN KOMMUNE
Rådhuset
8283 LEINESFJORD

Trondheim, 11.10.2022

Deres ref.:

Vår ref. (bes oppgitt ved svar):
2022/5904

Saksbehandler:
Anders Braa

Avslag på søknad om skadefelling av gaupe i Steigen kommune i region 7

Vi viser til søknad fra Steigen kommune om skadefelling av gaupe av 10. oktober 2022.

Vedtak

Miljødirektoratet avslår søknad om skadefelling av gaupe i Steigen kommune.

Saken er avgjort etter rovviltforskriften § 13, se §§ 1, 3 og 4 og naturmangfoldloven § 7. Du finner [naturmangfoldloven](#) og [rovviltforskriften](#) i sin helhet på Lovdata.no.

[Representantforslag 163 S \(2010-2011\)](#) (Stortinget.no) ligger også til grunn for vurderingene.

Bakgrunn

Gaupe er klassifisert som "sterkt truet" på Norsk rødliste (Artsdatabanken 2021). Det er likevel jakttid på gaupe i perioden 1. februar – 31. mars. Det er også mulig å felle gaupe for å hindre skade på husdyr eller tamrein. Vilkårene for fellingstillatelsen er at felling ikke skal være til skade for bestandens overlevelse, og at formålet ikke kan bli oppnådd på annen tilfredsstillende måte.

Stortingets rovviltforlik fra 2011 gir føringer for forvaltningen av rovvilt i Norge. Den todelte målsettingen i forliket, som vektlegger både rovviltbestandens overlevelse og hensynet til levedyktige beitenæringer, er det grunnleggende prinsippet i forvaltningen.

Stortinget har fastsatt et nasjonalt mål om 65 årlige kull av gaupe med delmål fordelt på sju av de åtte rovviltregionene. De regionale rovviltmyndene har i sine forvaltningsplaner for rovvilt lagt grunnlaget for en geografisk differensiert forvaltning innenfor regionene, med prioriterte gaupeområder og prioriterte beiteområder. Forvaltningsplanen for region 7, Nordland, legger til grunn at forvaltningsmålet for gaupe på 10 årlige ynglinger kan oppnås innenfor hele Nordlands fastland.

Det går fram av rovviltforliket at det er et mål at jakt skal være det primære virkemiddelet for å regulere gaupebestanden for å forhindre skader på husdyr og tamrein. Fordi gjennomsnittlig antall ynglinger siste 3 år er under bestandsmålet for regionen, har Miljødirektoratet overtatt

roviltnemnda sin myndighet til å fastsette kvoter. Direktoratet gav Statsforvalteren i Nordland en kvote for betinget skadefelling på 4 gauper som kan benyttes i perioden 1. juni til 15. februar 2023. Familiegrupper av gaupe som opptre sammen er unntatt fra tillatelsen. I tilfeller der det er kjente familiegrupper av gaupe innenfor aktuelle områder for skadefelling, skal de tiltak som er mulige for å unngå felling av voksen hunngaue være iverksatt.

Bestandssituasjonen og overvåkingen av gaupe i region 7

Stortinget har fastsatt følgende bestandsmål for gaupe, målt i årlige ungekull:

- Antall ungekull for landet: 65
- Antall ungekull for regionen: 10

Tall fra overvåkingen av gaupe viser følgende:

- Påviste ungekull i landet i 2022: 58,5
- Påviste ungekull i region 7 i 2022: 6
- Påviste ungekull i region 7 i 2020: 11, 2021: 10, 2022: 6
- Gjennomsnittlig antall ungekull i regionen de siste tre årene: 9

Skade forårsaket av gaupe

Fra 1. juni 2022 er det påvist 44 skader på sau av gaupe i Nordland fylke, 6 av disse i Steigen kommune (Rovbase). Det ble ikke utbetalt erstatning for tap av sau i Steigen kommune i 2021. Det er et påvist tap av lam til gaupe som er knyttet til den aktuelle skadesituasjonen og som så langt er lagt inn i forvaltningens database, vi er kjent med at ytterligere 3 lam er undersøkt som tapt til gaupe av SNO og dataene vil legges inn i databasen snarlig.

Søknaden

Steigen kommune søker skadefelling av gaupe på bakgrunn av 3-4 lam av villsau som er påvist tapt til gaupe på Mortenstrand. Det vises også til videoopptak av gaupefamilie som spiser av et dødt lam. Sauene går ute hele året på inngjerdet område. Kommunen ønsker skadefelling for å forebygge ytterligere tap.

Miljødirektoratets vurderinger

Gaupebestanden er under bestandsmålet for landet og for region 7. Forvaltningsplanen gir ikke tydelige føringer for en geografisk differensiert gaupeforvaltning. På fastlandet er det ikke skilt mellom forvaltningsområder for gaupe og beiteprioriterte områder i forhold til gaupe. Gaupeskadene i Steigen kommune er knyttet til fastlandsdelen av kommunen.

I dette tilfellet er skaden knyttet til en ynglegruppe av gaupe, med minst to unger i tillegg til mordyr. På denne tiden av året er ungene fremdeles sammen med mora og avhengig av henne. I en skadefellings situasjon kan det være vanskelig å skille mellom dyra, og felling av mordyret vil gi dårlige prognoser for overlevelse for ungene. Dersom ungene felles vil det gi ingen eller minimal virkning for å redusere tap. Felling av mordyr vil i tillegg være påvirke bestanden negativt og redusere muligheten for å oppnå bestandsmålet for regionen.

Det er en forutsetning for skadefelling at det ikke finnes andre rimelige forebyggende tiltak mot skade. Normalt er beitesesongen for sau over på denne tiden, men i dette tilfellet handler det om villsau som går ute hele året. Det gir noen ekstra utfordringer med tanke på å beskytte dyra mot skade fra rovvilt som for eksempel gaupe. Vi ser imidlertid at det framgår i Fremover 10. oktober at saueieren har handlet raskt og har satt sauene midlertidig inn i fjøs. Direktoratet mener det er et godt tiltak som på kort sikt kan hindre ytterligere tap. Ellers viser vi til at Statsforvalteren kan kontaktes for informasjon og at det er muligheter til å søke tilskuddsmidler til forebyggende tiltak mot gaupeskader via Elektronisk søknadssenter.

Etter en samlet vurdering, der vi har vurdert skadens omfang og potensialet for fremtidig skade, muligheten for andre forebyggende tiltak enn felling, påvirkning på bestandsmål og ungenes sannsynlighet for å overleve ved felling av mordyr, avslår direktoratet søknaden om skadefelling av gaupe.

Klagerett

Dere kan klage på vedtaket. Fristen for å klage er tre uker fra dere har mottatt dette brevet. Klagen sendes til Miljødirektoratet.

Berørte i saken mottar kopi av dette brevet.

Hilsen
Miljødirektoratet

Dette dokumentet er elektronisk godkjent

Susanne Hanssen
Fung. seksjonsleder

Anders Braa
seniorrådgiver

Kopi til:

STATSFORVALTEREN I NORDLAND	Postboks 1405	8002	BODØ
KLIMA- OG MILJØDEPARTEMENTET	Postboks 8013 DEP	0030	OSLO
LANDBRUKS- OG MATDEPARTEMENTET	Postboks 8007 Dep	0030	OSLO
LANDBRUKSDIREKTORATET	Postboks 1450 Vika	0116	OSLO
MATTILSYNET	Felles postmottak Postboks 383	2381	BRUMUNDDAL
Rovviltnemnda i region 7	Moloveien 10	8002	BODØ